

1974

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU

BAŞKAN : AV.FARUK EREM (ANKARA)
BAŞKAN YARDIMCISI : AV.OSMAN KUNTMAN. (İSTANBUL)
BAŞKAN YARDIMCISI : AV.ENVER ARSLANALP. (İZMİR)
GENEL SEKRETER : AV.ERDOĞAN BİGAT. (ANKARA)
SAYMAN ÜYE : AV.RAHMİ MAĞAT. (ANKARA)
ÜYE : AV.ZEKİ YÜCEL (BURSA)
ÜYE : AV.TACETTİN SIRMALI (İSTANBUL)
ÜYE : AV.ZİYA BİLGE (ADANA)
ÜYE : AV.HİLMİ BECERİK. (AYDIN)
ÜYE : AV.MEHMET KAVAKLILAR. (KONYA)
ÜYE : AV.İHSAN SARAÇLAR (SAMSUN)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DİSİPLİN KURULU

BAŞKAN : AV.MEHMET NOMER (ANKARA)
ÜYE : AV.HULUSİ SELEK (İZMİR)
ÜYE : AV.ŞEMİ ÜGE (İSTANBUL)
ÜYE : AV.FADİL ALTOP. (İSTANBUL)
ÜYE : AV.SABAHATTİN BİLGE (ANKARA)
ÜYE : AV.H.CAVİT TURGAY (TEKİRDAĞ)
ÜYE : AV.DAVUT SELÇUKİ. (AYDIN)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DENETLEME KURULU

ÜYE : AV.VEDAT BURCUOĞLU. (BALIKESİR)
ÜYE : AV.FEHMİ ÖZÇELİK. (ANKARA)
ÜYE : AV.VASİF ÜSTÜN. (SAMSUN)

TOPLANTI TARİHİ ; 10,11,12 Ocak 1974
TOPLANTI YERİ ; Ankara, Standartlar
Enstitüsü Salonu
TOPLANTI SAATI : 10.00

1. Yoklama
2. Birlik Başkanının toplantıyı açışı
3. Bir Başkan, bir başkan vekili ve iki üyeden kurulu Genel Kurul Başkanlık Divanı seçilmesi, saygı duruşu
4. Ankara Barosu Başkanının konuşması
5. Anıt Kabir'de saygı duruşu
6. Başkanlık Raporu ile Birlik Yönetim Kurulunun 1973 Yılı Çalışma raporu, bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve denetleme kurulu raporunun okunması, müzakeresi
7. 1973 Yılı çalışmalarından Birlik Yönetim Kurulunun ibrası
8. 1974 yılı Bütçesi ile Bütçe Yönetmeliğinin görüşülmesi ve kabulü
9. Türkiye Barolar Birliği Başkanı seçimi
10. 5 asıl, 5 yedek Birlik Yönetim Kurulu üyesi seçimi
11. 7 asıl, 7 yedek Birlik Disiplin Kurulu üyeliğine seçim yapılması
12. 3 asıl, 3 yedek Birlik Denetleme Kurulu üyesi seçilmesi
13. Avukatlık Kanununun 29, 30 ve 117/10, Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29. maddeleri uyarınca iki yıl süre ile görev yapmak üzere Birlik Yönetim Kurulunca gösterilen üç misli aday arasından üç asıl ve üç yedek sınav kurulu üyesi seçilmesi
14. Avukatlık Kanununun ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 30. maddeleri uyarınca sınav kurulu üyelerine verilecek ücretlerle, ödeme şekillerinin ve Ankara'dan başka illerden seçilenlere verilecek yolculuk, ikamet giderleri ile diğer zaruri giderlerin tespiti
15. Yerli ve Yabancı Kongrelere gönderilecek delegelerin seçilmesi veya Yönetim Kuruluna yetki verilmesi
16. Gelecek Olağan Genel Kurul Toplantı yer ve zamanının tespiti
17. Dilekler
18. Birlik Başkanının kapanış konuşması

F I H R İ S T

BÖLÜM	K O N U	SAHİFE
	BAŞKANLIK RAPORU	
	1. Genellikle Savunma Hakkı	2 -
	2. Savunma Sınırının Aşılması İddiası	4 -
	3. Duruşmanın İnzibatı	7 -
	4. Süreli Savunma	9 - 1
	5. Avukat Değişikliği Zorlamaları	10 - 1
	6. Avukattan Evrak Gizlenmesi	12 - 1
	7. Sonuç	16
	YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU	
I	YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI	
	1. Alınan Kararların Genel Değerlendirilmesi	2 - 3
	2. Yönetim Kurulunun Ankara Dışındaki Toplantıları	3 - 6
II	ANMA TÖRENLERİ	
	1. Mahmut Esat Bozkurt Büstü	7
	2. Cumhuriyetten Evvelki Mevzuat	7 - 8
	3. Dünya Adalet Sarayları Sergisi	8
	4. İlk Kadın Meslektaşımız	8
	5. Onur Belgeleri	8 - 9
III	YASAMAYA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR	
	1. Tasarılar	10
	2. Devlet Güvenlik Mahkemeleri	10 - 11
	3. İşkence İddiaları	17 - 20
	4. Telefonların Dinlenmesi	20 - 21

<u>BÖLÜM</u>	<u>K O N U</u>	<u>SAHİFE</u>
	5. Adlî Tıp Müessesesi	24
	6. Dâva Hakkı	24 - 26
IV	YÜKSEK MAHKEMELERLE İLİŞKİLERİMİZ	
	1. Yargıtayda Avukatlar Odası	27
	2. Danıştay	27 - 28
	3. Resmi Kılık	28
	4. Noterler Birliği	28
	5. Danıştaydaki Dâvalar	28 - 29
V	SOSYAL GÜVENLİK KONULARI	
	1. Avukatlararası Dayanışma	30
	-TBB. Avukatlar Dayanışma Kuruluşu İç Yönetmeliği	31 - 34
	2. Sosyal Sigortaya ilişkin Müteferrik Konular	
	a) Yedek Subaylık Süresinin Borçlandırılması	34 - 35
	b) Sigorta Primlerinin Gider Kaydı	36 - 37
	c) Borçlanma Süresi	37
	ç) Prim Artışı	37 - 38
	d) Kesenek Borçlarının Ödenmemesi	38 - 39
	e) Anket Çalışmaları	39
VI	AVUKATLARIN HAK ve YETKİLERİNE İLİŞKİN KONULAR	
	1. Vekâletname Örneklerinin Avukat Tarafından Onaylan- ması ve Geçerlik Alanı	40 - 41
	2. Avukatlık Ücreti ve Avukatlık Asgarî Ücret Tarifesi	41 - 43
	3. Dosya İnceleme Hakkı	43
	4. Avukatlık Kanunu Yönetmeliği	43 - 46
	5. Mukayyet Avukatlarla ilgili çalışmalar	46 - 52

<u>BÖLÜM</u>	<u>SAHİFE</u>
VII	BAROLARLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR
1.	Baro Başkanları Toplantısı 53 - 57
2.	Baroların ve Birliğin Protokoldaki yeri 58 - 59
3.	Yeni Kurulan Barolar (Erzincan Barosu) 59 - 60
4.	TBB. Disiplin Kurulu Çalışmaları 60
VIII	MESLEKDAŞLARIMIZLA İLGİLİ KONULAR
1.	Avukat Bürolarında Arama 61
a)	Konunun Önemi 63
b)	Usul Kanunu 63 - 64
c)	Yazılı Deliller 64 - 65
ç)	Sonuç 65 - 66
2.	Otomobil Amblemi 66
3.	Stajiyerlere ilişkin konular 66 - 70
4.	Resmi Kılık Değişikliği 70 - 73
5.	Hâkim-Avukat İlişkileri 73 - 75
6.	Ortak Büro 75 - 78
IX	BİRLİĞİN İÇ ÇALIŞMALARI
1.	Birlik Binası 79
2.	Birlik Yayınları 80 - 81
3.	Bülten 81 - 82
4.	Dış Haberler Bülteni 82
5.	Yayın Merkezi 82
6.	Sibernetik Çalışmaları 82
A.	Giriş 83 - 85
B.	Enformatiğin Etkileri 85 - 86
C.	Kuşkular 86
Ç.	Geleceğin Teşhisi 86 - 87

<u>BÖLÜM</u>	<u>K O N U</u>	<u>SAHİFE</u>
	Ç. Geleceğin Teşhisi	86 - 8
	D. Hukuk-Teknik Çatışması	87
	E. Yasal Tedbirler	88 - 8
	F. Yasama İşlemleri	89
	G. Adalette Yan Hizmetler	89 - 9
	7. Türk Hukuk Kongresi Çalışmaları	91 - 9
X	DIŞ İLİŞKİLER	
	1. Yabancı Barolar	97
	2. Yabancı Baro Başkanları Konferansları	97 - 9
XI	SEKRETARNA ÇALIŞMALARI	99
	- İlke Kararları	104

BAŞKANLIK RAPORU

Değerli delege arkadaşlarım,

Aziz meslekdaşlarım

Avukatlık Kanunu hükümleri gereğince, Yönetim Kurulu raporundan ayrı olarak, Başkanlık raporu sunmak zorunluğu karşısında, bu raporumu, benim için daima tükenmez bir denetim kaynağı olan takdirlerinize arz ederken, Birliğimiz, kuruluşunun ilk döneminin, en çetin, zaman zaman elimizde olmayan sert koşullarını (Sıkıyönetim gibi) karşılayabilmekte, çok değerli yardımlarını esirgemeyen Yönetim Kurulu Üyeleri arkadaşlarıma yüksek huzurlarınızda şükranlarımı arz etmek isterim. Kendileri ile fikirce hiçbir çelişmeye düşmedim, ilk dönem şunu kanıtlamıştır. Kişisel veya siyasal çıkar açısını düşünsel gömü saymayan Türk Avukatları, büyük bir insancıl güç (belkide bu nitelikte tek güç) haline gelebilirler.

Yönetim Kurulu toplantılarında varılan sonuçların, kararların hepsi bilinçli tartışma ve özgürce oy ürünü olmuş, toplantılar -pek zorunlu mazeretler dışında- üye tam sayısı ile yapılabilmektedir.

Dört yıllık kuruluş döneminde Türk Baroları için genel görünüm şudur : Politika dışı güç olmanın ve bunun sonucu, topluma faydalı olmanın en iyi örneğini Türk Avukatları verebilmişlerdir.

Bu nedenlerle Yönetim Kurulu raporuna ve yönetim sorumluluğuna aynı kurulun üyesi olarakta, (daha büyük sorumlulukla) Başkan olarak da katılıyorum.

Çağlar boyu toplumumuzun övündüğü Türk Adaletini, bu gün de sarsıntısız sürdürülebilmek sorumluluğu içinde yeni bir döneme giriyoruz. Bu sorumlulukta, görev bilincini yitirmemekte kararlıyız.

"Bir ülkede bir tek masum kişi cezalandırılmış ise o ülkede herkes suçludur" deyimi, özellikle Adalet dağıtımında görevlilere hitap eder.

Bundan doğacak ilk sonuç, tasada, kıvançda ve sorumda ortak kişilerin tam bir dayanışmaya ulaşabilecekleridir. Genel inançlarımız ne olursa olsun, belli bir "asgari müşterek" de birleşecek yetenekteyiz. Bu bağlayıcı, birleştirici ölçü "Hukukun Üstünlüğü"ne inanmış olmamızdır.

Bu yıl başkanlık raporunu kaleme alırken, "savunma olanakları" açısından mutsuz bir dönemin kalıntılarını giderebilmek görevi ile karşı karşıya bırakıldığımız bilinci içindeyim. Önümüzdeki yönetim döneminde aşağıda arzolunan konularda, bunlardan mesleğin arınmasında, benzerlerini getireceğini sananların içdensizliğini, karanlık isteklerini ortaya koymakta başarı veya başarısızlık, "Türk Avukatlarının geleceği" açısından bitmez gelişmeye veya geri dönüşe yönelik bir geleceği saptamış olacaktır.

1) Genellikle Savunma Hakkı :

Savunma hakkı Anayasanın tanıdığı haklardandır. Bunu tanımayan bir Anayasa zaten düşünülemez. Bu hak kendini çok eskidenberi kabul ettirmiştir. Romalılar esirlere bile "S a v u n m a H a k k ı" tanımışlardı. (Carrara, Programma, II, 834).

Usul Hukuku'nda savunma hakkı "sübjektif kamu hakları"ndan sayılır. O halde bu hakkı tanımak, onun kullanılması için gerekli olanı sağlamayı da kapsar. Kullanma olanağını sınırlamak, savunma hakkını

tanımamaya eşittir. "Mecburi Müdafilik" bu açıdan Devlet görevleri arasında yer alır. Bu hakkı tanımış olmak, onu kullanılabilir halde tutmağı da gerektirir. Bu nedenle, bu hakkın zararına geniş (memleket çapında) veya bölgesel baskılar, hasmana bir ortam, müdafilere yönelmiş, sistemli yayın ve benzeri fiili durumların önlenmesi de Devlet görevleri arasındadır. Hüküm verilinceye kadar davalar hakkındaki yayın yasakları, sanıklar ve müdafilere yönelmiş yayını da kapsamalıdır. Devlet, bütün sübjektif kamu hakları gibi, savunma hakkının da kullanılmasına elverişli ortamı sağlamak ve korumakla görevlidir.

Savunma hakkı -bir açıdan- yalın değil, karmaşık haklardan sayılır. Örneğin; "isnadı öğrenmek hakkı" tanınmamış ise, savunma hakkının tanınmış olduğundan söz etmekte içdenlik yoktur. Çünkü Adalet "gafil avlamak" değildir. İthamın bilinmesi, delilleri ile birlikte ve zamanında bilinmesi demektir. Delilleri ile bilinmeyen bir itham karşısında savunma zorunluğu sözde veya biçimsel veyahut daha iyi bir deyimle, "S a v u n m a b e n z e r i" dir.

Savunma Hakkının gereklerini sağlamakta bütün "Kamu Görevlileri" yükümlüdürler. Bu görevlilerin başında elbetteki yargı görevinde bulunanlar gelir. "Savunma hakkının korunmasında başlıca sorumlu hâkimdir" "Vanwelkenhuyzen, A.La protection des droits du prévenu dans le procès penal en Belgique, Rev. int. de droit pénal, 1966, n. 1-2, s. 39 nt 1). Müdafaaya yer vermeyene yargılama, savunmasız veya kısıtlı savunmaya özenene hâkim denmez.

Bütün haklar gibi savunma da düzenlenebilir. Fakat düzenleme çabası, savunma hakkını kaldırmak veya kısmak için örtü olarak kullanılmamalıdır. Bu çabanın tek amacı olmalıdır : Savunmayı daha

etkili, daha güvenceli hale getirmek. Bu amaca yabancı yasama tedbirleri tanınmış olanı sezdirmeden geri almaktır. Belli bir usul döneminden evvel müdafinin yardımını yasak sayan, müdafinin adedini sınırlayan (bk. Garraud, II, n.518), liste üzerinden müdafii seçmeği zorunlu kılan, müdafii seçiminde çeşitli yollarla serbestiyi kaldıran, önu onayla tamamlanacak işlemlerden sayan, savunma süresini sınırlayan, bazı evrakın incelenmesini yasaklayan, şanığı avukatını değıştirmeğe baskı usulleri ile zorlayan bütün tedbirler "H u k u k a a y k ı r ı l ı k" ile kusurludur.

Uygulamaya gelince, alışılmış bahane -formüllere zaman zaman rastlanmıştır: Avukatın, hakimin yardımcısı olduğu formülü gibi, "Bilirkişi hâkimin yardımcısıdır", yolunda yasal bir kural vardır. Buna benzer bir kural getirmek kolaylıkla avukatın hâkimin emrinde olmasına dönüşebilir. Bu adaletin zararına olur. Savunmanın hükümden daha fazla Adalete yakın olduğu ve zamanı gelince bunun pek açık anlaşıldığı çok olmuştur. Yargıtay'ca, lehe her bozma savunmanın da haklı olabileceğini kanıtlar. Savunmada yargısal denetim anlamına gelen her davranış "gayrı meşru"dur. Savunma kadar, sadece "kendi kendini denetim"e muhtaç, buna en elverişli ve en yeterli başka bir konu bulunamaz.

Bu suretle "savunma kısıtlaması" çabalarının usul hukuku açısından yetersizliğine genel olarak deyindik. Memleketimizde mevcut kısıtlamalara ve onlara eklenenlere ilişkin son değışikliklerden bazılarını örnek olarak vereceğiz.

2) Savunma Sınırının Aşılması İddiası:

Türk Ceza Kanunu'nun 486. maddesinde "savunma dokunulmazlığı" yer alır. Bu hükme göre kendini savunanların veya müdafilerin

"dava hakkında" yazdıkları ve söylediklerinde "hakareti mutazammın yazı ve sözlerinden dolayı takibat yapılmaz. Fakat aynı maddeye şu istisna hükmü eklenmiştir : "Dâva ile ilgili olmayan ve ilgili olduğu takdirde dahi iddia ve müdafaa hududunu aşan hakareti mutazammın yazı ve sözler yukarki fıkra hükmünden hariçtir".

O halde getirilen bu istisna karşısında memleketimizde "savunma dokunulmazlığı" var mıdır? Yok mudur? Bu üzerinde durulacak bir sorudur. İstisnayı getiren hüküm Ceza Kanununun ilk metninde ve Mevaz Kanunda da mevcut değildi. Ceza Kanununa sonradan eklendi.

Kural ile istisnayı birlikte yorumlayıp mantıklı bir sonuca varmak mümkün olamamaktadır. Zira itham ve savunma sınır içinde kalınmış ise zaten bir suçun bulunduğu bahsedilemez. Sınır aşılmış, savunma suç görülebilecek hale gelmiş olmalıdır ki "savunma dokunulmazlığı"ndan söz edilebilsin. Kanun, kendini savunanın sözlerinde, yazılarında hakaret olsa dahi onu, bazı sebeplerle bağışlamış olmalıdır ki bir dokunulmazlıktan söz edilebilsin. O halde istisna gibi görülen husus, esasında kuralın örtülü şekilde ilgası çabasıdır. Bu istisnayı getirenler bir şeyi düşünememişlerdir: Kanunu uygulamakla görevli olanların "hukukun üstünlüğü" kavramı önünde insanca sorumluluklarını, Bu sorumluluk duygusu "doğru yol"un bulunmasını mutlaka sağlayacaktır.

Savunma etkili olmak zorundadır. Savunmanın bu niteliğini zayıflatacak her türlü kuşku, sonuçta adaletin zararına olur. Ceza korkusu altında, söylenmesi gereken söylenemezse bunun zararını adalet çeker. Bu avukatlık mesleğinin bir ayrıcalığı da değildir. Zira dokunulmazlıktan, avukat olmayanlar da faydalanır.

Kanunun gerekçesinde dâva ile ilgili olsa dahi "yapılması ve söylenmesi zaruri olmayan hakareti mutazammın yazı ve sözlerin istisna"yı teşkil ettiği belirtilmiştir. İthamı red etmek için neyin zaruri olduğunu, nenin olmadığını saptamak mümkün değildir. Savunma dokunulmazlığı sınırının aşılip aşılmadığını böyle bir zaruret kavramına bağlamak, sonuçta dokunulmazlığın her zaman kaldırılabilceği anlamını taşır. Bu bir güvence değildir.

İstisnanın Anayasaya aykırılığı iddia edildi. Anayasanın 31. maddesinde "Herkes, meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanarak savunma hakkına sahiptir" hükmü yer almıştır. Anayasanın bu hükmü tasarıda şöyle idi : "Herkes, bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretile yargı mercileri önünde dâvacı veya dâvalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir". Bu hüküm Temsilciler Meclisinde görüşülürken savunma vasıta ve yollarının meşru olması şart koşuldu. Anayasa Mahkemesi de bu değişikliği esas tutarak bahis konusu istisnanın Anayasa'ya aykırılığı hakkındaki bir dâvayı reddetti (8.5.1965, 1965/17-35).

Anayasa Mahkemesinin bu yorumu (lâfzi yorum) ne kadar başarılı ise ancak o kadar isabetlidir. Meşruluk koşulunun tek anlamı, taraflardan birinin usulsüz elde ettiği bir delili kullanmasını önlemektir. Başkasına gönderilen mektubun, müvezziin tatmini suretile ele geçirilmesi ve mahkemeye sunulmuş bulunması, şahadetten çekinmiş olan bir şahsın veya sanığın avukatı ile telefon konuşmasının gizlice dinlenmiş ve banda alınmış olması halinde bu bant delil olarak kullanılamaz. Zira "şahadetten çekinme hakkı"nın, "meslek sırrı"nın ihlâli suretile elde edilen delil, meşru sayılamaz. İşte "meşru olmayan vasıta ve yollar" deyiminin tek anlamı budur.

Anayasa Mahkemesi kararının muhalefet şerhinde işaret olundu-

ğu üzere "Anayasa'nın müzakeresi sırasında yapılan konuşmalardan (meşru vasıta ve yollar) tabirinden (hukuk nizamına uygun vasıta ve yollar)ın kastedildiği anlaşılmaktadır", "iddia ve savunma hudutları içinde kalan hususlar için bir dokunulmazlık hakkının kabulüne lüzum ve ihtiyaç yoktur. Zira iddia ve savunmanın içap ettirdiği ve meşrû kıldığı hususlarda, hakareti' mutasammin olsalar dahi, kasdın bulunması dolayısıyla bir suçtan bahsetmek imkânı olmamak iktiza eder. Asıl iddia ve savunma hududunun aşıldığı ileri sürülen hallerdir ki iddia ve savunma hakkını himaye bakımından bir dokunulmazlık söz konusu olabilir. Haddizatında iddia ve savunma hakkında bir sınır ve onun nerede başlayıp nerede bittiği tâyin eden sarıh bir ölçü bulmak da mümkün değildir. Bu sınır iddia ve savunmanın mahiyetine göre değişebileceği gibi sanıklara **davacı**lara ve bunların müdafilerine ve nihayet hâkimlere göre de değişebilir. Daima takdire bağlı bir husustur. Binaenaleyh tâyin ve tesbiti indî kalacak bir keyfiyettir. Her an bu gayri sabit sınırı aşmamak gayret ve endişesi bundan mütevellit tereddütler savunmayı bağlayacaktır". Halbuki savunma serbest olabilsin diye dokunulmazlık getirilmiştir. 1950 dönemlerinde siyasi kişileri bir zırha bürümek maksadı ile savunma dokunulmazlığına getirilen, bilim dışı istisnanın Türk adaletine gölge düşürmekte devam etmesine rıza göstermek içdenlik değildir. Bu istisnayı getirenler de "hukukcu" (!) idiler. Acı olan budur. Fakat onlar, hukukun değil, "siyaset" in üstünlüğünü benimsemişlerdi. Hukukun, bir başka şeyin aleti olamayacağına inanmadıkça, adaleti aramak lüzumsuzdur.

3) Duruşmanın inzibatı :

Avukatlık Kanununa göre "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun duruşmanın inzibatına ilişkin

ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre Avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında hafif hapis veya hafif para cezası da verilemez". "Duruşmanın inzibatı reise aittir" (C.U.K. 378/1, bk. H.M.U.K. 150).

Duruşmanın inzibatı gereklidir, fakat savunma görevi ondan aşağı değildir. O halde "duruşmanın disiplini bakımından yetkiler, müdafinin hürriyetine engel olmamalıdır" (Kunter (N.), Ceza Muhakemesi Hukuku (İstanbul, 1961), n. 473 (bk.n. 254). "Avukat, görevini yerine getirmede bağımsızdır" (A.K. 1/2). Duruşmanın inzibatı kavramının makul olmayan bir anlayışa bağlanması halinde başkanın alacağı tedbirin "savunma serbestisi"ni fiilen kaldıracığı muhakkaktır. Avukatın dâvasını "bütün belâgati ile müdafaa edebilmesinde, jestleriyle, hareketleriyle müdafaasını kuvvetlendirebilmesinde sosyal ve meslekî zaruretler bulunduğu inkâr edilemez" (Belgesay (M.R.), Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (İstanbul, 1947), s.51).

Bir taraftan "savunma dokunulmazlığı" (T.C.K.486), diğer taraftan "duruşmanın inzibatı" nazara alınırca başkanın duruşmadan çıkarma tedbirini alırken ne kadar dikkatli olması gerektiği kolaylıkla anlaşılır. Kaldı ki "şahsi sebep ve maksatlarla disiplin kararı ittihaz eden yargıç aleyhine cezai veya hukuki mes'uliyet davası da açılabilir" (Belgesay, s.58).

"Duruşmanın inzibatını bozan herşahsı, reis, muhakeme salonundan çıkartır" (C.M.U.K. 378/1, bk. H.M.U.K. 150). "Münasip olmayan hal ve tavır vekilden sadır olmuşsa ihtarda bulunulur. İhtara rağmen ısrar halinde vekil mahkemeden çıkarılır" (Bilge (N.), Medenî Yargılama Hukuku (2. Bası: Ankara, 1967), s.248; bk. Kuru Baki (B.), Hukuk

Muhakemeleri Usulü (Ankara, 1964 ,s.80).

Duruşmanın inzibatını bozan "her şahıs"dan bahsedilmesine (CMUK. 378/2) ve Avukatlık Kanununun 58/2. maddesinde CMUK. ve HMUK.nun "duruşmanın inzibatına ait hükümlerinin saklı" olduğunun bildirilmiş bulunmasına göre başkan (veya hâkim) Avukatı duruşmadan çıkarabilecektir.

Kanunun bu hükmü isabetsizdir. Savcı da "her şahıs" tabirine girer ve savcı da "münasip olmayan hal ve tavır"da bulunabilir, duruşmanın inzibatını bozabilir. Fakat savcının katılmadığı mahkeme "kanun dairesinde teşekkül etmiş" sayılamaz, bu "kesin bozma sebebi" dir (CMUK.308/1). "Avukat, müdafî sıfatı ile, kendisine savcı ile eşit muamele yapılmasını istemede haklıdır" (Belgesay, s.51). O halde savcı duruşmadan çıkarılamayacağına göre Avukatın duruşmadan çıkarılması izahsızdır. Böyle durumlarda duruşmanın tehiri ve durumun Baroya bildirilmesi usulü benimsenmeliydi.

4) Süreli Savunma :

Askeri Yargılama Usulü Kanununun (No.353) savunma ile ilgili 160. maddesine 1596 sayılı kanunla (8.6.1972) şu fıkra eklenmiştir : "Savaş halinde sözlü savunma veya yazılı savunmanın okunması süre bakımından kısıtlanabilir". Kanunî bir varsayımla sıkı-yönetim mahkemelerine de tanınan bu yetkinin üzerinde durulmak gerekir. Baldı ki, ancak TBMM.nin "savaş hali"ne karar verebileceği ilkesi ile savaş halinin meclis kararı olmaksızın kanunla varsayımının Anayasaya aykırılığı iddiası haksız değildir.

Savunmaya saygının bir toplumda somut olarak benimsenmesi o toplumun uygarlığı ile orantılıdır.

Savunma mesleğinin tarihinde soylu örnekler az değildir.

Siyasi davalarda kendini hattâ mesleğinden olacağını bile düşünmeden savunma yapanlar pek çoktur. İhtilâl zamanında Marie-Antoinette'in avukatı savunması sonunda tutuklanmıştı, fakat bir bütün gün savunmasını yaptıktan sonra. Ünlü Avukat Berriyer şunları söylemişti: "Ben, Konvansiyona iki şey sunuyorum: Hâkikatı ve kafamı. Birinciyi dinledikten sonra ikincisi hakkında dilediğiniz gibi karar verebilirsiniz" (Martin-Achard, sh. 29). Berriyer'in savunması iki gün sürmüştü.

Toplumda bazı kişiler şu kuralı güderler: "Mutlu yaşamak için, gizli yaşamak lâzımdır" (Toulemon, sh. 42). Bu kural avukatlar için geçerli değildir. Avukatlar "sessizce yaşamak hakkı"na sahip değildirler. Bununla beraber 18 Louis'nin "eğer Fransa kralı olmasaydım, Bordeaux'da avukat olmak isterdim" dediği söylenir (Toulemon, sh.24)

Siyasi davalarda "aleniyet" güvencelerin başında gelir. Fakat kriz geçiren her toplumda aleniyetin örtülü şekilde ihlâlüne rastlanmıştır. Bu yollardan biri de savunma süresini sınırlamak yetkisini veren kanunların yapılmasıdır. Eğer sözlü savunma sürece kısıtlanırsa savunma "aleniyet" güvencesinden yoksun kılınmış olur. Yazılı savunmanın, sonradan gizli "müzakere" de okunacağı vaadine (!) sık rastlanır. Fakat mesele savunmanın gizlice okunması değil, açık duruşmada okunmasıdır. Kaldı ki, yazılı savunma gerçekten okunacak ise buna harcanacak zamanın açık duruşmada kullanılması ne fark eder.

5) Avukat Değişikliği Zorlamaları :

Güvenlik mahkemesi kanununun 27. maddesine göre Mahkeme Başkanı duruşmanın inzibatını bozan sanığı veya müdafii o günkü duruşmanın tamamına çıkmamak üzere duruşma salonundan çıkarır. Duruşma salonundan çıkarılan sanık veya müdafinin bundan sonraki oturumlarda da

duruşmanın inzibatını bozmakta ısrar etmeleri halinde, bir daha aynı dava ile ilgili duruşmalara katılmamalarına da karar verebilir.

Avukatlık Kanununun 58. maddesine göre; "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunlarının duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır". Devlet Güvenlik Mahkemeleri olağanüstü durumlara özgü mahkeme olarak düşünülmediğine göre duruşmaların inzibatı hakkında diğer mahkemelerde yeterli olan genel hükümlerden ayrılmak için sebep ve zaruret yoktur. Bu hüküm "Savunma Hakkı"nın kısıtlanması gibi bir sonuç verebilir. Duruşmaların inzibatı elbette önemlidir. Fakat savunma hakkının bundan daha az önemli olduğu düşünülemez. Savunma için gerekli güvencenin kaybolması ile savunma büyük bir zaafa düşmüş olur ki, bundan zarar göreceğlerin başında "Adalet" gelir.

"Duruşmanın disiplini bakımından yetkiler, müdafinin hürriyetine engel olmamalıdır". (Kunter, Ceza Muhakemesi Hukuku n.473, 254). "Avukat görevini yerine getirmede bağımsızdır (Avukatlık Kanunu 1/2). Duruşmanın inzibatı kavramının makul olmayan bir ölçüye bağlanması halinde başkanın alacağı tedbirin savunma özgürlüğünü fiilen kasıtlıyacağı tabiidir. Avukatın davasını bütün belagati ile müdafaa edebilmesinde, jestleri, hareketleri ile müdafaasını kuvvetlendirebilmesinde sosyal ve mesleki zaruretlere bulunduğu inkâr edilemez" (Belgesay s.51).

Bu hüküm bir dava ile avukatın ilgisinin başkanın kararı ile kesilmesi gibi alışılmamış ve maksadı aşan nitelik taşımaktadır. Önerilen hükümde tedbir "müdafii hakkında uygulandığı takdirde keyfiyetin Barosuna bildirileceği, müvekkile de dilerse başka bir müdafii tayin etmesi için süre verileceği" bildirilmektedir. Duruşmanın disiplin

linine aykırı davranışları saptanan bir Avukatın Barosuna durum bildirilirse gereken işlemin yapılacağı pek tabiidir. Bu konularda barolarımızın hiçbir ihmali tespit edilmemiştir. Fakat bir sanığa kendisinin seçtiği ve seçnek hakkına sahip olduğu müdafiiini değiştirmek sonucu verecek müdahalelerin usul hukuku ilkeleri ile bağdaşmasına imkân yoktur. Mahkemece istenmeyen müdafiiin bu yolla dava ile ilişkisinin kesilmesi her şeyden evvel savunma hakkını tahrip eder. Zira bu hakkın ön koşulu sanığın müdafiiini seçmekteki serbestisidir.

6) Avukattan Evrak Gizlenmesi :

Bu konuda oldukça vahim bir hüküm getirilmiştir. 1740 sayılı kanunla Danıştay Kanununun 82. maddesine eklenen fıkra aynen şöyledir. "Görevli daire veya kurul veya kanun sözcüleri tarafından getirtilen veya İdarece gönderilen gizli her türlü belge ve dosyalarla reddi hâkim üzerine reddedilen hâkim tarafından bu hususta verilen cevap taraf ve vekillerine incelettirilemez." 1602 sayılı Askeri İdare Mahkemesi Kanununun 54. maddesinden esinlenerek yapılan bu genelleştirme büyük sakınca doğuracaktır. (Ünaldı S. Danıştay Kanununda değişiklik ve savunma hakkı. Milliyet 23.8.1973).

Davada taraf olan kişi veya vekili, kendi aleyhlerine olan bir belgeyi göremeyecektir. Memleketimizde, resmi yazışmalarda gizlilikte ne kadar ifrata gidildiği düşünülürse uygulamada bir kimsenin kendisini nasıl savunacağını kestirmek mümkün değildir.

Bu hükmün Anayasaya aykırılığı bakımından şöyle düşünülebilir. Anayasamızın 31. maddesine göre "herkes meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir". Kendilerine ilişkin

bir konuda ilgililer, gizlilik iddiası ile dosyalarını göremezlerse dava ve savunma hakkını nasıl kullanacaklardır ?

Usul Hukukunda savunma hakkının ön koşulu "İthamı Öğrenmek Hakkı"dır. İdari işlemi dava eden ilgili idarenin gizlilik iddiası ile Danıştay'a gönderdiği evrakı göremezse hakkındaki ithamı nasıl karşılayacaktır.

Anayasanın 31. maddesinin gerekçesinde, "klasik haklar" arasında bulunan, 1924 Anayasasında da kabul edilen "savunma hakkı"na ve "Hakkını aramak özgürlüğü"ne, yeni Anayasamızda, yargı bölümünde değil "Temel Haklar" bölümünde yer verilmiştir. Anayasamızın, temel hakları herkesin "kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez hak ve hürriyetler" olarak tanımlaması karşısında "Hak Aramak Özgürlüğü"nü kısıtlayan hükümlerin Anayasa'ya açıkça aykırı olduğunu kabul etmek gerekir.

Kanunla temel hakkın özüne dokunulabileceği yolundaki Anayasa değişikliği dahi eklenen hükmü meşru göstermez. İdarenin "gizli" damgasını bastığı her varaka böyle bir ayrıcalıktan faydalanırsa, artık savunma hakkından bahsetmeğe imkân kalmayacaktır.

Eklenen hükmün Anayasa'da yer alan duruşmaların aleniyeti kavramını da zedelediği görülmektedir. İdarenin gizli dediği evrak duruşmada da okunamayacaktır. Halbuki bu evraka dayanmak suretiyle "hüküm" veya vicdani kanaat" teessüs edebilecektir.

Bu durumlarda Danıştay verdiği kararda "gizli vesika"dan ya söz edemeyecek veya ne ihtiva ettiğini göstermeksizin sadece böyle bir varakanın mevcudiyetine işaretle yetinecektir. Bu suretle ne hakkını arayan, ne de kamu oyu, davanın ne sebeple reddedildiğini anla-

yamayacaktır. Bu durumda Danıştay'da aleniyetten söz edilemez. Hakimin reddine ilişkin ekte de aynı sakıncalar yer almaktadır.

Konuyu biraz daha genişletmek suretiyle bir sonuca varmak mümkün olabilir: Fıkranın eklendiği 82. maddede bir ve üçüncü fıkralarda şu hükümler yer almaktadır. "Dava daireleri ve dava daireleri kurulu bakmakta oldukları davalara ait her çeşit incelemeleri kendiliklerinden yapabilecekleri gibi tayin edecekleri süre içinde lüzum gördükleri evrakın gönderilmesini ve her türlü bilgilerin verilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilir ... ancak, istenen bilgi ve belgeler Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğine ve yüksek menfaatlerine veya Türkiye Cumhuriyetinin güvenliği ve yüksek menfaatleri ile birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise, Başbakan veya ilgili Bakan gerekçesini bildirmek suretiyle söz konusu bilgi ve belgeleri vermeyebilir."

O halde bu hüküm ile eklenen fıkra birlikte incelenirse iki hali ayırmak gerekecektir: Belgelerin verilmemesi ve verilmiş belgelerin avukatlara incelettirilmeksizin heyetlerce incelenmesi ve buna dayanarak karar verilmesi.

Belgelerin verilmemesini, aşağıda izah edildiği üzere, haklı bulan sistemler vardır. Fakat verildiği halde ilgiliden ve avukatından gizli tutma diye bir usule rastlanmamıştır.

Ceza Usulü Kanununumuzun 88. maddesine göre "resmi dairelerde saklı evrak vesair vesikalar münderecatının ifşası memleketin selâmetine zarar vereceği o dairenin en büyük amiri tarafından beyan edilirse bu evrak ve vesikaların gösterilmesi ve teslimi istenemez. Şu kadar ki bu beyan kâfi görülmezse o dairenin mensup olduğu vekâlete müracaat edilebilir".

Bu hususta bazı yabancı sistemlere gözetilabilir:

-Common Law memleketlerinde yetkili nazırın mahkemeden,

böyle bir delilin kim tarafından ibraz edilirse edilsin o delili telâkki etmemesini istemek yetkisi vardır.

-İsviçre'de 1766 tarihli emirnameye göre Devlet memurlarının kararlarına mesnet olan her vesika alenidir. Bu vesikaları yalnız taraflar değil, herhangi bir vatandaş veya basın görebilir. Herneka-dar önemli istisnalarına da yer verilmiş ise de kural esas itibariyle yürümektedir.

-Fransız sistemi hakkında şu karar bir fikir verebilir:

"Fransa'da yüksek memuriyetlere geçebilmek için bir idare okulundan mezun olmanın, bu okula girebilmek için de bir sınavı başarmanın gerekli bulunduğu, idarenin sınav adaylarından bazılarının dosyalarını inceleyerek onların sınava kabul edilmemelerine karar verdiği, bu kararın iptalinin istendiği görüldü. Danıştay ilgililerin dosyalarını incelemek üzere Hükümetten istemiş ise de, gizlilikten bahisle idarece dosya verilmemiştir.

Yüksek Mahkeme şu gerekçe ile kararı iptal etti: Böyle bir karar kamu hizmetine alınmada eşitlik hakkını ihlâl eder. Dosyaların Danıştay'a verilmemesi vakıası, dâvacıların siyasal kanaatleri sebebi ile sınava alınmadıklarını iddia suretile ortaya attıkları kari-nenin aksinin sabit olmaması sonucunu verir. İdarî tasarrufun mesne-di, idarî yargının denetlemesine engel olamaz".

-İtalyan Usul Kanununa göre (m.342) memuriyeti veya mesleği gereğince yanında bulunan evrakı memur veya meslek sırrı ile bağlı olan kimse talep halinde adlî makamlara tevdi mecburdur. Siyasî askeri memuriyet veya meslek sırrı bahis konusu ise yazı ile hattâ

sebepe göstermeksizin, evrakın verilemeyeceği beyan olunur. Eğer siyasi, askeri sır ileri sürülmüş ise ve adlî makam bu beyanı varit görmemiş ise durum Adalet nazırına bildirilir.

Görüldüğü üzere evrakın verilmemesini haklı bulan sistemler vardır. 521 sayılı Danıştay Kanununun 57/2 ve 82/3. maddelerine göre gerçekten gizli olan belgeler zaten verilmeyecektir. O halde eklenen fıkraya göre verilenler aynı nitelikte olmayan belgelerdir. Evrak verilmezse böyle bir belge yok sayılır ve buna göre dava hakkında karar verilir. Fakat hakimlere, kanun sözeülerine gösterilip, ilgiliden saklanan belge usulüne rastlamak mümkün değildir. Özellikle ilgilinin avukatından da belgenin saklanması, buna rağmen, bu belgeye dayanılarak veya onun etkisi altında kalarak verilen hükmün bir "mahkeme hükmü", "delillerin tartışılmasını gerektiren vicahilik ilkesine uygun bir hüküm sayılması" mümkün görülemez.

7) S o n u ç :

Savunma hakkının kısıtlanması, yukarda gösterilen örneklerden ibaret değildir. Bu kısıtlamalardan arınmış bir savunma sisteminin memleketimizde de kurulmasını sağlamak, çabalarını, bütün gücümüzle, sürdürmek zorundayız. Kuruluş dönemini artık geride bıraktık. Bu dönemde alınan sonuçlar, önümüzdeki dönemde mesleğimizin gelişimine etkili çabaların da sonuçsuz kalmayacağı umudunu vermektedir.

Saygılarımla arz ederim,

Türkiye Barolar Birliği Başkanı
Avukat Faruk Erem

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

Genel Kurulumuza, bir yıllık çabalarımızı saygı ile arz ediyoruz.

Geçen yıllarda olduğu gibi stenolar tarafından tutulan VI. Genel Kurul Tutanakları Ocak ayı içinde teksir ettirilip ciltlenmiş ve Barolarımızla, delegelere gönderilmiştir.

VII. Genel Kurul tutanakları diğer yıllarda olduğu gibi stenolar tarafından zapta alınacak ve en kısa zamanda teksir edilerek gönderilecektir. Bunun için bütün hazırlıklar tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

1. Alınan Kararların Genel Değerlendirilmesi :

Yönetim Kurulumuz 4.1.1973 gününden raporumuzun hazırlanacağı tarihe kadar 22 toplantı yapmıştır. 29 ve 30 Aralık 1973 tarihlerinde yapılacak olanlarla toplantı adedi 24'e ulaşacaktır.

Genellikle bütün üyelerin katıldığı Yönetim Kurulu Toplantıları nitelikleri itibariyle aşağıda bilgilerine sunulmuştur.

a. Baro Yönetim Kurullarının kararlarına karşı Birliğimize 65 adet itiraz gelmiş, bunlardan 15 tanesi itirazın kabulü, 40 tanesi itirazın reddi, 7 tanesi disiplin kavuşturması açılmak üzere dosyanın Barosuna iadesi, 3 tanesi Birlikçe karar verilmesine yer olmadığı şeklinde karara bağlanmıştır.

Adalet Bakanlığı onayına tabi olan 50 karardan 41 adedi Bakanlıkça onaylanmış, 9 adedi ise onaylanmamıştır. Onaylanmayan 9 karardan 6 adedi aleyhine Yönetim Kurulunca Danıştay'a başvurulmasına lüzum görülmemiş, 3 adedi için ise Danıştay'a dava açılmıştır.

Genel Kurulumuza sunulan bu bilgiler, Birliğin ve Baroların bağımsızlığı yolundaki isteklerimizin ne kadar haklı olduğunu göstermektedir.

b. Yönetim Kurulumuzun diğer kararları ise şu şekilde gruplanabilir :

433 karar, bildirimler, muhasebe ve malî işler, resmi ve özel kişilerle Baroların, Avukatların, Yasama mercileri ile kaza organları-

nın görüş istekleri gibi konulara, 16 karar Hâkim-Savcı-Avukat ilişkilerini, 19 karar kanun tasarılarını, 36 karar Avukatların sosyal güvenliğini, 4 karar Avukat stajiyelerine, 18 karar Avukatlara vaki saldırılarla savunma kısıtlamalarına taallûk etmekte bunlar dışındaki kararlar ise Genel Yönetimle ilgili konulara ait bulunmaktadır.

2. Yönetim Kurulunun Ankara Dışındaki Toplantıları :

Barolarımız yöneticileri ve meslektaşlarımızla yurt ve meslek sorunlarının tartışılarak, Birlik çalışmalarından bilgi verilen meslektaşlarımızın sorunları hakkındaki önerileri saptanan ve Hâkim-Savcı-Avukat yakınlaşmasına büyük yarar sağlayan bölge toplantılarının devamının sağlanmasına gayret edileceği geçen yıl raporunda arz edilmisti.

Bu yıl yapılan bölge toplantıları aşağıda bilgilerine sunulmuştur.

a. Aydın Toplantısı :

21-23 Nisan 1973 günleri Aydın'da yapılan Yönetim Kurulu toplantısı aynı zamanda Cumhuriyetimizin 50. yılının kutlama programı çerçevesinde hukuk egemenliğimizin yaratılmasında unutulmaz çabalarda bulunan merhum Mahmut Esat Bozkurt'un Kuşadası'ndaki kabrinin ziyaret edilmesi amacının gerçekleştirilmesini de sağlamıştır.

Yönetim Kurulumuz Aydın Barosunun ve Aydın Valiliğinin yakın ilgileri ile Cumhuriyetin 50. yılında değerli Hukukçu Mahmut Esat Bozkurt'un kabrini 23.4.1973 günü ziyaret etmiş ve bu sebeple büyük bir tören düzenlenmiştir. Bu konuda Anma Törenleri bölümünde daha geniş izahat verilmiştir.

b. Antalya Toplantısı :

Bölge toplantılarının ikincisi 26 Mayıs 1973 günü Baronun daveti üzerine Antalya'da yapılmış ve toplantı sebebiyle Hâkim-Savcı-Avukatların iştirakiyle meslek sorunları tartışılmıştır.

c. İstanbul Toplantısı :

Birliğimizin 5. kuruluş yıldönümü sebebiyle İstanbul Barosunun daveti üzerine üçüncü bölge toplantımız 9 ve 10 Ağustos günleri İstanbul'da yapılmıştır.

ç. Edirne Toplantısı :

Bu yılki bölge toplantılarının dördüncü 28 ve 29 Eylül 1973 günleri Edirne'de yapılmış ve Hâkim-Savcı ve Avukatlarla, İl Yöneticilerinin hazır bulunduğu toplantıda "Savunma Diyalektiği ve Gelişmeler" konulu Yönetim Kurulumuz kararları açıklanmıştır.

d. İzmir Toplantısı :

İzmir Barosunun düzenlediği "İnsan Hakları Semineri" sebebiyle anılan Baronun daveti ile bu yılki bölge toplantılarının sonuncusu 1 ve 2 Aralık 1973 tarihlerinde İzmir'de yapılmıştır.

Seminerde Ankara Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Münici Kapani tarafından "Cumhuriyet Çağında İnsan Hakları", Kıbrıslı meslektaşımız Kıbrıs Cumhuriyetçi Türk Partisi Genel Başkanı Mithat Berberoğlu tarafından, "Hukuk ve Barış Yoluyla Kıbrıs Davasının Çözümünde İnsan Hakları", Birlik Yönetim Kurulu adına da "İnsan Hakları Komisyonuna ve Divanına Başvurma Hakları" konularında birer konferans verilmiştir.

Genel Kurula sunulacak Yönetim Kurulu Raporunun hazırlandığı İzmir Toplantısında, genel hak arama eşitliği ve özellikle ceza adaletinden yapılagelen şikayetler ve savunma hakkını sarsan uygulamalarla ilgili aşağıdaki bildiri kamu oyuna sunulmuştur :

"Ocak ayında toplanacak Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna sunulacak rapor çalışmalarını sürdüren Yönetim Kurulumuz, tüm adalet ve adliye sorunlarının çözümü için izlenecek yöntemi kararlaştırmıştır.

Genel hak arama eşitliğinden ve özellikle ceza adaletinden yapılagelen şikayetlerin giderek artmakta bulunduğu gerçeği, Yönetim Kurulumuzca, üzerinde durulması gereken temel bir adalet sorunu olarak ele alınmıştır.

Savunma hakkının kutsallığını sarsan uygulamalar toplumu tedirgin eden rahatsızlıkların en önemlisi sayılmalıdır. Adalet ve adliyeye güven, bir toplumun ilk uygarlık koşuludur. Bu nedenle, vatandaşların hak arama eşitliği ve hurriyetine karşı çıkar görüntüsü verebilecek davranışlar, ileri sürülebilecek her tür gerekçe karşısında dahi anlamsız ve izahsız kalır?

Adaleti mülkün temeli sayan anlayışta, uygarlığa inancın birinci yansıdır. Bu inancın etrafında oluşmak ve birleşmek, hukuka ve hukukçuya onur veren bir davranıştır."

Yönetim Kurulumuzun bölge toplantılarını gerçekleştirmek olanağını sağlayan ve nazik davetleri ile Birlik-Baro ilişkilerinin olumlu yönde gelişmesine büyük yardımda bulunan Aydın, Antalya, İstanbul, Edirne ve İzmir Barolarına teşekkürlerimizi sunarız.

Önümüzdeki dönemde Malatya toplantısında "Türkiye'de kan da-

vası" konusu ele alınacaktır. Bu konuda Ankara ve İstanbul Hukuk Fakül-
teleri kriminoloji enstitüleri ve Hacettepe Üniversitesi mensuplarının
katkısı sağlanmıştır. Bütün Barolarımızın düşünceleri alındıktan sonra
bu konuda gerekli açıklamalar yapılacak ve somut öneriler ortaya atıla-
caktır.

İKİNCİ BÖLÜM

ANMA TÖRENLERİ

Cumhuriyetimizin 50. Yıl törenlerine Barolarımız da katılmışlar, çeşitli illerde bu manasebetle mesleğimizle ilgili kutlama ve anma törenleri tertip etmişlerdir. Birliğimizce yapılan törenlerin mesleğimizle ilgili olmasına dikkat edilmiştir.

1. Mahmut Esat Bozkurt Büstü :

Türk Hukuk İnkilabının başarılmasında hizmetleri unutulmayan ve unutulmaması gerekli olan Mahmut Esat Bozkurt'un bir büstü "Türk Avukatlarının Armağanı" ibaresini taşıyan bir plakette birlikte Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine tevdi edilecektir.

2. Cumhuriyetten Evvelki Mevzuat :

Cumhuriyetin 50 nci yılının idrak edildiği bir dönemde Osmanlı Kanunlarından bazılarının devamı izahsız kalmaktadır. Bu nedenle Başbakanlığa müracaat edilerek mevzuatımızın, anlamlarını kaybeden sosyal ve ekonomik aşamalara cevap vermekten uzaklaşmış bulunan Cumhuriyetten önceki Kanun ve Nizamnamelerden arındırılmasının zorunlu bulunduğu inancı ile, Avukatlık Kanununun 110/6. maddesi ile yükümlendiği, kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde yayınlarda bulunmak ve gerekirse ön tasarılar hazırlamak görevinin gereği olarak, "Cumhuriyetten önceki kanun, nizamna-

me ve tezkereleri yürürlükten kaldıran kanun tasarısının, Hükümet Tasarısı olarak yasama organlarına sunulması" ricasında bulunulmuş, Tasarı hakkında yapılacak çalışmalara yardımcı olmak üzere, Osmanlı İmparatorluğu döneminde yapıлып hala yürürlükte olduğu sanılan kanun ve nizamlar listesi ile birlikte, tasarı metni ve gerekleri takdim kılınmış ve yardıma amade bulunduğumuz hususu da tebarüz ettirilmiştir.

3. Dünya Adalet Sarayları Sergisi :

Genellikle memleketimizde Adalet Saraylarının, bu hizmetin kutsallığına uymadığı, Birliğimizin bu durumun giderilmesi için çaba içerisinde bulunduğu bilinmektedir. Bu amaca yardımcı olabilmesi için "Adalet Sarayları her memlekette bir anıttır" ismi altın da "Dünya Adalet sarayları sergisi" düzenlenmiştir. Adalet yılının başlaması gününe tesadüf ettirilen bu sergi, Ankara'da açılmış, Yüksek Mahkemeler mensupları da dahil olmak üzere ilgililer davet edilmiştir. Sergi ilgi ile karşılanmıştır. İstekleri üzerine resimler, İstanbul ve İzmir Barolarına da sergilenmek üzere tevdi edilmiştir. Bursa ve Antalya Barolarının da istekleri yerine getirilecektir.

4. İlk Kadın Meslektaşımız :

Cumhuriyet döneminde "Kadın Hakları" ve Eşitlik" açısından ilk kadın meslektaşımızın hatasız tesbitine çalışmaktayız. Bundan "Yüksek tahsilli kadınlar Birliği" ile müştereken bir onurlama toplantısı yapılacaktır.

5. Onur Belgeleri :

1973 yılı içinde Antalya, Aydın, İzmir ve Kayseri Barola-

rinça kırk yılını doldurmuş olan meslekdaşlarımız için tertiplenen toplantılarda Birliğimiz tarafından düzenlenen onur belgeleri takdim kılınmıştır. Bu yılda aynı uygulamaya devam olunacaktır.

1973 yılında meslekte kırk yılını aşmış bulunan Antalya Barosundan Fuat Dal, Aydın Barosundan Cavit Tüzel, Hikmet Nacigil, İzmir Barosundan Hulusi Selek, Kayseri Barosundan Ziya Turgut, Naci Özsan üstadlarımızı saygı ile kutlarız.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yasamaya İlişkin Çalışmalar

1. Tasarılar :

Genel Kurulumuzun bir evvelki toplantısında izhar buyrulan temenniye uyularak önemli Kanun tasarıları Barolarımıza gönderilmiş, mütalâaları rica olunmuştur. 1973 yılının büyük bir kısmı yasama açısından durgunluk içinde geçtiği için bu konuda bu yılki çalışmalarımız evvelki yıllardaki genişliğe ulaşamamıştır.

2. Devlet Güvenlik Mahkemeleri :

1973 yılının en önemli yasama olayını "Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu" teşkil eder.

Bu konuda Devlet Başkanımıza yazı ile de müracaatla kuşku-larımızı arzettik. Birlik Yönetim Kurulunun bu kanun hakkındaki görüşü-nü açıklayan rapor ilgili makamlara sunulmuş, sakıncalı görülen hükümle-rin kanunlaşmaması için aşağıdaki düşünceler bu makamlara duyurulmuştur.

-GÖREV

1. Mahkemelerin görevlerinin Kanunla tayini :

"Mahkemelerin ... görev ve yetkileri ... Kanunla düzenle-nir" (Anayasa 136). Bunun anlamı şudur : "Mahkemelerin vazifelerini Kanun gösterir." (C.M.U.K.1). Mahkemelerin görevlerinin kanunda göste-rilmesi, bunun açıkça gösterilmesi, saptanması demektedir. Aksi takdir-

de "Tabii Hakim" kavramının hiç bir anlamı kalmaz. Kanunda takdire göre genişlemeye, daralmaya elverişli deyimlerin kullanılması halinde Anayasa'nın "Mahkemelerin görevlerinin kanuniliği" kuralına karşı gelinmiş olur. Bu açıdan tasarının 9. maddesinin B ve C bentlerinde yer alan hükümler Anayasa'ya uygun değildir. Bu madde üç ayrı hali ön görmektedir.

a. Açıkca TCK.nun madde ve fıkraları gösterilen suçlar,

b. "Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlendikleri ve doğrudan doğruya Devlet Güvenliğini ilgilendirdikleri takdirde" göreve gireceği kabul **olunan** suçlar,

c. Bu iki bentte "yazılı bir suç işlemek veya gizlemek maksadı ile veya bu suç vesilesiyle yahut bu suçla umumi veya müşterek bir gaye içerisinde işlenmiş suçlar"

Yukarıdaki B ve C bentleri Anayasa'ya uygun düşmemektedir. Tasarının 9. maddesindeki suçlar o kadar çokturki "Devlet Güvenliği" kavramını genişçe yorumlamakla Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, Genel yargının yerine geçmesini sağlamak kolayca mümkün olabilecektir.

2. Tercihli Görev :

"İlk derece Adalet Mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görev ve konusuna ilişkin kararlarına uymak zorundadır" (DGMK. 13/1) Devlet Güvenlik Mahkemesinin "Üst Mahkeme" olmadığını bildirmekle bu hüküm arasında çelişki vardır". Kaldıki genel mahkemelerin görevleri de kanunda gösterilmiştir. B ve C bentlerindeki deyimlerin genişçe yorumu ile genel mahkemelerin görevlerini tayin eden kanunları uygulanmaz hale getirmek hukuka uygun değildir. Kanunun gerekçesinde "Bu mahkeme-

lerin görevle ilgili kararlarına ilk derece Adalet Mahkemelerinin uymaları, işin mahiyetinden neşet etmiştir." denilmektedir. Bu bir açıklama değildir.

3. Güvenlik-Emniyet Terimleri :

Maddenin A bendi hakkındaki gerekçede "Bu maddede yer alan fiiller (Devletin şahsiyetine karşı işlenmiş cürümler) olarak tanımlanmaktadır. Bu fiillerden 125-145. maddelerde yazılı olanlar, Askeri Ceza Kanununun 54. maddesi ile (Vatan aleyhine cürümler) olarak belli edilip, özellikle soz konusu olan fiiller, TCK.nun 4. maddesi gereğince de Devletin Emniyetine (Güvenliğine) karşı işlenmiş suçlar olarak ifade edilmektedir." Aynı gerekçede "Güvenlik" teriminin "emniyet" kavramı ile eş anlamda olduğu bildirilmektedir. TCK.nun 2. kitabının 1. Babı 3038 sayılı Kanunla (23.6.1936) tadil edilmiş, bu babın adı "Devletin şahsiyetine karşı cürümler" olarak değiştirilmiş, her nasılsa Kanunun 4. maddesinde "Devletin Emniyetine karşı cürüm" deyimi unutulmuştur. Bu sebeple "Devletin şahsiyeti", "Devlet Güvenliği", "Devletin Emniyeti" kavramları hakkında gerekçe pek yüzeyde kalmakta, yanıltıcı sonuçlara varılmasına sebep olarak görülmektedir.

B bendinin gerekçesi de şudur : "Bu bend için öngörülen kıs-
tas, fiilin Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü, hür demokratik
düzen ve nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine yönel-
miş olarak işlenmesi ve doğrudan doğruya Devleti ilgilendirmesi"dir.
Bu ilginin nasıl takdir edileceğini anlamağa imkan yoktur.

C Bendi hükmüne gelince "A ve B bendlerinde yazılı bir suçu işlemek veya gizlemek maksadı ile veya bu suç vesilesi ile yahut bu suçla umumi veya müşterek bir gaye içerisinde işlenmiş suçlar" da Güvenlik Mahkemesinin görevine girecektir. Bu hükümde kullanılan ibarede bir suçu işlemek, gizlemek veya bu suç vesilesi ile başka bir suç işleme-

deyimlerinin anlamını bir dereceye kadar kestirmek mümkündür. TCK.nun 78. maddesi hakkında açıklamaların ışığı altında bu hükmü sınırlamak imkânı belkide bulunabilecektir. Fakat ne de olsa bu deyimlerin müphem olduğu, müphem hükümlerin bütün sakıncalarını taşıdığı da aşikârdır. Fakat umumi veya müşterek bir gaye içerisinde işlenmiş suçlar deyimini ile ne kastedildiği anlaşılamamaktadır. Kanununun Hükümet gerekçesinde günler yazılıdır : "Özel bir irtibat durumunu öngören ve bir ölçüde TCK.nun 78. maddesi ile Askerî Yargıtayın içtihatlarından esinlenerek tanzim edilen bu fıkra için bir örnek vermek gerekirse, hırsızlık, Devrim Kanunlarına muhalefet, kaçakçılık, Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkındaki kanuna muhalefet Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine dahil edilmemiş bulunan bir suçun Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren örneğin, TCK.nun 125 veya 141 yahut 156. maddelerine aykırı olarak işlenmiş bulunan bir suçla, yukardaki fıkra gereğince iştirak ve irtibat halinde bulunması bile, umumi veya müşterek bir gaye içerisinde işlenmesi veya bu suçlardan bir veya bir kaçını işlemek, yahut gizlemek veya yahut bu suçlar vesilesi ile işlenmesi takdirinde, bu kabil suçları işleyenlerin de Devlet Güvenlik Mahkemelerinde yargılanacaklarını ifade eder. "Bu açıklamalara rağmen, siyasal baskılarla aşırı uygulamalara elverişli olan bu hükmün" mahkemelerin görevlerinin kanuniliği ilkesine uygun düştüğü söylenemez. Kaldığı gerekçenin madde ile alâkası da yoktur. Askerî Yargıtayın içtihadınının gereği gibi anlaşılmadığı görülmekte ve TCK.nun 78. maddesinin öngördüğü "Toplu suç" kavramı ile "Umumi ve müşterek gaye ile işlenmiş suç" ibaresinin hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. TCK.nun 78. maddesi suç ve cezaların içtima ile ilgilidir. İctima hükümlerinin ne zaman uygulanıp ne zaman uygulanamayacağını tayin için kanunda yer alan bir maddedir. Bunun mahkemelerin vazifesi konusuna aktarılması kavram karşılığıdır.

- YARGI ÇEVRESİ

Tasarının 2. maddesinin 2. fıkrasına göre "Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, gerektiğinde yargı çevrelerinin değiştirilmesine veya bu mahkemelerden bir veya bir kaçının kaldırılmasına, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Adalet Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulumuzca karar verilir. Aynı Yargı çevresi içinde birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulduğu takdirde, bunlar numaralandırılır."

Demek ki ilk kuruluşta yalnız Adalet Bakanlığının teklifi üzerine, sonraki kuruluşta, yargı çevresinin değiştirilmesinde, bir veya bir kaç mahkemenin kaldırılmasında Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alınmak şartı ile Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilecektir. O halde yargı çevresi "kararname" ile tayin edilecek ve değiştirilebilecektir. Bu tayin ve değişikliğin görülmekte olan bir davanın istenmeyen mahkemeden davayı alıp istenen mahkemeye vermek gibi bir sakınca doğurabileceğinden kuşkulanan haksız değildir. Burada "tabii hakim" kavramına aykırı düşen bir nitelik göze çarmaktadır. Anayasa'nın 144/1. maddesine göre "bir mahkemenin yargı çevresinin değiştirilmesi, Yüksek Hâkimler Kurulu'nun uygun görmesine bağlıdır" fakat usule ilişkin kurallardan değişikliğin geçmişe yürüyeceği düşünülürse Yüksek Hâkimler Kurulu'nun uygun mütalâasının alınması zorunluğa bir güvence sayılamaz.

- HAKİMLERİN, SAVCILARIN ATANMASI

1. Aday Gösterme :

Tasarının 6. maddesinin birinci fıkrasına göre; Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığı, Üyeliği, Yedek Üyeliği, C. Savcılığı ve C.Savcı Yardımcılığı atamalarında, Bakanlar Kurulunca her boş yer için bir misli aday gösterilir. Bu adaylar arasından Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimlerinin atanması Yüksek Hâkimler Kurulunca, Cumhuriyet Savcı-

ve yardımcılarının atanmaları Yüksek Savcılar Kurulunca Askeri Hâkimlerden üye, yedek üye ve savcı yardımcılarının atanmaları ise özel kanunlarında gösterilen usule göre yapılır". Bu hükmün birinci cümlesi Anayasa'nın 136. maddesine 1699 sayılı Kanunla eklenen fıkranın tekrarından ibarettir.

2. Tedbirler :

Tasarının en önemli hükmü budur. Aday gösterme yürütmede olunca yargılamanın bağımsızlığı zedelenmiş demektir. Anayasa'nın aday usulüne yer vermiş olması esasını değiştirmez. Sakınca, Anayasa'dan geldiğine göre, hiç olmazsa uygulama belli bir geleneğe bağlı kalırsa, demokrasilerde zorunlu adaletin bağımsızlığı bir dereceye kadar sağlanmış olur;

-Eğer uygulamada, Bakanlar Kurulu Yüksek Hâkimler Kurulundan birkaç misli adayı gösteren bir liste ister, bu liste içinden iki misli aday seçerek kendi listesini hakimler kuruluna sunarsa, bir dereceye kadar sakıncaların etkisi azaltılmış olabilir. Eğer ilk uygulama bu yolda olursa, ilerde gelenekten ayrılmak kolay olmayacak, buda bir güvence sağlamış bulunacaktır.

-Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan "yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır" kuralı ile tasarımı bağdaştırmak mümkün olamayacaktır. Bir misli adaydan, ancak birini seçmeye mecbur tutulan Yüksek Hâkimler Kurulunca yapılan atama, bu kurulun tasarrufu sayılamaz. Hâkimi esasında yürütme tayin etmiştir. Yüksek Hâkimler Kurulunun kararı sadece beyandan ibaret kalır. Yüksek Hâkimler Kurulunun yetkisine Anayasanın bu şekilde müdahalesi Usul Hukukunu ihlâl etmiştir.

Bakanlar Kurulunun her iki adayını da, Yüksek Hâkimler Kurulu reddedip, yeniden aday gösterilmesini isteyebilmelidir. Anayasada bunu engelleyen bir hüküm yoktur.

-"Adalet Bakanı, gerekli gördüğü hallerde, Yüksek Hâkimler Kuruluna başkanlık eder" (Anayasa 143/6). Bu hüküm değiştirilmeden evvel

Adalet Bakanı toplantılara katılabilir, oylamaya katılamazdı. Devlet Güvenlik Mahkemesine Bakanlar Kurulunca gösterilen adayların seçimi ve atanması işlemlerinin görüşüleceği toplantılara Adalet Bakanınının katılması halinde yargımız bağımsızlığı anlamını daha fazla yitirecektir. Adalet Bakanınının bu yetkiyi kullanmaması çok isabetli bir gelenek olabilir.

3. Süreli Atama :

Tasarınının 6/2. maddesine göre "Devlet Güvenlik Mahkemele-ri Başkan, Üye ve Yedek üyeleri ile Cumhuriyet Savcı ve Yardımcıları üç yıl için atanırlar. Süreleri bitenler yeniden atanabilirler. Yeni atananlar göreve başlayıncaya kadar öncekiler göreve devam ederler".

"Süreli tayin usulü"nün başta gelen sakıncası yeniden aday gösterilebilmek kuşkusunun göreve etkili olabileceğidir. Buna mukabil tasarıda aynı maddede şu güvence getirilmektedir. Atananlar "bu süre içinde Yüksek Mahkemelere seçilme hali ayırık olmak üzere başka yer veya göreve atanamazlar. Ancak bu süre içerisinde görevlerde herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde ... 15 gün içinde atamalar yapılır".

Boşalmaya örnek olarak tasarı gerekçesinde"sürekli hastalık, ölüm, istifa gibi sebepler" gösterilmişti.

"Süre güvencesi" elbette yerindedir. Fakat kabul edilen sürenin kısalığı karşısında yeniden aday gösterilmemek kuşkusunun etkisini arttıracakını kabul etmek gerekir. Aday göstermek yürütmenin, yürütmeye iktidarın elinde olacağına göre, siyasetin bu yolla Adalete sızması açılmış olabilecektir.

-HAKİMİN REDDİ

Yukarda açıklanan konular karşısında hakimin reddi, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde büyük önem taşıyacaktır. Bu nedenle hakimin reddi hakkını kısıtlayıcı hükümler bu mahkemelerin demokratik adalet ilkelerinin dışında kalması gibi bir sonuç yaratacaktır. "Mahkemelerin

karar ve hükümlerinin alakadarlara itaat ve hürmet telkin eylemesi bunları verenlerin, adil olmalarını, tarafgirlik şüphesinden azade bulunmalarını icap ettirir" (Prof. B.Kantar, s.38). Sanığın red hakkı kısıtlanırsa hiç bir mahkeme bu görünümü getiremeyecektir. Bir Kuruluşa mahkeme demek, yeterli değildir. "Mahkeme" olmak için gerekli koşulları kendinde toplamamış bir kuruluş, bir süre sonra çalışamaz hale gelir. Adaletin uygulanması ile görevli olanlar bir gerçeği yakından bilmekte-dirler.

Genel Usul Hukukuna göre "hakimin reddi talebine mensup olduğu mahkemece karar verilir" (CMUK.26). Fakat reddolunan hakim veya hakimler katılmaksızın mahkemenin teşekkül etmesi kabil olmasa red talebi hakkında, kanunda gösterilen bir başka mahkeme, talebi karara bağlar. Halbuki "Devlet Güvenlik Mahkemeleri Başkan ve üyelerinin reddine dair olan istemler. Kurula katılan hakimlerde, değişiklik yapılmaksızın, bu mahkemece incelenir" (m.24).

SONUÇ :

Usul Hukukunda dayandığı temel fikre bağlı kalınmaksızın, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin "Mahkeme" olarak topluma kabulünü sağlamak mümkün olamayacaktır. Bundan ciddi surette endişe duymaktayız. Kanunla her şeyin yapılabileceği inancı demokrasilerde çoktan terk edilmiştir. Tasarıda belirtilen şekilde kurulduğu takdirde Devlet Güvenlik Mahkemeleri huzuru sağlayamayacak, bu mahkemeler birer siyasi mücadele alanı haline gelecektir. Bundan Adaletin kaybı büyük olacaktır. Siyasi tarih göstermektedir ki Adalette kayıp, sınırlanması imkânsız ihtilâflara yol açar.

3. İşkence İddiaları

Bu konudaki olayların başında iddialar karşısında Yönetim

Kurulumuz yetkili makamlar nezdinde gerekli teşebbüslerde bulunmuştur. Bu konuda Yönetim Kurulumuz düşüncelerini açıklamakta ve yasama yolu ile alınması gereken bir tedbirin kabulü çalışmalarına zamanında girmiş bulunduğunu arzda fayda görmektedir :

Bir ülkenin uygarlığı, her şeyden evvel, Yargılamadaki usullerine göre değerlendirilir. Bu nedenle aynı demokratik düzene bağlı ülkelerin birbirlerini, yargılama açısından, denetledikleri görülmektedir. "ızım Anayasamızda da şu hüküm yer alır : "Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz".

Sanıklara dayak atıldığı, zorla uydurma itiraf tutanaklarının altına imza attırıldığı yaygın bir iddia halindedir. Buna rağmen ilgili makamların kimseye işkence edilmediği hakkındaki tekzip yazılarına rastlanmaktadır. O halde ilk soru şu olacaktır : Memleketimizde sanıklara dayak ve işkence, bir toplum sorunu ve sorumu olarak yaygın bir hale gelmiş durumda mıdır ? Şüphe yok ki her memleketin zabıta uygulamasında bazı olaylara rastlanmış, hatta bu yüzden İçişleri Bakanları dahi istifa etmişlerdir. Fakat mesele uygulamanın yaygın bir hale gelmesinin siyasi ve idari sorumlulukları gerektireceği noktasında toplanmaktadır. "İşkence tatbikatı"nı önlemek için ne gibi tedbirler alınabilir?

Her halde mahkeme kararı ile kabul edilen bir şeyi artık kanıtlanmış kabul etmemiz gereklidir. Sadece bir örnek veriyoruz : "Karakola celp edilen sanıklardan C ile D bazı hususlarda ikrarda bulunarak öldürme eyleminin B ile D tarafından işlendiği istikametinde ikrarları tesbit edilmiş ise de; dosyada bulunan tabib raporları ve Adli Tıp Meclisi raporlarına göre her üç sanığın karakola celp edildikten sonra dövülmek suretiyle eza ve cefaya tabi tutuldukları anlaşıldığı gibi bütün aşamalarda olayı ikrar eden B dahi karakolda belli istikamette ikrar için dövüldüğünü, diğer sanıkların da aynı suretle dövülerek ik-

rara zorlandıklarını, savcıda, sulh hakiminin de ikrara devam etmezlerse bu işkencenin devam edeceğini kendilerine söylediğini, bildirdiği gibi bu işkence hususu şahit E tarafından da açıklanmış bulunmasına, işkence hususunda gösterilen tanıklar bu hususu derece derece teyit etmiş bulunmalarına göre atfı cürümün de zor ve işkence mahsulü bulunduğu gibi sanık F 'nin de hazırlıktaki beyanlarının aynı suretle işkence mahsulü bulunduğu, hazırlıktaki ifadesini ağır ceza mahkemesinde red eden ve bu yüzden hakkında yalan şahadetten dâva açılıp mahkûmiyetine karar verilen E 'nin dövülmek suretiyle tesbit edilen hazırlıktaki ifadesinin de dövülme nedeniyle olduğu anlaşılmış bulunmasına göre bu ikrar, atıf ve şahadete dayanılarak mahkûmiyet kararı verilmesi mümkün bulunmadığı, dosyaya göre işkence mahsulü olduğu kesin surette ortada bulunduğu halde sanık D ile B 'nin hazırlıkta işkence mahsulü olarak alınan şahadetinin yalan olmayıp, duruşmadaki ifadesinin yalan olduğunun kesin delilleri gösterilmeden sanık E 'nin de yalan şahadetten beraetine karar verilecek yerde yazılı şekilde mahkûmiyetine karar verilmesi" yolsuz bulunmuş ve "Yasaya aykırı olan hükmün yukarıdaki nedenlerle (BOZULMASINA), sanık B ile sanık D'nin tahliyesine, oybirliği ile karar verilmiştir" (Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 2.5.1973 tarih ve 1549/1716 sayılı kararı).

Yüksek Mahkemenin bu hükmü karşısında sanıklara işkenceyi önleme çareleri neler olabilir? Bu konuda diğer ülkelerin kabul ettiği tedbirler şunlardır :

Evvelâ, yalnız "hâkim önündeki ikrar, delil sayılmalıdır". Bu kural memleketimiz Usul Kanununda da yer almaktadır. Fakat üzüntü ile söylemek gerekir ki önleyici olamamıştır. Zira hazırlık soruşturmasında, tevkif için Sulh Hâkimi önüne götürülen sanık, zabitanın gözetimi altındadır. Zabıtada ikrar ettiğinin aksine, isnadı reddederse, başına ne geleceğini bilmektedir.

İkinci ve etkili tedbir şudur :

Adlî zabıta, İdarî zabıtanın ayrılmalıdır. Yıllardır bu konu ısrarla kamuoyuna sunuldu. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın bir demecinde de yer aldı. Bir aralık çalışmalar sonuç vermeye üzere idi. Hattâ Adalet Bakanlığı pek isabetli hükümleri kapsayan bir tasarı hazırladı. Fakat bir başka Bakanlık bu tasarinin çıkmasını engelledi. Bu büyük bir hata olmuştur. Dayak zoru ile sağlanan ikrar ister gerçeğe uygun ister aykırı olsun, manevî açıdan hiç bir değer taşımaz. Buna mukabil toplumumuza uygarlık yarışmasında, güç kırıcı sonuçlar doğurur.

Nihayet, hepsinden de etkili, son çare şudur : Eğer bir sanık, ikrar, itiraf anlamına gelecek bir beyanda bulunmak isterse, derhal avukatı çağırılacaktır. Avukatının huzurunda tutunağa geçirilmeyen itiraf adliyede nazara alınmaz.

Yukardaki nedenlerle Yönetim Kurulu Adlî-İdarî zabıta ayrımını getirecek, adlî zabıtayı kuracak tasarinin kanunlaşmasını sağlamak çabasına devamda, "Avukat önünde olmayan sanık ikrarının geçersizliği" yolunda kanun teklifini sunmakta kararlıdır.

4. Telefonların Dinlenmesi

Teknikteki gelişme, telefon konuşmalarının kolaylıkla dinlenmesini sağlamıştır. "Dinleme başlığı" geçirmek, telefon hatları üzerine sadece iki pensle ufak bir dinleme aleti yerleştirmek usullerine rastlanmaktadır. Bundan başka telefon tellerine yerleştirilmesi zaruretini de kaldıran aletler yapılmıştır. Bunların, telefon tellerinin geçtiği manyetik alan içinde herhangi bir yere konmaları halinde kolaylıkla konuşmalar dinlenebilmektedir. "Resmi dinleme" daha ziyade santrallerde yapılmaktadır.

Telefonların dinlenmesine, ya bilgi toplamak veya bir suçun delillerini elde etmek için başvurulur. İlerde adliyeye intikal ettiril-

mek istenilen konularda dinleme ayrıca banda alınmaktadır. Bu şekildeki dinlemeye uygulamada "Teknik Dinleme" adı verilmektedir.

Telefonların dinlenmesi yolundaki uygulama bazı yabancı memleketlerde oldukça sert tepkilere yol açmıştır. Bir telefon kulübesi dışında alınan bir tertiple bir kimsenin telefon konuşmasının teybe alınması olayında Amerikan Yüksek Mahkemesi, 18 Aralık 1967 günlü bir kararında, incelediği mahkeme hükmünü şu gerekçe ile bozmuştu "Eğer bir kimse bir telefon kulübesini kullanırsa, mevcut olduğuna inandığı sırada bulunmazlığı inancı içindedir. Anayasa sadece maddi varlığı olan şeylerin değil, konuşmaların kaydını da müsadere sayar". Yüksek Mahkemenin bu içtihadına rağmen Amerika'da bir Watergate olayı meydana gelebilmiştir.

Fransa'da, son günlerde resmi dinlemenin yaygın bir hale gelmesinden, bir "Fransız Watergate"inden şikâyet edilmektedir. 1973 haziran ayında Fransız parlamentosunda konunun incelenmesi için bir soruşturma komisyonu kurulması önerilmiştir. Fransız Parlementosundaki görüşmelerde, tamamiyle istisnai olması gereken dinlemenin, hükümetçe yaygın hale getirilmesinin bir çeşit "modern engizisyon" olduğu, devletin güvenliği değil, hükümetin çıkarı için dinlemelere başvurulduğu ileri sürüldü.

Fransa doktrininde iki ayrı tez ortaya atılmıştır: Bir anlayışa göre Fransız Ceza Kanununun 368. maddesi telefon konuşmalarını dinlemeyi suç saymıştır. Bu maddenin uygulanmaması için açık bir istisna getiren kanun hükmüne ihtiyaç vardır, oysa böyle bir kanun hükmü yoktur.

Bu nedenle dinlemeler meşru değildir. İkinci anlayışa göre telefon konuşmaları da bir "haberleşmedir" Nasıl mektuplar, usulüne uyularak "zabtediliyorsa, aynı şekilde telefon konuşmaları da zabtolunabilir. O halde hakim kararı ile telefon konuşmaları dinlenebilecektir. Fakat bu ikinci anlayışa karşı şu uyarılara rastlanılmaktadır. Mektupla-

rın zabtı ile telefonların dinlenmesi arasında fark vardır. Mektupların zabtı bakımından, Usul Kanunlarında, kişisel hakları, özellikle savunma hakkını, meslek sırrını koruyucu, hükümlere yer verilmiştir. Bu hükümler, yetkinin kötüye kullanılmasını önler. Oysa bu tedbirlerin hiçbirini telefonların dinlenmesine uygulamak mümkün değildir. Aldı ki dinleme, resmi işlemlere hiç uymayan, sinsice bir davranıştır. İster istemez, bu çeşit uygulamalar, yürütmeyi lekeler, olaya bulaştırır. Dinleme teybe alınacağından "Band hileleri", "Montajcılık" suçlaması, ilgili makamların, kamuoyunda yıpranmalarına yol açar.

Telefonların dinlenmesi, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kurulması ile ülkemizde de bazı tepkilere yol açacaktır. Fransız Devlet Güvenlik Mahkemelerindeki savcıların emri ile telefonlar dinlenebilmektedir. Fransız yazarları savcının, hükümet emrinde bir kişi olduğundan göreve siyasal sızmalardan şikâyetçilerdir (Prof. J.C.Soyer Quand le Pouvoir tend l'oreille, Figaro 20.6.1973). Telefonların dinlenmemesi ilkesine getirilen istisnalar o kadar artmıştır ki, ilke değerini yitirmiştir. Fransa'da bu yermelerin sonunda, "Yüksek Dinleme Komitesi" adı altında tarafsız, insan hak ve hürriyetlerine saygısı ile tanınmış kimselerin katıldığı, bir kuruluşun meydana getirilmesi ve dinlenme kararının bu komitece alınması önerilmektedir. Şüphesiz bu bir kanun işidir.

Memleketimizde adlî kararlarla telefon dinlenmesi hakkında şöyle bir uygulama mevcuttur: "Mahkeme kararı veya acele hallerde Ceza Usulü Kanununun 92. maddesindeki kayıt ve şartlarla, konuşmaların kim tarafından dinleneceği yazılı olarak bildirilmek suretiyle, savcıların verecekleri kararlar üzerine telefon konuşmaları sözü edilen ilgililer tarafından dinlenebilir. Savcılar tarafından verilmiş olan bu kararın hakim tarafından onanmış olup olmadığı araştırılır.

Üç gün zarfında karar onanmadığı takdirde daha sonraki konuş-

malar dinletilemez" (Telefon işletme rehberi, madde 4).

Devlet Güvenlik Mahkemesi Kanunu, Hükümet tasarısında şu hüküm yer almıştı : Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcıları "soruşturma sırasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları, Devlet Güvenlik Mahkemesi çerçevesindeki yetkili hâkimlerden isteyebilirler". Bu hüküm Karma Komisyonda şöylece değiştirilmiştir : Güvenlik Mahkemesi yedek hâkimlerinden de isteyebilirler".

Telefonların dinlenmesi konusu yakın gelecekte önem kazancak, çekişmelere sebep olabilecektir. Bu konuda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 7.1.1971 tarihinde, Adana toplantısında yayımladığı bildiriye, yeniden sunmakta yarar görmekteyiz :

-Anayasanın 15. maddesinde yer alan "Özel hayatın gizliliği", 17. maddesinde yer alan "Haberleşme özgürlüğü" kavramlarının gerektirdiği mahremiyete yeteri kadar riayet edilmediğini,

-Gizli dinleme, teyp, teleobjektif ve benzeri cihazların kaydettiği teknik ilerleme ile "Özel hayata saygı hakkı"nın bağdaştırabilmek için yeni hukuk kurallarına ihtiyaç bulunduğunu,

-Avrupa insan hakları sözleşmesi ve 1970 yılında Avrupa Adalet Bakanları toplantısında "Özel Hayata Saygı Hakkı"nın gereği gibi korunması hususunda tedbirler alınmasında devletimizin taahhütlerini yerine getirmesi zorunluluğunu,

-Milli güvenlik zaruretleri ile teknik cihazların kullanılması yolundaki uygulamanın kanunî bir statüye bağlanması lüzumunu, öbür memleketlerin çalışmalarını, gözönünde tutan Barolar Birliği Yönetim Kurulu, bu konuda mukayeseli hukuk anlayışı içinde gerekli çalışmalara bir an önce başlanması dileği ile bu konudaki raporu ilgili makamlara sunmuştu.

Sözü edilen rapor, Birliğin Ocak 1971 tarih ve 5 sayılı bülteninde yayımlanmıştır. İlgililerce şimdiye kadar hiçbir çalışmaya baş-

lanmış değildir. Yönetim Kurulu bu konudaki çabalarını arttırmak kararında-
dadır.

5. Adlî Tıp Müessesesi

Bir evvelki Genel Kurulda ortaya atılan şikâyetler Adalet Bakanlığına "Adlî Tıp Müessesesinin, özellikle fizik şubesinin eleman eksikliği nedeni ile çalışamaz halde olduğu yüksek malûmlarıdır. Meslekdaşlarımızdan aldığımız yazılarda pek üzücü olaylar zikredilmekte, sadece eleman yokluğu ve eksikliği nedeni ile, örneğin senelerce tutuk, kalan kişilerin müdafii olmak manevi sorumluluğunu taşıyan avukatlar için pek ağır bir durum doğmaktadır. Bazan bütün deliller toplandığı halde, sadece ekspertiz raporunun gelmemesi yüzünden davaların sonuçlanmadığı görülmektedir. Böylece vatandaşın Adalete olan güveninin, sarsılmasına sebep olacak bu durumun bir an evvel izalesindeki zaruretde açıktır" denilmek suretile iletilmiştir. Buna rağmen gecikmelerin etkili bir şekilde giderilmediği görülmektedir.

6. Dava Hakkı

Anayasaya aykırılık iddialarının yoğunlaştığı, bazı önemli konuların Anayasa Mahkemesine arzedildiği bu günlerde Anayasamızın kabul ettiği sistemde makul olmayan bir boşluğu belirtmekte fayda görmekteyiz:

Şu soru önemlidir; bir kanun (veya bir kanunun bazı hükümleri) Anayasaya aykırı olduğu halde, Anayasa mahkemesinin incelemesine sunulmadığı için yürürlükte kalacak mıdır ?, uygulanmasına devam olacaktır mıdır ? Bu soruya "evet" demek üzüntüsü içindeyiz. Böyle olunca Anayasaya aykırılık gibi ağır bir kusur taşıyan bir kanunun uygulanması hukuka uygun mudur ?

Evveldâ bu durumun nedenini aramak gerekecektir. Anayasamız, yüksek mahkemeye kendiliğinden her hangi bir kanunun Anayasaya aykırı-

lığını inceleme ve karar verme yetkisini tanımamıştır. Anayasaya aykırılık kararının verilmesi için bir "dava"nın açılmış olması lâzımdır. Anayasamız, yüksek mahkemeye baş vurabilecekleri tek tek saymıştır. Bunlar, Cumhurbaşkanlığı, **Siyasal** Partiler ve bazı kuruluşlardır. Eğer yetkili sayılanlar, örneğin partiler, Anayasa mahkemesine gitmekte, kendi politikaları açısından bir ilgi duymamışlarsa hareketsiz kalacaklardır. Herne kadar mahkemelerde Anayasaya aykırılık ileri sürülebilir ve mahkeme bu isteği ciddi görürse konuyu yüksek mahkemeye gönderebilir ise de her konuda bir dava açılması mümkün değildir.

Bu durumda Anayasaya aykırı olduğu açıkça belli bir kanun, sadece onu Anayasaya aykırı görerek Yüksek Mahkemeye götürecek organ veya kuruluş bulunmaması sebebi ile Anayasaya bütün aykırılığına rağmen, yürürlükte kalabilecek, aykırılıkları ile birlikte uygulanmasına devam olunacaktır. Böyle bir durumun hukukun üstünlüğü ilkesi ile gösterdiği çelişme izahsız kalmaktadır.

Bu vaziyet karşısında iki çare önerilmektedir :

-Doktrinde bir akım, Anayasa Mahkemesinin, Anayasaya uygunluğu kontrol etmek üzere sürekli bir üst-organ haline getirilmesini önermektedir. Kanunlar daha Cumhurbaşkanına arzedilmeden evvel Anayasa Mahkemesine sunulmalı, ancak anayasaya uygunluğu, mahkemece tasdik edilenler, yayımlanmak üzere Devlet Başkanının onayına arz olunmalıdır.

Bu usulün isabetli bir yönü de şudur : Cumhurbaşkanına Meclisten gelen kanunlar arz olunmaktadır. Devlet Başkanı, bir kere daha görüşülmesini sağlamak için kanunu meclise geri gönderebilir. Bu durumda su soru akla gelmektedir : Cumhurbaşkanı, yalnız yeniden görüşülmesini istediği, Meclisin aynı metinde ısrar ettiği Kanunlar hakkında mı Anayasa Mahkemesine gidebilir ? Böyle düşünenlere göre, kanunu hem tasdik ve ilân etmek, sonra da iptalini istemek çelişmeli gözükebilir.

-Yönetim Kurulumuzun önerisi şudur :

Eğer mevcut usul kaldırılmak istenmezse, tarafsız kuruluşlara (Örneğin; Türkiye Barolar Birliğine), Anayasaya aykırılıktan ötürü dava hakkı tanınmalıdır. Bu yolla, Anayasaya aykırı kanunlar ayıklanmış, Anayasaya aykırı yeni kanunların yapılması önlenmiş olur. Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu hizmete amade olduğunu açıklamış, Birlik Genel Kurulunda, Baro Başkanları Toplantısında ve Birinci Türk Hukuk Kongresinde bu önerinin isabeti üzerinde durulmuştur.

Böyle bir tedbiri sağlamak yoluna gidilmezse Anayasaya aykırı kanunların da yürürlükte kalabileceği inancını silmek mümkün olmayacaktır. Ayrıca, Anayasaya aykırılıkta iptalin kesin olmadığı sistemlerde "belki iptal edilmez" veya "iptal kararı geriye yürümeyeceğine göre iptale kadar istenen sağlanmış olur" umudu sürecektir ve Anayasaya aykırı kanun yapmak hevesleri önlenememiş olacaktır.

Yönetim Kurulu "dava hakkı"nı alabilmek çabalarına devam edecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yüksek Mahkemelerle İlişkilerimiz

1. Yargıtayda Avukatlar Odası :

Yargıtayda Avukatlar için bir oda ayrılmıştır. Bu odanın tefrişi Birlik ile Ankara Barosu tarafından yapılmış, ayrıca bir fotokopi makinası konulmuştur.

- Yargıtayda, bir irtibat memurluğu ihdası ve Ankara dışındaki meslekdaşların, dosyalarının seyri hakkında kolayca bilgileri de sağlanacaktır.

- Bu yıl, seçimlere rastlaması nedeni ile "Adalet yılı açılışı" yapılamamış, bu nedenle TBB. adına konuşma, Ankara Adalet sarayında Ankara Barosu tarafından tertiplenen törende yapılabilmektedir. Törene Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay Başkanı ve üyeleride katılmışlardır.

- Başkanın yaptığı konuşma Eylül 1973 TBBB.de 1973/21-1 sayı ile yayınlanmıştır.

2. Danıştay :

Danıştay henüz yeni binasına taşınmamış olduğundan

Avukatlar Odası ayrılması mümkün olamamıştır.

- Danıştayın 105. kuruluş yıldönümü toplantısında, vaki davet üzerine iştirak edilmiş, Yönetim Kurulu adına bir konuşma yapılmıştır. Bu konuşmanın metni 19 sayılı Bültenimizde yayınlanmıştır.

3. Resmi Kılık :

Yeni Resmi Kılıktan Yargıtay ve Danıştaya yeteri kadar Birlikçe tevdi edilecektir.

4. Noterler Birliği :

Noterler Birliği Genel Kuruluna Birliğimiz davet olunmuş, Yönetim Kurulu adına gerekli konuşma yapılmıştır.

- Noterler Birliğince, Birliğimize başvurulmuş ve Noterlik Kanununa göre Avukat ünvanını kazanmış olan veya Avukatlık Kanununa göre stajla avukatlık sınavı şartlarından bağışık olarak Avukatlığa kabul olunmağa hak kazanmış bulunanlar, noterlik stajına tabi olmadan 3. sınıf noterliğe tayinleri mümkün bulunmakta olduğu Kardeş bir kuruluş olan Barolar Birliğinin Avukatlar arasında noter olmak isteyenlerin müracaatlarını yapıbilmeleri için gerekli duyuru yapması istenmiş Birlikçe gereği yerine getirilmiştir.

5. Danıştaydaki Davalar

Bu yıl Adalet Bakanlığının onaylamama kararlarına karşı açılan 6 adet dava ile, Birliğimizin itirazlarla ilgili kararları aleyhine ikame olunan 12 dava olmak üzere Danıştay'daki davalar 18 adettir.

Birlikçe Danıştay'da açılan davaların en önemlisi Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 13. maddesi son fıkrasına, Yönetim Kurulumuzca teklif edilmediği ve hatta metne konmaması için ısrarla çalışmeler yapılmasına rağmen Maliye ve Adalet Bakanlığının işbirliği ile Hazine aleyhine ilamların icraya konmasında maktu avukatlık ücreti takdirine ilişkin hükmün iptali ile ilgili olanıdır. Bu konuda raporumuzun Avukatlık Kanunu Yönetmeliği ile ilgili kısmında geniş açıklamalar yapıldığından burada tekrarından kaçınılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sosyal Güvenlik Konuları

Sosyal güvenliğimize ilişkin çalışmalara ve dört yıllık kuruluş döneminde elde edilen sonuçlara rağmen sosyal güvenlik sisteminin tamamlandığını iddiaya imkan yoktur. Bu konuda ancak kanunla çözümlenebilecek hususları, son yıllarda memleketimizde görülen yasaduraklama karşısında önümüzdeki yasama dönemine tehir zorunluğu hasıl olmuştur. 506 sayılı Kanun ile bu Kanunun değişikliği ve 1136 sayılı Kanunun sosyal güvenlik hükümlerinin yeniden düzenlenmesi çabaları sürdürülecektir. Tip sözleşmenin Bakanlık, Sosyal Sigortaları Kurumu ve Birliğimiz arasında yeni temaslarla gözden geçirilmesi gerekli hale gelmiştir. Düşük miktarları tercih etmiş olan meslektaşlarımız için yeni bir beyan olanağı sağlanmak lüzumuna kani bulunuyoruz.

Bağ-kur ile birleşme konusunda, geçen yıl izhar buyrulan kuş-kular gerçekleşmemiştir. Bu konunun tekrar ortaya atılması halinde, Yönetim Kurulu, Genel Kurulumuzun eğilimine uygun olarak, yürürlükteki sistemin muhafazası çabalarının, gerekçelerini ve tutulacak yolu saptamış bulunmaktadır.

1. Avukatlararası Dayanışma :

Bursa Genel Kurulunda açıklanan ve Antakya Genel Kurulunda pekleştirilen "Türk Avukatları Arasında Dayanışma İlkesi"nin uygulanmasını sağlamak üzere, Yönetim Kurulu aşağıdaki "Yönetmelik Tasarısı"nı hazırlamıştır.

Bu tasarinin kesin bir metin sayilmamasini rica etmekteyiz. Amacimiz, Genel Kurulda, bu konudaki goruslerin ortaya atilmasini saglamak ve bu goruslerin ısıgi altında kesin Yönetmeliği hazırlamak ve 1974 yılında uygulamaya geçebilmektir. Bu konuda delege arkadaşlarımızın uyarilarına muhtacız. Bu nedenle tasarı metnini aşağıda arz ediyoruz. Bu konuda bizlere yardım etmek lütfunda bulunan meslektaşımız Emin Baltaoğlu ve Cengiz İlhan'a huzurlarınızda teşekkürü borç biliriz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
AVUKATLAR DAYANIŞMA KURULUŞU
İÇ YÖNETMELİĞİ TASARISI

AMAÇ :

Madde 1- Kuruluşun amacı, üyelerine veya geride bıraktıklarına yönetmeliğin kabul ettiği esaslar dahilinde ölüm ve çalışamazlık halinde yardım sağlamaktır.

Diğer yardım şekilleri, kuruluşun imkanlarına göre Yönetim Kurulunca kararlaştırılacaktır.

ÜYELİK:

Madde 2- Her Avukat Barosu aracılığı ile başvurmak suretiyle kuruluşa üye olabilir.

TEMSİL, YÖNETİM ve DENETİM :

Madde 3- Kuruluşun temsili ve yönetimi TBB Yönetim Kurulu'na aittir. Kuruluşun bütçesi, yıllık yönetim ve denetim raporları, TBB Genel Kurulunda, Birliğinkinden ayrı olarak görüşülür, oya sunulur ve ibra istenir.

GELİRLER :

Madde 4- Kuruluşun gelirleri şunlardır :

- a- Kuruluşa girecek Avukatın bir defaya mahsus olmak üzere ödeyeceği 500,- TL. giriş aidatı,
- b- Her üyenin yıllık 120,- TL. tutarında ödeyeceği aidat,
- c- Gerekliğinde üyelerden istenecek tamamlayıcı aidat,
- ç- Barolar Genel Kurullarınca, mevcutlarının 5,- TL. ile çarpımından elde edilecek miktardan ve 1.000,- TL.'dan az olmayacak surette tesbit edilecek meblağ,
- d- TBB, bütçesinden her yıl Genel Kurul tarafından tesbit edilerek ayrılacak meblağ,
- e- Gerçek veya tüzel kişilerce yapılacak bağışlar ve diğer gelirler.

TAMAMLAYICI AİDAT :

Madde 5- Tamamlayıcı aidat, kuruluş tarafından bir yıl içinde yapılan ölüm, ve çalışmazlık yardımları ile diğer yardımların toplamının o yılki toplam gelirlerle karşılanamaması halinde, aradaki farkı kapatmak üzere Yönetim Kurulu kararı ile üyelerden eşit olarak istenecek aidattır.

AİDATLARIN OZENME ŞEKLİ :

Madde 6- Aidatlar peşin ödenebileceği gibi, Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere dört eşit taksitte ödenebilir. Aidatlar, bankada açılacak TBB dayanışma hesabına üyeler tarafından doğrudan doğruya yatırılmak suretiyle ödenir. Kuruluşun diğer gelirleri de bu hesaba yatırılır.

YARDIMLAR :

Madde 7- a- Ölüm Yardımı - Üyenin vefatı halinde, kuruluşu verdiği bildirmede gösterdiği kimseye, yoksa kanunî mirascılarına yapılan yardımdır.

Bu yardımın verilebilmesi için :

- Ölüm anında üyelik sıfatının bulunması,
- En az onbeş yıllık aidatlarını ödemiş bulunması,
- Aidatlarından bir yıldan fazla birikmiş borcu bulunmaması lazımdır.

Bu Yönetmeliğin TBB. Genel Kurulunca kabulünü takip eden yılın altıncı ayının sonuna kadar veya Baroya kaydının altıncı ayı sonuna kadar kuruluşa katılanlar için onbeş yıllık süre aranmaz.

b- Çalışamazlık Yardımı - Üyenin çalışamaz hale gelmesinde kendisine yapılacak yardımdır. Çalışamazlık halinin kabulü şartları Yönetim Kurulunca tesbit olunur. Çalışamazlık yardımı hakkında da (a) bendi hükmü uygulanır. Ancak, kendi durumunda olan üyelerin ödediği aidatlar toplamını % 10 faizi ile birlikte ödemek suretiyle yeni üye olan avukat da bu yardımdan yararlanır.

YARDIMLARIN YAPILMASI :

Madde 8- Ölüm veya çalışamazlık halinde Yönetim Kurulu, Baro aracılığı ile yapılan istek üzerine, en kısa zamanda karar verir. Ödeme sırasında aidat borçları düşülmür.

Yönetim Kurulu kuruluşun gelirlerinin yardım miktarını karşılayamaması halinde, yardımın yapılmasını, aidatların tahsili ile mevcudun yardımı ödeyebilecek bir seviyeye gelmesine kadar geciktirebilir. veya yardımı birkaç bölümde yapabilir. Yardımlar toplam ödeme şeklinde olur.

YARDIM MİKTARI :

Madde 9- Ölüm veya çalışamazlık yardımı, kuruluş üye adedinin 9 ile çarpılması sonucu bulunan meblağdır. Çalışamazlık yardımı-

nın üçer aylık taksitlerle ödenmesine karar verilebilir. Çalışmamazlık yardımının yapılması halinde ayrıca ölüm yardımı yapılamaz. Çalışma imkânının doğması halinde üye aldığı yardımı kuruluşa iade ile yükümlüdür.

ÜYENİN AYRILMASI :

Madde 10-Üyenin Kuruludan ayrılmak istemesi halinde kendisine yalnızca yatırmış olduğu yıllık aidat toplamı faizsiz olarak ödenir.

YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ :

Madde 11-Bu iç yönetmelik hükümleri TBB. Genel Kurul Kararı ile değiştirilebilir.

UYGULAMA ESASLARI :

Madde 12- Genel Kurulun kabulünden itibaren üç ay içinde yönetmeliğin uygulanmasını sağlayacak esas ve usulleri Birlik Yönetim Kurulu tespit eder, bunları Baroları aracılığı ile Avukatlara duyurur ve bültende de yayınlar.

TASFIYE _____ :

Madde 13-Sandığın tasfiyesi halinde artan mal varlığı Türkiye Barolar Birliğine geçer.

2. Sosyal Sigortaya ilişkin Müteferrik Konular :

1973 yılı içinde sosyal sigortaya ilişkin bazı müteferrik fakat önemli sayılması mümkün konulara raporumuzda değinmekte yarar görmekteyiz. Zira bu konuların bir kısmı gelişme halindedir. Genel Kurulumuzda bu konulara temas buyrulmuş olursa, ilerideki gelişmelerde Yönetim Kurulu olarak kendimizi daha mücehhez hissedeceğiz.

a. Yedek Subaylık Süresinin Borçlandırılması :

28.9.1972 gün ve 14320 Sayılı Resmi Gazete'de yayımla-

narak yürürlüğe giren 1623 sayılı Kanunla, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa 23.2.1965 gün ve 545 sayılı Kanunun 5. maddesi ile eklenen ek maddenin 1. fıkrasının değiştirilerek 1.1.1950 tarihinden sonra yedeksubay okulunda öğrenci olarak geçen sürelerin borçlandırılmasının 11.2.1973 gün ve 14455 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 506 sayılı Kanunun 60. maddesine bir fıkra eklenmesine dair 1655 sayılı Kanunla da, askerliğine er olarak yapanların Sosyal Sigortaya tabi olsalar dahi askerlik sürelerini borçlanabilmelerinin kabul edildiği malûmlarıdır.

Bu kanunların yürürlüğe girdiği tarihlerde T.C. Emekli Sandığına tabi olanlar 1623 sayılı Kanun hükümlerinden Sosyal Sigortalar kapsamında olanlar da 1655 sayılı Kanundan yararlanarak borçlanabilmektedirler. Halbuki halen Sosyal Sigortaya tabi olup da 1.1.1950 den sonra yedek subay okulunda öğrenci olanlar 1623 sayılı Kanunun geçici 1. maddesi yüzünden bu imkandan yararlanamamaktadırlar.

Bütün bu kanunların çıkarılmasında amaç, çalışanların sosyal güvenliğini sağlamak, yararlanamadıkları süreleri de borçlanmak suretiyle emeklilik hizmetlerine eklemek olduğundan eşitlik ilkesine göre kesin aynı haklardan yararlanmaları gerekmektedir. Esasen 1214 sayılı Emekli Sandığına bağlı hizmetlerle Sosyal Sigortaya bağlı hizmetlerin birleştirilebildiği de bilinmektedir.

Bütün bu hususlar dikkate alınarak, uygulamada eşitliği sağlamak ve boşluğu doldurmak amacı ile halen Sosyal Sigortaya tabi olanların da 1.1.1950 tarihinden sonra yedek subay okulunda öğrenci olarak geçen sürelerinin borçlandırılabilmesini teminen 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa 545 sayılı Kanunla eklenen maddeye yeni bir fıkra eklenmesi için gereken tasarının T.B.M.M.'ne gönderilmesini Başbakanlığa arz etmiş durumdayız.

b. Sigorta Primlerinin Gider Kaydı :

Birliğin bu konudaki çalışmaları bir Danıştay Kararı ile sonuçlanmıştır. Dördüncü dairenin 14.5.1973 tarih ve 10088/2660 sayılı kararında şu kanaat izhar olunmuştur.

"193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 68 nci maddesinin 8 numaralı bendinde (Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş, emekli aidatı ve yardım pulları bedellerinin) serbest meslek kazancının tesbitinde hasılatтан indirileceği öngörülmüştür.

Yasa koyucu maddeyi sevkederken (Emekli sandıkları) deyinini kullanmak suretiyle sosyal güvenlikle ilgili kuruluşları kastettiğini açıklığa kavuşturmuştur. Bir kısım fertlerin iş kazaları, meslek hastalıkları, analık, malüllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde sosyal güvenliğini sağlamak amacıyla kurulmuş olan Sosyal Sigortalar Kurumunun da madde kapsamına girdiğinin kabulü zorunlu olmaktadır.

Esasen söz konusu madde hükmünün dar anlamda yorumlanması yasa koyucunun amacına aykırı düşer. Verilen kararda bu nedenle isabet görülmediğinden davanın kabulü ile dava konusu Temyiz Komisyonu İkinci Dairesinin 19.11.1970 gün ve 3794 sayılı kararının bozulmasına 14.5.1973 gününde oybirliğiyle karar verildi."

Bu konuda, Maliye Bakanlığının 111 sayılı genel tebliğinde aynı sonuca varılmaktadır.

"Emeklilik aidatı ve sosyal sigorta primlerinin gider olarak indirilmesi kanunen kabul edilmiş bulunan kurumlara, kanunlarında

öngörülen şekilde ücretten kasılması suretiyle ödenen borçlanma aidat ve primlerinin miktarına ve nisbetine bakılmaksızın, kesildiği aya ait gelir vergisi matrahının tespitinde gider olarak nazara alınması;

Aidat toptan ödenmişse, ödenen tutara ulaşıncaya kadar bu miktarın ücretlerin vergiye tabi tutarından indirilmesi,

Ücretlerinin gerçek ve safî tutarlarının hesabında gider olarak indirilmek suretiyle vergi dışı bırakılmış olan aidat ve primlerini, türlü nedenlerle geri alan ve kendilerine toptan ödeme yapılanların, yeniden iştirakçi durumuna girmeleri nedeniyle ilgili kuruma peşin ya da borçlanma suretiyle iade ettikleri aidat ve primlerin tekrar gider olarak indirilmemesi gerekmektedir.

c. Borçlanma Süresi :

T.Ç. Emekli Sandığı "19.3.1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık kanununun 7.3.1970 gün ve 1238 sayılı kanunla değişik geçici 4 ncü maddesi gereğince borçlanacak avukatlara son kez 11.6.1972 tarih ve 1592 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesi ile yeniden 6 aylık müraعات süresi tanıdığı, borçlanma talebinin havi dilekçenin 6 aylık (11.6.1972 - 11.12.1972) süre içerisinde Sandığın kayıtlarına geçmesi" kanaati ihzar olunmuş, Yönetim Kurulumuzun kanaati, aşağıdaki şekilde Sandığa iletilmiştir, "Dilekçenin postaya verildiği tarihin esas alınması Genel Hukuk Kuralı gereği olduğundan konunun yeniden tetkiki" gerekli görülmüş, Emekli Sandığının görüşünün değişmesi için girişimlerde bulunulmuştur.

ç. Prim Artışı :

Bilindiği üzere 16.3.1973 tarihli Resmi Gazete'de ya

yımlanan 1698 sayılı yasa, 506 sayılı Kanunun 73. maddesini değiştiren rek mamüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primlerini % 13 oranına yükseltmiştir.

Topluluk Sözleşmesinin 6. maddesinde ise topluluk sigortasına tabi tutulandan her dönem 90 gün olmak üzere beyan olunan günlük kazancın % 11'i üzerinden prim alınacağı yazılıdır.

Topluluk sigortasının menşei özel bir yasa olan Avukatlık Kanunundan gelmekle söz konusu prim yükseltmesinin meslekdaşlarımız hakkında da uygulanıp uygulanmayacağı konusunda bazı Barolarımızca tereddüt edilmiş, isede Yönetim Kurulumuzca "1698 sayılı Kanun 506 sayılı Kanunun 73. maddesini değiştirerek prim nisbetini % 13'e çıkarmış olmasına nazaran bu hükmün Topluluk Sigortasına tabi meslekdaşlarımızı da kapsadığına karar verilmiştir."

d. Kesenek Borçlarının Odenmemesi :

3499 sayılı Kanunun 80. (1136 sayılı Kanunun 72) maddesine göre kaydı silinen avukatların yeni kayıtları sırasında kaydın silindiği devreden avukatlık yapmaları caiz olmadığına göre, arada geçen sürelerde aidat borçları ile müzlem tutulup tutulamıyacakları ve kaydı silinerek geçen sürelerin Sosyal Sigortalar açısından mahiyetinin ne olacağı, levha dışı senelerin hizmetten sayılıp sayılamıyacağı ve böylece uzun süreden beri mevcut uygulamanın değişip değişmeyeceği hakkında bazı Barolarımızca tereddüde düşülmüştür.

Yönetim Kurulumuzun evvelce ittihaz ettiği 16.1.1972 gün ve 343/25 sayılı kararında da belirtildiği üzere Baro aidatlarını ödemedikleri için levhadan kaydı silinen avukatların silme kararının verildiği tarihe kadar borçlarını ödemekle yükümlü olduklarından bu tarihe

kadar geçen süre için sigorta ilişkilerinin devam etmiyeceğinden prim ödemekle de yükümlü olamayacakları şeklinde sonuca varılmıştır.

e. Anket Çalışmaları :

Meslekdaşlarımızın sosyal sigorta ve emeklilik durumlarına ilişkin konularda daima hazırlıklı olmamız gerekli hale gelmiştir. Kaldığı; Barolarımızın ve bazı avukatların Birliğimize gönderdikleri yazılarda, meslekdaşlarımızın sosyal güvenlikleri açısından bazı özel durumlara çözüm getirilmesi için gerekli teşebbüslerde bulunulması istenmektedir.

1136 sayılı kanunun 136. maddesi uyarınca sosyal sigortalarla ilişki kuran TC.Emekli Sandığı ile ilgili bulunan 506 sayılı Kanunun geçici 20. maddesindeki sandıklara üye olan, hizmet akdiyle çalışan 506 sayılı Kanunun 2. maddesi kapsamına giren avukatlarla çeşitli sosyal güvenlik müesseselerden yaşlılık veya malullük aylığı bağlanan meslekdaşlarımızın tesbiti ve meslekdaşlarımızı özel durumlarına göre guruplaştırarak yapılmakta ve yapılacak olan girişimlerde bu bilgilerden yararlanılması Yönetim Kurulumuzca kararlaştırılmıştır.

Yönetim Kurulumuzun aynı kararında bir anket formu düzenlenerek Barolara gönderilmesine ve formların avukatlara doldurtulup, imza ettirildikten sonra iade edilmesi uygun mütalâa edilmiş hazırlanan anket formundan yeteri kadar Barolara gönderilmiştir. Anket formlarının tamamı henüz Birliğe ulaşmadığından bu raporumuzda sosyal güvenliğimizin genel görünümü ve tasnif sonuçlarının arzı mümkün olamamıştır. Barolarımızdan cevapların çabuklaştırılması rica olunmuştur.

ALFTECI BÖLÜM

Avukatların hak ve yetkileri ile ilişkin konular

1. Vekâletname örneklerinin Avukat Tarafından Onaylanması ve Geçerlik Alanı:

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 56 ncı maddesi hükmü; usulüne uygun olarak düzenlenen ve Avukata verilmiş olan Vekâletname örneğinin Avukat tarafından onaylanacağına, bu onaylanmış vekâletnamelerin bütün yargı mercileri, resmi daire ve kurumlar ile gerçek ve tüzel kişiler için resmi örnek hükmünde olduğuna ilişkindir.

Kanunun bu açık hükmüne rağmen Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, tapu işlemlerinde, kanunun bu hükmünü gözönünde tutmayarak Avukatları, vekâletname aslını tapu dairesine ibraza zorlamaya çalışmış ve fakat karşılıklı yazışmalar ve görüşmeler sonunda Yönetim Kurulu, Kanun hükmünün uygulanmasını sağlamıştır.

Nitekim, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tasarruf İşleri Başkanlığından 4-1-9-7/1273-1279 sayı ve 24 Şubat 1973 günlü Tebliğde: "Bu itibarla, avukatlar tarafından onanan vekâletname örneklerinin ibrazı halinde, taallük eylediği akit ve tescil işleminin bunlara dayanılarak yerine getirilmesi gerekir. Ancak, anılan vekâletname örneklerinde hâk ve silinti olmamasına dikkat edilecek, kanaat bahşeyleyici nitelikte bulunmayanların noter tarafından düzenlenmiş aslı görülecek veya istenecektir." Denilmektedir.

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 56 ncı maddesinin ilk cümlesinde yazılı olduğu üzere "Usulüne uygun olarak düzenlenen ve Avukata verilmiş olan vekâletname 52nci maddede yazılı dosyada saklanır

Bu suretle uygulama, 1136 sayılı kanununun 52 ve 56 ncı maddelerine göre cereyan etmektedir.

Bunun dışında bir uyuşmazlık ta "Emlâk Vergisine ilişkin beyannamelerin Avukat tarafından vekâleten verilip verilemeyeceği" konusunda doğmuş, ancak, Avukatın vekâleten bu beyannameleri verileceği görüşü Maliye Bakanlığına kabul ettirilmiştir.

2. Avukatlık Ücreti ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi:

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 168 nci maddesi hükmü, Yönetim Kuruluna, üç yılda bir "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi" düzenlemek yetkisini verdiği için, 1970 yılında olduğu gibi Barolardan bu konudaki görüş ve isteklerini istemiş ve alınan görüşler de gözönünde tutularak kurulan bir komisyondan ilk rapor alınmıştır. Bundan sonra Yönetim Kurulu gerekli çalışmaları yapmış ve hazırlanan tarife, onaylanmak üzere Adalet Bakanlığına sunulmuştur.

Adalet Bakanlığı; Devlet ve Kamu tüzel kişileri aleyhine yapılan icra kovuşturmalarında, mahkemece takdir edilen avukatlık ücretine ek olarak icraca takdir edilen nisbi avukatlık ücretinin maktu hale getirilmesine ilişkin Maliye Bakanlığının daha önce yapmış olduğu başvurmayı gözönünde tutarak 13 ncü madde hükmünü değiştirmiştir.

Maliye Bakanlığının bu konuda tarifinin hazırlanmasından önce Birliğe yaptığı başvurma gerekçeli ve uzun bir yazıyla reddedildiği gibi Adalet Bakanlığının haksız değişikliği aleyhine de Danıştayda iptal davası açılmıştır.

Hazırlanan ve bazı değişikliklerle Adalet Bakanlığınca onaylanan "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi", 20 Nisan 1973 günlü ve 14513 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış, 21 nci maddede belirtildiği üzere 29 Nisan 1973 günü yürürlüğe girmiştir.

1973 tarifesinin özelliklerinden birisi, 21 nci maddede yer alan "...tarifeler, 29 Nisan 1973 tarihinde yürürlüğe girer ve hukuki yardımın başlangıcına bakılmaksızın bu tarihten sonra takdir olunacak Avukatlık ücretleri hakkında uygulanır" hükmüdür. Yürürlük gününün açıkça belirtilmesi eski tarifelerdeki hesap zorluğunu ortadan kaldırmıştır. Diğer hüküm, uzun süren davalarda avukatlık ücretinin, hukuki yardımın başladığı tarihteki değil hükmedildiği gün yürürlükteki tarife uyarınca takdirini sağlamak amacıyla konulmuştur. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun "Avukatlık parasının, davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan asgari ücret tarifesine göre hesabı gerekeceğine...." ilişkin 25 Nisan 1970 günlü ve 5/787-212 sayılı haksız kararı gözönünde tutulursa hükmün önemi ortaya çıkar.

1973 yılı tarifesi genellikle 1970 yılı tarifesindeki hükümleri taşımaktadır. Ancak, 1970 yılı tarifesinde nisbi avukatlık ücreti (birinci grupta) ilk 30.000.-lira için %10 iken, 1973 yılı tarifesinde ilk 50.000.-lira için %10'a çıkartılmıştır. Maktu Avukatlık ücretlerinde de bu artışa paralel artışlar olmuştur.

Avukatlık ücreti konusunda Yargıtay uygulamasında henüz çözüme bağlanamayan yön "mahkemece ve icraca karşı tarafa yükletilecek Avukatlık ücretinin "kime ait olacağıdır.

Esasta bu yön, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 ncü maddesi hükmüyle halledilmiş ve bu ücretin Avukata ait olacağı kesinlikle belirtilmiştir. Buna rağmen Yargıtay Dairelerinden bir bölümü bu hükmün "Avukatla müvekkil arasındaki iç ilişkiye ait bulunduğunu, ücretin taraf lehine hükmedilmesi " gerektiği görüşünde ısrar etmekte, bazı daireler ise hükmün uygulanması gerektiğini kabul etmektedirler. Birinci yorum, kanunun açık hükmüne ve hükmün konuluş amacına aykırı olmakla beraber burada daha çok tartışmasını doğru bulmuyoruz. Yargıtay Ka-

nunu hükümlerine göre içtihadın birleştirilmesi gerekmektedir.

3. Dosya İnceleme Hakkı :

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 46 ncı maddesi hükmü, 3449 sayılı kanundan farklı olarak, avukata dava ve takip dosyalarını inceleme ve dilediği belgelerin fotokopilerini almak yetkisini vermiştir. Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrasında yer alan "Adli merciler ve diğer resmi daireler, Avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler." hükmüyle birlikte 46 ncı maddenin Avukata gerçekten daha geniş olanaklar tanıdığını belirtmek gerekir.

Ancak, resmi merciler, bazı sakıncalar olduğunu ileri sürerek kanunun Avukata tanıdığı bu olanağı azaltmak yoluna gitmektedirler. Nitekim T.C. Emekli Sandığı, Vatani vazifesini yaparken sakatlanan bir vatandaşın malül aylığı bağlanması isteğinin reddine ilişkin dosyayı, avukatına inceletmek istememiştir. Avukata dosya inceletmeme keyfiyetinin her yönüyle haksız olduğu bellidir. En azından dosyayı inceleyip te işlemin doğruluğunu gören Avukatın müvekkiline bir dava açılması gerektiğini bildirmesi yararlıdır. Bu suretle gereksiz bir dava açılmayacak, iş sahibi zarara uğramadığı gibi yargı organları da meşgul edilmeyecektir.

Bu nedenlerle durumu Başbakanlık makamına duyurulmuş ve olaya çözüm bulunması istenilmiştir.

Bazı Kuruluşların eski alışkanlıkla direndikleri bir konuda meslektaşlarımızın da dikkatli davranmaları ve sürtüşme yaratacak durumlardan kaçınmaları gerekeceği kanısındayız.

4. Avukatlık Kanunu Yönetmeliği :

Avukatlık Kanunu yönetmeliğinin, Avukatlık Kanununun 182.

maddesi uyarınca Yönetim Kurulumuzca hazırlanarak 7.12.1972 tarihinde Adalet Bakanlığı onayına sunulduğu geçen yılki raporumuzda arzedilmiş ve Yönetmelik metni anılan rapora eklenerek Genel Kurulumuzun bilgilerine sunulmuştur.

Yönetim Kurulumuz Adalet Bakanlığı ile yakın ilişki kurularak Yönetmeliğin tasarındaki şekliyle onaylanması için gerekli çabayı sarfetmiş ve anılan Bakanlık Yönetmeliğin bazı maddelerini değiştirerek 9.12.1973 gün ve 4453 sayılı yazısıyla onayladığı metni Birliğimize göndermiştir.

Yönetmelik 20 Şubat 1973 gün ve 14454 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak 30 gün sonra yürürlüğe girmiştir.

Avukatlık Kanunu yönetmeliğinde uygulamada kolaylık sağlayıcı hükümlere yer verildiği gibi kanunda bulunan bazı boşlukların da giderilmesi temin edilebilmiştir.

Stajını tamamlayarak mesleğe yeni katılan avukatların Barolarca verilen avukatlığa kabul kararlarından Adalet Bakanlığınca onaylananların Barolara gönderilmeyerek ruhsatname düzenlenmek üzere doğrudan doğruya Birliğe gönderilmesi hakkında Yönetmeliğin 7. maddesinde konan hüküm, yeni avukatların kısa sürede mesleki çalışmaya başlamalarını temin açısından büyük yarar sağlamıştır.

Baro Genel Kurulları ile ilgili olarak Yönetmeliğin 8. kısım 1. bölümüne konan hükümlerle Barolar işlemleri belirli esaslara bağlanmış, 5. Genel Kurulda yapılan seçimlerle ilgili olarak alınan karar uyarınca oy pusulalarının elle doldurulması gerekeceği, basılı veya başka bir şekilde çoğaltılmış oy pusulalarının geçersiz olduğu yolunda 75. maddeye hüküm konmuştur.

Yönetim Kurulumuzca hazırlanan yönetmelik tasarısının 12. maddesi son fıkrasına, "Türkiye Barolar Birliğinin takdire ilişkin

kararları değiştirilemez veya bozulamaz" hükmü konulmuş ise de, Adalet Bakanlığı kanunî dayanağı olmadığı ve Bakanlığın ve Danıştayın takdir yetkisini kısıtlayıcı nitelikte olduğu ve hangi kararların takdire ilişkin olabileceğinin tesbitinin de mümkün bulunamayacağı gerekçesi ile fıkrayı metinden çıkarmıştır. Kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Barolar Birliğinin Avukatlık Kanunu ile belirli görevlerinden takdire ilişkin olanlar sayın delegelerimizce bilindiği için Bakanlığın gerekçesini kabule imkân bulunmamaktadır. Birlik Yönetim Kurulu kararlarının kazaî denetim dışında kalması düşünölemeyeceğinden, Bakanlığın bu hükmün Danıştayın takdir hakkını kısıtladığı yolundaki görüşü de yerinde bulunmamıştır. Yönetim Kurulumuzun anılan fıkraya hükmüne yönetmelikte yer vermekteki amacı, mesleki konularda Adalet Bakanlığının hükümetleri oluşturan partilerin siyasi takdirlere göre karar almasını önlemeye matuf bulunmaktaydı.

Yönetim Kurulumuzun hazırladığı metinde yer verilip Bakanlıkça tedvin maksadımıza ters düşecek şekilde değiştirilerek kabul edilen diğer bir husus da 90. madde ile ilgilidir. Yönetim Kurulumuzun hazırladığı tasarının 90. maddesinde, resmi ve özel kuruluşlarla kaza mercileri, gerçek ve tüzel kişilerin Baroların veya Yönetim Kurulunca görevlendirilen üyelerinin Baro Disiplin Kurulunun ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim ve Disiplin Kurullarının isteği üzerine soruşturma, kovuşturma veya itiraz konusu ile ilgili dosyaları tetkik ettirmek veya talep halinde göndermekle yükümlü oldukları hükme bağlanmıştı. Bakanlıkça onaylanan Yönetmeliğin 90. maddesinde bu hüküm anılan mercilerin dosyalarının incelenmesine izin verecekleri şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir. Kamu Kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğin ve Baroların Avukatlık Kanununun 62. maddesindeki müeyidelere rağmen dosyaların gönderilmesini Adalet Bakanlığının kabul etmemesi sebebi anlaşılamamış bazı barolarımızdan Birliğimize intikal

ettirilen ve Baro Disiplin Kurulunun vaki şikâyetle ilgili kovuşturma sebebiyle mahkemelerden istedikleri dosyaların gönderilmemesi yolundaki şikâyetlere çözüm bulabilmek amacı ile tasarıya eklenen bu fıkranın metinde bırakılması yolundaki çabalarımız olumlu sonuca bağlanamamıştır. Edirne Barosu Disiplin Kurulunun kovuşturma ile ilgili bir dosyayı incelemek üzere Van'a gitmesini zorunlu kılan yönetmelik hükmünün değiştirilmesi için çalışmaların sürdürülmesi gereklidir.

Avukatlık Kanunda Birliğin protokoldeki yerini belirten bir hükmün mevcut olmadığı sayın delegelerimizin malûmudur. Bu boşluk Avukatlık kanunu yönetmeliğinin 91. maddesinin son fıkrasına "Resmi Törenlerde, T.B.B., Cumhuriyet Başsavcısının yanında yer alır" şeklinde bir hüküm konulmak suretiyle doldurulmuştur.

Birliğimizin ve Baroların kuruluşlarından buyana ciddi ve kanunla yükümlü oldukları sorumluluklarını idrak eden çalışmalarını Adalet Bakanlığının endişelerini haklı kılmadığına içtenlikle inanan Yönetim Kurulumuz Avukatlık Kanunu Yönetmeliğini bir aşama olarak nitelemekte ve ileriki yıllarda gerekli hükümlere Yönetmelikte yer verileceğine muhakkak nazarı ile bakmaktadır.

Yönetmelikten 5'er adet 7.3.1973 gün ve 14-846 sayılı genelgeye eklenerek Barolara gönderilmiş, ayrıca eylül 1973 tarih ve 18 sayılı TBBB.de 1973/18-30 sayı ile aynen yayınlanarak meslektaşlarımızın bilgisine sunulmuştur.

5. Mukayyet Avukatlarla ilgili Çalışmalar :

Avukatlık Ücreti : 657 sayılı kanunun 1327 sayılı kanunla değiştirilen 146. maddesi ile kanun kuruluşlarında görevli avukatlara, avukatlık ücreti ödenmesine engel olan hükmün değiştirilmesi için Birliğimizce sürdürülen çalışmalar geçen yıllar raporlarında Genel

Kurulumuzun bilgilerine sunulmuştur.

a. VI. Genel Kurula barolarımızdan ve meslekdaşlarımızdan gönderilen telgraflarla mukayyet avukatların kazanılmış haklarını ortadan kaldıran 1327 sayılı Kanun hükümlerinin değiştirilmesi yolundaki istekler de gözönüne alınarak, Birliğimizin kurulduğu günden itibaren ısrarla takipçisi olduğu konuya olumlu bir çözüm yolu bulabilmek yolundaki gavretlerimize bu yıl da devam olunmuştur.

Geçen yıl Genel Kurulumuza sunulan rapora dercedilen yazılarımız olumlu sonuç vermiş ve 1589 sayılı Yetki Kanunu çerçevesinde Bakanlar Kurulunca çıkarılan, 30.12.1972 gün ve 14407 sayılı resmi gazetede yayımlanan 2 sayılı Kanun Hükümündeki Kararname ile 657 sayılı Kanunun 146. ve ek geçici 21. maddelerine konan hükümlerle kamu kuruluşlarında görevli avukatların avukatlık ücretlerinden yararlanmaları sağlanmıştır.

b. Üniversiteler Kadrolarında görevli meslekdaşlarımızın 2 sayılı kanun hükmünde kararname ile sağlanan Avukatlık ücretlerinden yararlanma olanağı bulunmadığı anlaşıldığından Birliğimiz konunun olumlu yönde çözüme bağlanabilmesi için gerekli çabaları sarfetmiş ve Ankara Üniversitesi ile işbirliği yapılarak 7 Temmuz 1973 gün ve 14587 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1750 sayılı Üniversiteler Fakültesinin 49. maddesi 2. fıkrasına, Üniversite ve Fakültelerin Hukuk müşavirleri ve avukatları ile hukuk servisinde çalışan personelin 2 numaralı kanun Hükümündeki Kararname ile değişik 657 sayılı Kanununun 146.maddesinden istifade edeceklerine dair hüküm konulmuştur.

c. Yönetim Kurulumuz kamu kuruluşlarında görevli avukatların 1-4 derecelere alınmaları ve intibaklarla ilgili haksızlıkların giderilmesi yolunda da gerekli çalışmaları sürdürmüştür.

Bu konuda Maliye Bakanlığına gönderilen 6.9.1973 gün ve 3357 sayılı yazı aşağıda bilgilerine sunulmuştur;

657 sayılı kanunu 1327 sayılı kanunla değiştirilen hükümlerinin Avukatların kazanılmış haklarını ortadan kaldırdığı Birliğimizce başından itibaren belirtilerek, hataların giderilmesi için gerekli rica ve uyarılarda bulunulmuştur.

1589 sayılı kanunla verilen yetki çerçevesi içinde Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konan 2 sayılı kanun hükmünde kararname ile kamu kuruluşlarında görevli avukatların, avukatlık ücretinden yararlanmaları sağlanmıştır.

Ancak kamu kuruluşlarında görevli avukatların aşağıda arzu edilen hususlarda şikâyetlerinin devam ettiği, Birliğimize vaki başvurmalardan anlaşılmaktadır.

Avukatlardan kadro bulunmaması ve sair suretlerle devlet hizmetine genel idare hizmetleri sınıfında başlayıp, intibak sırasında avukatlık hizmetleri sınıfında bulunanlar 2 sayılı kanun hükmünde kararname ile değişik ek geçici 20. madde ve intibak yönetmeliğinin 14. maddesi hükümlerine göre ilk girişte avukatlık hizmeti sınıfında bulunma şartı aranmadığı halde, uygulanmada 10. derecenin 3. kademesi esas alınarak intibakları tashih edilmemektedir. 2 sayılı kanun hükmündeki kararname ve intibak yönetmeliğinin ön gördüğü şekilde intibak sırasında avukatlık hizmeti sınıfında bulunanlar ilk işe girişlerindeki durumlarına bakılmaksızın 10. derecenin 3. kademesi esas alınarak intibaklarının yapılmasının bir tamimle kamu kuruluşlarına duyurulması ile kanunun halli mümkün görülmektedir.

Devlet hizmetine alt tahsil seviyesinde başlayıp sonradan yüksek tahsilini bitirerek avukat ünvanı kazanan ve intibak sırasında avukatlık görevini ifa edenler de büyük kayıplara uğratılmaktadır.

Yeni çıkarılacak kanun hükmündeki kararnamede intibak sırasında avukatlık hizmeti sınıfında bulunanların memuriyete ilk girişlerindeki tahsil durumlarına bakılmaksızın intibaklarınının 10. derecenin 3. kademesinden yapılması haksızlıkları önleyeceği gibi amacada uygun düşecektir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bu kanunun 1327 sayılı kanunla değişik bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerinin kaldırılmasına dair 2 sayılı kanun hükmündeki kararnamenin 1. maddesiyle döner sermayeli kuruluşlardan ve kanunlarla kurulan fonlardan, aylık alanlarda kararname kapsamına alınmışlardır.

Bunların intibaklarında kararnamede ek geçici 3 üncü maddelerinin (C) fıkrasıyla düzenlenmiş ve aynı maddelerin (B) fıkrasında yazılı olan (E) cetvelinde çalışan personel gibi intibaklarınının yapılması ve mezkûr görevlerde çalışanların bu hizmetlerinin her üç yılına bir derece verilmek suretiyle değerlendirilmesi öngörülmüştür.

Ancak kanun kapsamına kararname ile alınan bu görevlerde kısmen çalışıpta devlete veya kamu iktisadi teşebbüslerine nakleden kimselerin bu görevlerde geçen hizmetlerinin değerlendirilmesi ek geçici 2 ve ek geçici 3 ncü maddelerde yer almamıştır.

Bu duruma göre bütün hizmet döner sermayeli kuruluşlarda veya fonların kadrolarında geçenlerin bütün hizmetleri değerlendirilmekte, buna mukabil kısmen bu hizmetlerde geçen sürelerinin değerlendirilmemesi gibi bir durum hasıl olmaktadır.

Ek geçici 2 inci ve ek geçici 3 üncü maddelerde kanun kuvvetindeki kararname kapsamına girmeyen geçici hizmetler dahi değerlendirilirken, kanun kapsamına dahil bulunan yukarıdaki ve sair işlerde çalışanların hizmetlerinin değerlendirilmesinin bir zuhule müstenit bulunduğu kanaati hasıl olmaktadır.

Kararnamedeki bu boşluğun giderilmesinde zorunluluk vardır.

Avukatlık kanunu hükümlerine göre avukatlık stajınının 1,5 yıl la çıkarıldığı ve avukatlık ünvanınının sınavı **başarma şartına** bağlı bulunduğu malumlarıdır. Bu gün devlet hizmetinde bulunan avukatların büyük bir kısmıda iki yıl staj sonunda sınavla avukat olmuşlardır. Bu durumda avukatlık hizmetleri sınıfı başlangıç derecesinin 5,5 yıl tahsil esasına göre tesbiti gereklidir. Personel Kanununun 36. maddesinde yapılacak değişiklikte bu hususun nazara alınarak başlangıç derecesininin 9. derecenin 1. kademesi olarak kabulü, amaca uygun düşecektir.

Avukatlık hizmetleri sınıfına girebilmek için personel kanununun 36. maddesi V. nolu bendine göre avukatlık stajını tamamlayıp Baroya kaydolma şartı aranmaktadır. Avukatlar Baro aylık keseneklerini ve Av. Kanununa göre başka bir baro bölgesine ihtiyarı dışında tayin suretile nakletmeleri halinde de Baro giriş keseneği ödemekle yükümlü bulunmaktadırlar. Küçüksenmiyecek miktarlara baliğ olan bu yükümlülükler Avukatlar aleyhine diğer mesleklere nazaran farklılıklar yaratmaktadır. Avukatların nakil sırasındaki giriş kesenekleri ile devlete hasrettikleri mesailerine karşılık aylık keseneklerinin bütçeye konacak tahsisatla karşılanması ve diğer kamu kuruluşlarında görevli avukatların da kurumlarınca ödenmesi için gerekli işleme bir an önce tevessül edilmesi gerekli görölmektedir.

5 Sayılı kanun hükmündeki kararnamenin 12. maddesi ile 2 sayılı kanun hükmündeki kararname ile değiştirilen ek geçici 4. madde ile teknik personele sağlanan haklar meyanında teknik personelin serbest meslekte geçen hizmet sürelerinin 3/4 ü hiç bir kayıt ve şarta tabi olmaksızın hizmete eklenmekte ve intibaktan sayılmaktadır. Halbuki:

Gerek 1136 ve gerekse 1238 sayılı kanunun geçici 4 cü ve müteakip maddeleri gereğince avukatlıkta geçen hizmet süreleri T.C.

Emekli Sandığına borçlanmak suretiyle tamamı emeklilikten ve ancak 2/3ü fiili hizmetten sayılması öngörülmüştür.

Gerek doktorlar ve gerekse mühendislerin Emekli Sandığına hiç bir bedel ödemediği serbestte geçen hizmetlerinin 3/4 ü intibaklarına eklendiğine göre, Avukatların da serbest meslekte geçen hizmet sürelerinin borçlanmak suretiyle emeklilik hizmetinde tam sayıldığına nazaran intibaklarının da tamamının nazara alınması gerekeceğinden hazırlanmakta olan kanun hükmündeki kararnameye bir fıkra eklenmek suretiyle işin eşitliğe kavuşturulması mümkün görülmektedir.

Eklenecek fıkra ilişikte tekdin olunmuştur.

Keza Avukatların serbest meslekte geçen hizmetleri Avukatlık K.nun geçici hükümleri ile o tarihte kamu sektöründe fiilen avukatlık yapanlara tanınmış bulunmaktadır. Sonradan kamu sektöründe avukatlık hizmeti kabul edecek olanların Sosyal Sigortalara prim ödemek suretiyle geçen hizmet süreleri değerlendirilmemektedir.

Serbest çalışarak tecrübe kazanmış bir avukatın kamu sektörüne alınması halinde 657 sayılı K.nun 1327 sayılı kanunla değişik, 36. maddesine göre 1^a cu derecenin 3 cü kademesindeki başlangıç derecesi ile işe gireceği düşünülemez.

Bu sebeple serbest avukatlıkta geçen ve Sosyal Sigortalara prim ödemiş bulunan avukatların kamu sektöründe avukatlığa atanması halinde serbest avukatlıkta geçen her 3 yıl için 1 derece ve her yılı için bir kademe başlangıç derecesine eklenmek suretile atanmasına imkan veren bir değişikliğin 657 Sayılı K.nun 36 cı maddesine eklenmesi gerekmektedir.

8. Gerek Genel ve Katma Bütçeli, gerekse diğer kamu Kurullarında görevli Hukuk Müşaviri, Yardımcıları ve avukatların 1-4 derece

kadrolarının tesbitinde izahı mümkün görülmiyen farklılıklar bulunmaktadır. Görev ve sorumluluklarına uygun olarak Hukuk Müşavirlerini 1. derece kabul eden kararnamelerin diğerlerine de teşmili ve sıralamanın buna göre değiştirilmesi suretiyle eşitlik sağlanması gerekli görülmektedir.

Ek geçici 2. maddenin (E) fıkrasına (X) bendi olarak:

(26.2.1970 tarihli ve 1238 sayılı kanun gereğince borçlanmak suretiyle evvelce emekliliğe eklenmiş olan hizmetlerde) olarak eklenmesi)

1589 sayılı Kanunla verilen yetki çerçevesinde çıkarılan Kanun Hükmündeki Kararnamelerle bu yoldaki isteklerimizin bir kısmı çözüme kavuşturulabilmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Barolarla İlgili Çalışmalar

1. Baro Başkanları Toplantısı :

Barolarımızla Birliğimiz arasındaki ilişkileri daha verimli hale getirmek, sorunları karşılıklı olarak görüşüp tesbit etmek ve çözüm yollarını araştırmak amacı ile düzenlediğimiz Baro Başkanları toplantısının ikincisi bu yıl 6-7/9/1973 tarihlerinde Ankara Hukuk Fakültesinde yapılmıştır. Ağustos ayında meslektaşlarımızı biraraya getirmenin zorluğu, bu yıl seçimler dolayısı ile Adli yıl açılış töreninin yapılmaması nedeni ile onun yerine geçebilecek bir çalışmanın yararı ve Dünya Adliye Sarayları fotoğraf sergisinin açılışı nedeni ile toplantı günü olarak bu tarih tespit edilmiştir.

Yirmi sekiz Baro Başkanının veya temsilcisinin katıldığı bu toplantı da içe dönük çalışmalarımız ve sorunlarımız üzerinde kıymetli görüşler ortaya atılmış, olumlu teklifler yapılmıştır.

Birliğimiz çalışmalarına büyük katkısı olan ve ışık tutan bu toplantıda genellikle şu konular üzerinde durulmuştur.

- II. Hukuk Kongresi ve Adalet Akademisi,
- Avukatlık Kanununun değiştirilmesi, yönetimde görev alma kademelerinin kaldırılması ve azaltılması,
- Adalet Bankası kurulması,
- Sosyal güvenlik sorunlarımız,

- Tercihli telefon,
- Sanıkların avukatının görüşmesi ve cezaevi-avukat ilişkisinin ele alınması,
- Yardımlaşma sandıklarının geleceği
- Ölüm yardımı,
- Meslek okulları açılması,
- Boş olan mahkemelere yargıçlar atanması,
- Avukatların kılığı,
- Levhaların ve belli belgelerin tek elden basılması,
- Stajyer sorunları ve stajyerlere yardım,
- Adli müzaheret,
- Mecburi müdafilik,
- Sosyal Sigortadan emekli olduktan sonra da Sigortaya girmeksizin mesleki faaliyete devam edebilme,
- Cumhuriyetin 50. yılı için yapılacak faaliyetler,
- Avukatlar gününün tespit ve kutlanması,
- Adliye binaları,
- Mesleğe ve meslekdaşlara yapılan taaruzlar, üzerlerinde çeşitli görüşler ileri sürülmüş ve bu konular tarafımızdan tespit edilerek gerçekleştirilmeleri, çözümlenmeleri için gerekli çalışmalara başlanmış ve yapılmıştır.

Baro başkan ve temsilcileri dilek ve görüşlerini bu şekilde belirttikten sonra Birliğin Barolardan ricalarını Genel Sekreterimiz aşağıdaki şekilde ifade etmiştir. Bu ricalarımızı Genel Kurulumuza da arz etmekte fayda görmekteyiz.

Yeni Avukatlık Kanununun Yönetmeliği avukatlığa kabul edilmiş olan meslekdaşlarımızın örnek 3 sicil kartlarının da düzenlenip gönderilmesini amirdir. Fakat daha mukaddem avukatlık sıfatını almış arka-

daşlarımızın sicil kartları Birliğimizin bir genelgesiyle kartlar da gönderilmek suretiyle Barolarımızdan rica edilmiştir. Bu eksikler henüz tamamlanmamıştır.

Şu noktada Birliğimiz Yönetim Kurulu üzerinde durmaktadır. Gerek kazaî mercilerden, gerek diğer Barolardan Türkiye'deki Avukatların hangi Baroya bağlı oldukları ve adresleri Birliğimizden sorulmaktadır. Verilecek cevaplarda, eski meslekdaşlarımız için Adalet Bakanlığı ile işbirliği kurulmak suretiyle verilen cevaplarda bazı yanlışlıklar meydana gelmiştir. Bu itibarla eski arkadaşlarımızın, avukatlık kanunundan önce kayıtlı olanların örnek 3 sicil kartının eşiti pembe kartları göndermeyen Baroların göndermelerini rica ediyoruz.

Bunun dışında geçen yıl Birlikce sosyal güvenlikle ilgili konularda bazı kuruluşların haksız ithamlarına zamanında cevap verebilmek için kayıtlı Avukat adedinin, sigorta ile ilişkili arkadaşlarımızın günü gününe mümkün olan kısa süre içinde bildirilmesinde zaruret görmekteyiz. Bu noktada bir genelge ile Barolarımıza başvurduk. Barolarımızın Sosyal Sigortalar Kurumuna verdikleri arkadaşlarımızla ilgili evraklardan birer örneğin Birliğimize gönderilmesi usul haline gelirse her an son durum hakkında bilgi sahibi olmak ve yeni bir yazışmaya sebebiyet vermeden elde etmek imkanı vardır. Bu noktada da bir hayli eksiklerimiz olduğunu izninizle arz ediyoruz.

Önemli bir nokta da, itirazlarla ilgili konudur. Birliğimiz Yönetim Kurulu kanunun tayin ettiği süreden de kısa olarak gelen itirazları incelemek ve Adalet Bakanlığının onayına sunmak için özen göstermektedir. Fakat bazı barolarımızdan, tebligat evrakı gelen dosyalar içinde bulunamamaktadır. Tebligat evrakının olmaması 15 günlük itiraz süresinin geçip geçmediği açısından konunun esasına girme yönünden müşkilat arz ediyor. Çünkü, Yönetim Kurulumuz itirazları evvela süre

bakımından incelemtedir. Bunu tebligat kanununun hükümlerine göre bir parçası iade edilmek kaydıyla dosyalar içinde bulunmasında büyük önem vardır. Filhakika yeni Avukatlık Kanunu Yönetmeliği bu gibi noksanlar veya diğer noksanlar sebebiyle itiraz süresinin noksanlar tamamlandıktan sonra işleyeceği hakkında hüküm getirmiş olmakla beraber, süratle gidebilme açısından bu hususa dikkat buyrulmasını rica etmekteyiz.

Diğer bir nokta, yine Avukatlık Kanunu Yönetmeliğine göre, itirazların Barolar aracılığı ile Birliğimize gönderilmesi gerekmektedir. Genellikle itiraz edenler, bu konuda bilgili olmadıkları için doğrudan doğruya Birliğimize müracaat etmekte, o takdirde dosyalarını Birlik Barolarımızdan istemektedir. Doğrudan doğruya Birliğimize gelenler de, postaya verilmiş tarihlerini zarflar üzerinden tespit edip süreyi hesaplıyoruz, fakat Barolara tevdi edilmiş olanlarda bazı Barolarımızın kendi kayıtlarından geçirmediikleri görülmektedir. Altında Başkanın veya Genel Sekreterin havale imzalarına göre bulunan tarihten gelişlerini saptıyoruz. Her ihtimale karşı kanun ve yönetmelik hükmü olarak Barolara gelen itirazların mutlak surette Baro kayıtlarından geçirilmek suretiyle sürede daha kuvvetli bir dayanak haline gelmesi lüzumludur.

Yeni Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinde mesleğe yeni katılan arkadaşlarımızın stajı bitirdikten , Avukatlık Kanunu Hükümlerine göre doğrudan doğruya Birliğe gelmeden Avukatlığa kabul kararları Adalet Bakanlığının onayına tabidir. Barolarımız yönetmelikten önce doğrudan doğruya Adalet Bakanlığına göndermekte, Adalet Bakanlığının onay kararından sonra Birlik için lüzumlu olan 100,- TL. ruhsat parasını, 2 cübbeli fotoğrafı, baro sicil numarasını bize bildirmekte ve bu suretle bir meslektaşımız için dosya iki defa Ankara'ya gelip gitmekteydi. Yönetim Kurulumuz bu konu üzerinde durdu. Çünkü, kurulduğumuz andan itibaren Adalet Bakanlığından daha kısa sürede ruhsatnameyi sağlama iddia-

sındayız. Bu bakımdan yönetmelik ile, Avukatlığa kabul kararları doğrudan doğruya Barolarca Adalet Bakanlığına gönderilirken, ruhsatname için gerekli 100,- TL'nin dekontunun, iki cübbeli fotoğrafın ve Baro sicil numarasının dosyaya eklenmesi ve Adalet Bakanlığının onay kararını verdiği dosyaları mahalli baroya değil, doğrudan doğruya Birliğe gönderme gibi bir aşama kaydedilmiştir.

Bu noktada da çok cüz'i olmakla beraber bazı Barolarımızın bu ruhsatnameler için gerekli evrakı Adalet Bakanlığı dosyasına eklemedikleri, onay için Birliğimize gelen dosyalar içindeki eksikliklerin de yeni yazışmalarla giderilmesi zorunluğunda kalınmaktadır. Bu noktada da Birliğimizin zamanında ruhsatnameyi gönderebilmesi için (ki geldiği gün akşamı veya en geç ertesi gün sevkini bugüne kadar başarmış durumdayız) ve fuzuli masrafları da mucip olmamak için önemle nazara alınmasını rica etmekteyiz. Bu gibi eksiklikleri genellikle telgrafla Barolardan istemeyi de usul haline getirmiş bulunuyoruz.

Yine fotoğraflarla ilgili bir noktaya değinmek istiyoruz. Bu da geçikmeyi gerektiren bir husustur. Bazı stajyer arkadaşlarımız hukuk fakültesini bitirirken çıkarılmak bir gelenek haline getirilen bir albüme verdikleri resmi göndermektedirler. Bunları ruhsatnameye yapıştırma olanağına sahip değiliz. Avukatlık cübbesiyle yeniden resim için başvuruyoruz. Özellikle ruhsatnamelerin yine zamanında gitmesi açısından Avukat cübbesiyle resimler üzerinde durulmasını rica ediyoruz.

Yönetmeliğin 97 nci maddesi, itirazlarla ilgili dosyaların Ankara'ya gidiş-geliş masraflarının itiraz edenlerden alınmasına amirdir. Gidiş-geliş masrafı yatırılmak suretiyle dosyanın gönderilmesi halinde hem Baroların, hem de Birliği bir mali külfetten kurtulması ve Yönetmelik hükümlerinin de yerine getirilmesi bu suretle mümkün olacaktır.

2. Birliğin ve Baroların Protokoldaki Yeri :

Birliğimizin resmi törenlerde protokoldaki yeri hakkında Avukatlık Kanununda hüküm bulunmadığından bu husustaki boşluğun Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 91. maddesi son fıkrasına konan hükümle doldurulduğu bu raporumuzun Yönetmelikle ilgili bölümünde izahat verilmiştir.

Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinden sonra Dışişleri Bakanlığına gönderilen 18.4.1973 gün ve 1483 sayılı yazıda; "1136 sayılı Avukatlık Kanununun 182. maddesi uyarınca Birliğimiz Yönetim Kurulunca hazırlanıp Adalet Bakanlığınca onaylanan ve Resmi Gazetesinin 20.2.1973 tarihinde yürürlüğe nüshasında yayımlanarak 23.3.1973 tarihinde yürürlüğe giren Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinden 1 adet ilişikte takdim olunmuştur. Yönetmeliğin 91. maddesinde resmi törenlerde Birliğimizin Cumhuriyet Başsavcısı yanında yer alacağı hükme bağlandığından, anılan hüküm uyarınca işlem yapılması için ilgililere gerekli emrin verilmesi" denilmek suretiyle düzenlenecek resmi törenlerde Birlik Başkanına Cumhuriyet Başsavcısı yanında yer verilmesi gerektiği uyarılmıştır.

Avukatlık Kanununun 76. maddesinde resmi törenlerde Baroların İl Cumhuriyet Savcısı yanında yer alacakları kesinlikle hükme bağlanmasına rağmen, bazı Barolarımızdan gönderilen yazılarda Baro Başkanlarına da Kanuna uygun yerin temin edilmediği anlaşılmıştır.

Bu konuda da Kanun hükmüne göre uygulama yapılması için Valiliklere genelge gönderilmesi için İçişleri Bakanlığına yazı gönderilmiştir. Bu yazı aşağıda aynen Sayın Genel Kurul Üyelerinin bilgilerine sunulmuştur. "Avukatlık Kanununun 76. maddesi son fıkrasında mevcut "Resmi törenlerde Barolar İl Cumhuriyet Savcısının yanında yer alır-

lar" hükmü ile kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Baroların Resmi törenlere katılmaları ve o ilin Savcısı yanında bulunmaları gerektiği açıklıkla belirtilmiştir.

Bu açık hükme rağmen bazı illerimizde düzenlenen törenlere Barolar çağırılmadıkları gibi kanun gereğince gerekli yerin verilmediği Barolarımızın Birliğimize başvurmalarından anlaşılmaktadır.

Cumhuriyetimizin 50. yılını kutlama törenleri sebebiyle Valiliklerce düzenlenen törenlerde yukarıda açıklanan kanunî lâzımıyla riayet edilmediği düzenlenen matbu tören programlarının incelenmesi ile görülmüştür.

Avukatlık Kanununun 110/7. maddesi ile yükümlendiğimiz görev uyarınca, Valiliklere genelge gönderilerek aynı Kanununun 76. maddesi uyarınca düzenlenecek resmî törenlerle ilgili protokolda Barolara İl Savcısı yanında yer verilmesi hususunda gerekli uyarda bulunulmasını ve sonuçtan Birliğimize bilgi verilmesi" istenmiştir.

İçişleri Bakanlığından alınan cevapta Barolara kanuna uygun olarak protokoldeki yerin verilmesi için genelge gönderildiği bildirilmiştir.

İçişleri Bakanlığının genelgesi 4.12.1973 gün ve 52/4322 sayılı genelgemizle Barolara duyurulmuş ve Valiliklerle temasa geçilmesi rica edilmiştir.

İçişleri Bakanlığının Valiliklere gönderdiği genelgeyi aşağıda Sayın delegelerin ıttılalarına sunuyoruz.

"1136 sayılı Avukatlık Kanununun 76. maddesi son fıkrasındaki "Resmi Törenlerde Barolar İl Cumhuriyet Savcısının yanında yer alırlar" hükmüne rağmen bazı illerimizde düzenlenen törenlere Baroların çağırılmadığı gibi kutlama programında da Barolara gereken yerin verilmediği Türkiye Barolar Birliği Başkanlığınının 10.11.1973 gün ve 4099 sayılı yazısından anlaşılmaktadır. Baro başkanının törenlerdeki yeri, ilgi genelgemizin 5. maddesinde, Cumhuriyet Savcısı ve Hakimler yanında gösterilmiştir. Buna göre hareket edilmesini rica ederim."

3. Yeni Kurulan Barolar (Erzincan Barosu) :

Birliğimiz kurulduğu günden itibaren Avukatlık Kanununun 110/5. maddesi uyarınca her il merkezinde Baro kurulmasını gerçekleştirebilmek üzere gerekli çabaları harcamıştır.

Evvelki yıllar raporlarında da belirtildiği üzere, organları

mızın teşkil edildiği 10.8.1969 tarihinde yurdumuzda mevcut 52 Baroya,

4.10.1969	tarihinde	ADİYAMAN,
22. 4.1970	"	SINOP,
18. 9.1970	"	ARTVİN,
4. 1.1971	"	KARS,
28.12.1971	"	SIIRT,
16. 3.1972	"	MUŞ,

eklenerek 1972 yılı sonunda Baro adedinin 58'e ulaşması sağlanabilmiştir.

1973 yılında Erzincan Barosunun kurulması ile bugünkü Baro sayısı 59'a yükselmiştir.

Avukatlık Kanununun 77. ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 49. maddeleri uyarınca 17.7.1973 tarihinde tüzel kişilik kazanmış bulunan Erzincan Barosunu bu yıl ilk defa Genel Kurulumuzda selamlamanın mutluluğu içindeyiz. Erzincan Barosunun yurdumuza, mesleğe ve meslektaşlarımıza yararlı çalışmalar yapacağı inancı ile Genel Kurulumuz huzurunda başarı dilekelerimizi sunarız.

Yönetim Kurulumuz yeni kurulan Barolara maddî yardımda bulunma yolunda aldığı ilke kararını, Erzincan Barosu hakkında da uygulamış ve Birlik yayınları, bültenler ve genelgelerden birer adedini anılan Baromuzaya göndermiştir.

4. TBB. Disiplin Kurulu Çalışmaları

Birliğimiz Disiplin Kurulu çalışmaları hakkında Başkan Sn. Av. Mehmet Nomer'in Birliğimize gönderdiği yazı aşağıda sunulmuştur.

" Birlik Disiplin Kuruluna, Kurulun son toplantısı olan 8.12.1973 tarihine kadar intikal etmiş olan 34 dosya tamamen karara bağlanmış bulunduğunun bilgilerinize arz ederim."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Meslekdaşlarımızla İlgili Konular

1. Avukat Bürolarında Arama :

Bu konu hakkında Birliğimizce alınan bazı tedbirler ve girişimlerle Avukat Bürolarında aramanın usule uygunluğunu sağlanabilmiştir. Bu yıl Birliğimize intikal eden olaylardan tatbikatın yine yol değiştirdiği görülmüş, konu gerekli makamlara iletilmiştir. Bunların sonucu olarak Avukat yazıhanelerinde aramaların bizzat C. Savcısı veya yardımcıları tarafından yapılacağı hakkında İçişleri Bakanlığının Valiliklere gönderdiği 11.1.1973 gün ve Asayiş A-63145/2370 sayılı tamimle dayanağı Adalet Bakanlığının C. Savcılıklarına gönderdiği 27.3.1971 gün ve Ceza İşleri Genel Müdürlüğü ifadeli 11/37 sayılı yazısı Barolarımıza duyurulmuştur.

İçişleri Bakanlığınca "Usul hükümlerinin gösterdiği istisnai haller dışında, Avukatlara ait yazıhanelerde yapılacak aramaların bizzat C. Savcısı veya yardımcıları tarafından yapılması hakkında, Adalet Bakanlığınca Cumhuriyet Savcılıklarına gönderilen 27.3.1971 tarihli ve Ceza İşleri Genel Müdürlüğü 11/37 sayılı tamim örneği ilişikte gönderilmiştir. Avukatlara ait yazıhanelerde yapılacak aramalarda bademâ bu tamim esaslarının göz önünde bulundurulması hususunda ilgililerin dikkatlerinin çekilmesi önemle" tamim olunmuştur.

Adalet Bakanlığı tamiminde şu hususlar yer almaktadır. "Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından alınan bir yazıda, bazı olaylar do-

layısıyla Avukat yazıhanelerinde zabıta tarafından yapılan arama esnasında özellikle meslek sırrına ilişkin olması sebebiyle gizli tutulması gereken bazı belgelerin açığa çıkarıldığı bu halin ise Avukatlık mesleğine kanunun bahşeylediği teminatı zedelediği bildirilmektedir.

Malûm olduğu üzere, 1.9.1960 gün ve 58/35 sayılı bir tamimle, Avukatların vazifeden doğan veya vazife sırasında işledikleri suçlar ile Avukatlık Kanununun soruşturma yönünden tanıdığı teminat prensibinin ışığı altında şahsi suçlarından dolayı yapılacak olan soruşturmanın da zabıta makam ve mercilerine bırakılmıyarak doğrudan doğruya C. Savcısı veya yardımcıları tarafından yapılması keyfiyeti açıkca belirtilmiştir.

Genellikle bir suçun subut varakalarının elde edilmesini teminen yapılan ve hazırlık soruşturmasının bir cüzünü teşkil eden aramanın, hangi şartlar ve kimler tarafından icra edileceği hususu C.U.M.K. nun 94 ve müteakip maddelerinde tespit edilmiş ve bu cümleden olarak hangi istisnai hallerde bu işlemin zabıta memurları tarafından yapılabileceği de açıkca belirtilmiş bulunmaktadır. Bilhassa ilgili kanunun 97. maddesinin, "Ancak tehirinde mazarrat umulan hallerde Cumhuriyet Müddeiumumileri ve Müdeiumumilerin muavin sıfatıyla emirlerini icraya memur olan zabıta memurları arama yapabilirler" şeklinde hükmünün de arama hususundaki işlemin, esasında Hakim ve C. Savcılarına verilmiş bir görev olduğunu teyit etmektedir.

Bu itibarla, usul hükümlerinin gösterdiği istisnai haller dışında, avukatlara ait yazıhanelerdeki aramaların Savcı veya Yardımcıları tarafından yapılmasına azami dikkat ve itinanın gösterilmesi ve keyfiyetin çevrenizdeki C. Savcılarına da tebliği tamimen ve ehemmiyetle rica olunur."

Yukarda özetlenen tamimlere ragmen konunun yeteri kadar temi-

nata bağlanmadığını gören yönetim Kurulumuz, aşağıdaki gerekçelerle, usul kanunumuzda Avukat bürolarında aramaya ilişkin açık hükümlere ihtiyaç bulunduğu kanaatine varmıştır, şöyleki ;

a. Konunun Önemi :

Arama, en ağır bir soruşturma tedbiridir. Zira bu tedbir kişinin temel haklarını (mesken masuniyeti, sır masuniyeti gibi) ihlal eder. Kolaylıkla verilen arama kararları bu tedbirin niteliğinin anlaşılmamış olduğunu gösterir. Avukatların yazıhanelerinde arama ise daha vahim bir haldir. Zira Avukatlar tam bir güven içinde bulunamazlarsa mesleklerini ifa edemezler. Avukatın bürosu basit bir "iş mahalli" (CUMK. 96) değildir. Avukatının yazıhanesinin arabileceğini düşünen bir müvekkilin avukatına güvenmesine imkan yoktur. Arabilen avukat yazıhanesi tuzak haline gelebilir. Zamanla, çok az kişi bu tuzağa düşer. Şüphe edilen bir şahsın avukatı varsa, onun bürosunda delil bulunabileceği ümidine kapılan zabıta savunma emniyetine en büyük darbeyi vurmuş olur. Zabıtaya "savunma özgürlüğü"nü inkar imtiyazını tanıyan bir kanun hükmü yoktur.

"Savunma özgürlüğü" yalnız duruşma da serbestce savunma yapabilmek olanağı değildir. Kişi dilediği delili getirmek veya getirmemek takdirine de sahip bulunmalıdır. Nasıl sanık yemine zorlanamazsa, aynı şekilde elinde bulunan delili vermemeğe de zorlanamaz. Avukat yazıhanesine intikal etmiş bir delil artık savunmanın takdirine tevdi edilmiştir.

Fransa'da daha 1672 yılında Toulouse parlemarı bir avukat yazıhanesinde yapılan aramayı ve bu sırada ele geçen bazı delillerin zabtını iptal etmişti.

b. Usul Kanunu :

Usul Kanunumuzun arama tedbirini bakımından avukat büroları

hakkında ayrı bir hüküm getirmediği söylenebilir. Fakat "aramanın yapılması ... zabtedilecek eşyanın ... aranılacak ... mahallerde bulunduğunu istidlâl ettirebilecek vakıaların vücuduna bağlıdır" (CMUK. 95, f 2). Herşeyden evvel bu vakıaların takdirinde savunma özgürlüğünü düzenleyen kuralların ve bu arada özellikle avukatın meslek sırrına bağlılık görevini koruyan hükümlerin nazara alınması lâzımdır.

CMUK.nun 89. maddesine göre sanık ile müdafii arasında "tea-ti olunan mektuplar bu kimseler yanında buldukça ... zabtedilemez". O halde bunları elde etmek için arama kararı da verilemez. Usulde kıyas geçerliği uyarınca bu sonuç mektuptan gayrı yazıları da kapsar.

Fakat bu yazılar vesair şeylerin mahiyeti nasıl takdir olunacaktır? Bir anlayışa göre ölçü, iddia ve savunma için zaruri olmaktadır. Fakat bu her halde pek dar bir ölçüdür. Avukat bürolarında arama özellikle, savunma özgürlüğüne ve meslek sırrına dayandığına, arama kararı verecek hakimin yalnız Usul Kanunundaki arama hükümleri ile yetinemeyeceğine göre kanu bu açıdan ele alınmalıdır. "Meslek sırrı" mesleğin icrası sırasında öğrenilen her sırrı kapsar. Bu husus kanun kurallarınca açıkca belirtilmiştir. (bk. TCK. 196, CMUK.48).

c. Yazılı Deliller :

CMUK.nun 89. maddesine göre sanık ile avukatı arasındaki mektuplar "bu kimselerin yanında buldukça zabtedilemez" bu kimseler yanında bulunmak, onların muhafazası altında olmak anlamına gelir. Me-haz Kanunda (m.97) böyle bir kayıt yoktur. O halde sanığın avukatına gönderdiği mektuplar pastahanede zabtedilebilecek midir? "Postahane de zabt"a cevaz veren hükümde (CMUK.91) sanık ile Avukatı arasındaki mektupların ayırık tutulduğunu gösteren bir ibare yoktur. Fakat bu yorum maksada uygun değildir. Fransız Yargıtayının pek eskiden beri kurulmuş içtihadı şöyledir, "Avukatların müşterilerinden aldıkları mektup-

ların bürolarında zabtedilmezliğinin tabii sonucu, onlara gönderilen fakat henüz ellerine geçmeyen mektupların da zabtedilemeyeceğidir".

Nancy Barosunun itirazı üzerine, böyle bir olayda Fransız Yargıtayı şu kararı vermiştir; "Nancy Avukatlarının itirazı savunmaya daima tanınmış hakların verilmesinde, suç ortağının kendi avukatına yazdığı mektubun zabtı kararını dahi iptal etmiştir. Fransız doktrinine göre Avukatı ile müvekkil arasındaki mektupların zabtı ve okunması görevliler bakımından disiplin kovuşturmasını gerektirir. Bu davranış suç da sayılabilir (TCK. 195).

Türk doktrininde dahi "zabtı memnu mektuplara istinat eden hükmün bozulacağı" kanaati hakimdir.

Avukat kaçak sanığın adresini bildirmek zorunda değildir, meslek sırrına bağlılık bunu gerektirir. Bu itibarla sanığın adresini öğrenmek için Avukat bürosunda arama yapılamaz.

Hakkında gıyabî tutuklama kararı olan bir şahsın avukatının bürosuna geldiği sırada yakalanması mümkün müdür? Fransa'da 1861 de böyle bir olay cereyan etti, Paris Baro Başkanlığı bu işlemi kanuna aykırı bulmamakla beraber böyle bir uygulamanın avukat vakarına ve dolayısıyla Baronun Bağımsızlığına aykırı sayarak protesto etti. O tarihten beri Fransa'da, Avukatının bürosunda iken hiç bir sanık yakalanmamakta, büroyu terk ettikten sonra zabıta görevinin yapmaktadır. Böylece kurulmuş olan zabıta geleneği sonucunda, Fransa'da kendine sıngınan sanığı, zabıta tazyikinden kurtarmak için, avukatının adlî makamlara teslim edeceğini ifade ettiği zaman zabıta buna müsaade etmektedir. Bu uygulama Usul Kanunumuzun 95. maddesinin yorumunda isabetli bir örnek olabilir.

ç. Sonuç :

Avukat bürolarında aramının hukuk dışı uygulamalarına

bastıranmaktadır. Bu konuda Türk usul hukukunda yeni kurallara ve hukuka uygun geleneklerin kurulmasına ihtiyaç vardır. Bu konuda Türkiye Barolar Birliğine büyük bir görev düşmektedir.

2. Otomobil Amblemi :

Başkanlar toplantısında ileri sürülen, avukatların otomobillerinde doktorların, basın mensuplarının olduğu gibi, mesleğimizi gösteren bir amblemin konulması fikri üzerinde durulmuş ve evvelce bir yarışma ile tespit ettiğimiz amblemin güzel bir kompozisyonunun otomobil camlarına yapıştırılacak şekilde bastırılmasına başlanmıştır. 5-10,- TL. gibi çok cüz'ü bir bedelle isteyen meslektaşımıza verilecek olan bu amblemin otomobillere takılması halinde; hem birbirimizi tanımak; hem de trafik yetkilileri tarafından tanınarak hoş olmayan olayların önüne geçilmesi sağlanacaktır. Bunu geliştirerek, ilerde doktorlara ve basın mensuplarına sağlandığı gibi geçiş üstünlüğü veya başka şekilde imkanlar elde etme yollarını arayacağız.

3. Stajiyerlere İlişkin Konular :

1973 yılı içinde stajiyerlere ilişkin bazı konular üzerinde durulmuştur.

a. Bilindiği üzere Avukatlık Kanunu Yönetmeliği yürürlüğe girdiği sırada stajı devam etmekte olana bu yönetmeliğin uygulanacağı,

- Resmi elbise giymek şartı ile yedek subay okulundan mezun olduktan sonra kıtaya iltihaka kadar geçen sürede staja devam olunabileceği,

- Ağır Ceza merkezi dışında stajın mümkün olamayacağı,

- Avukat yanındaki staja başlandıktan üç ay sonra sınırlı şekilde ve nezdindeki avukatın nezareti altında avukatlık edilebilece-

gi, fakat cübbe giyilemeyeceği,

- Avukatlık Kanununun 23/2. maddesi uyarınca doktoranın staja ara verme yönünden haklı sebep sayılıp sayılmıyacağına tereddüt edilmiş,

Haklı sebep Kanunda tadadî olarak gösterilmediğinden ileri sürülen her sebebin haklı olup olmadığı hususunun her olayın özelliğine göre Barosunca taktirinin zorunlu bulunması, bu nedenle doktoranın başarı ile ve usulüne uygun şekilde bitirilmesi halinde Avukatlık Kanununun 20/2. maddesi uyarınca Barosunun taktirini kullanması gerektiği gibi hususlar stajiyerler hakkında ittihaz edilen önemli konulardandır.

Stajiyerlerin fakülteden başlamak üzere durumları ile meşgul olmak zarureti, yakında yürürlüğe girecek imtihan sistemi için lüzumlu görülmüştür. Bu konuda Hukuk Fakülteleri ile temasa geçilmiştir.

b. Ankara Üniversite Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde köklü değişiklikler yapmak hususundaki karar uyarınca, yapılacağı bildirilen çalışmalarda nazara alınmak üzere Birliğimiz mütalâasının da alınması kararı şükranla karşılanmıştır. Bu konudaki önerilerimiz şunlar olmuştur.

- Meslek deontolojisi : Adalet Mesleğinde de artık kurallarının saptanması gerekli hale gelmiştir. Savcı, Avukat, Hakimlerimize vaki bazı taanlar teessürü mucip olmaktadır. Bu nedenlerle Birliğimiz Avukatlıkta "meslek kuralları" nı saptamış, Genel Kurul'dan geçirilmek suretiyle uyulması zorunlu hale getirilmiştir.

Aynı çalışmanın Savcılık ve Hakimlik açısından da yapılması mümkündür. Bu nedenle Fakültenizde bir "meslek deontolojisi" dersinin

ihdasının isabetli olacağını sanmaktayız.

- Uygulamaya hazırlık : Mezunların ilk şikayeti, Fakülte-lerde okunan ile uygulanan arasındaki farkın mevcudiyetine ilişkindir. Böyle bir farkın tamamıyla giderilmesi mümkün değil ise de nazari ders-lerden uygulamaya daha kolaylıkla geçisi sağlayacak tedbirlerin alın-ması imkansız değildir. Ezcümle ;

- Fakültelerde öğleden sonraları (kurpiratiklerden ayrı ola-rak), "tatbikat dersleri" kullanılabilir. Bu derslerin tatbikatla meşgul olan öğretim üyeleri veya tecrübeli Hakim, Savcı veya Avukat tarafın-dan okutulması olanağı araştırılabilir. Hergün öğleden evvel anlatılan nazari bölümün aynı gün (nazari dersin sistematigindeki sırayı takiben) uygulama dersini tertip etmek faydeli olacaktır.

- Tatbikatın farklılığı şikayetine sebep olan ikinci husus uygulamada yerleşmiş olan bazı terimlerin nazari derslerde hiç bir karşılığının olmaması veya farklı bir terimin kullanılmış olmasıdır. Tatbikatta kullanılan terimlerin taranması ve ilgili olduğu konudaki öğretim üyelerinin bu tür terimlerin anlamını gerekli olup olmadıkları gibi konularda uyarıcı bilgiler vermeleri faydeli olabilir.

- Henüz kanuni bir ayırım haline gelmemiş ise de uzmanlaşma Avukatlık Mesleğinde fiilen meydana gelme eğilimini göstermektedir. Bu nedenle Fakülteye bağlı, yüksek okul seviyesinde "uzmanlık bölümü" kurulması veya mevcut enstitülere bu açıdan bazı görevler verilmesi ve bu bölüm veya enstitülerde öğretim üyeleri ile beraber tatbikatçıların-da katılması suretiyle bir öğretim kadrosunun teşkili isabetli mütalâa olunmaktadır. Fakültelerin ağır olan müfredat programlarına yeni ilave-ler zorluğu karşısında Yüksek Okul tarzında her ihtisas kolu için lüzulu "yan konular"ın izahı, belli konuların daha fazla derinleştirilmesi

mümkün görülebilir.

Fakültelerle temas devam etmektedir. Alınacak sonuçlar ileride genel kurulumuza arz olunacaktır.

c. Avukatlık İmtihanı :

Avukatlık kanununun değişik geçici 7. maddesi uyarınca bu yıl avukatlık imtihanının yapılması zorunluğu hasıl olabilir. Bu nedenle bu konuda, gündemdeki madde vesilesi ile bazı açıklamalar bulunmaklığımızda fayda görmekteyiz. Kanunumuzun 28. maddesine göre Sınavın TBB.nde yapılması, sınav kurulunun biri hukuk diğeri ceza dairesi başkanı ve üç avukattan kurulu olması, sınav kurulu üyelerine TBB. Genel kurulunca tesbit edilecek bir ücretin ödenmesi, iki asil, iki yedek üyenin Yargıtay Genel Kurulu tarafından, üç asil ve üç yedek üyenin avukatlar arasından "Türkiye Barolar Birliğince" seçilmesi, sınavın her yıl beş defa yapılması gerektiği, gerekli bulunmaktadır.

Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29. ve onu takip eden maddelerine göre Sınav kurulunun Avukat asil ve yedek üyelerinin üç katının Yönetim Kurulu tarafından Genel Kurulumuzun takdirine arzı gerekli bulunmaktadır. Muhterem Genel Kurulumuza bu husus Yönetim Kurulu'nun bir önerisi ile arz edilecektir. Ücret önerisini de ayrıca takdim edeceğiz. Yönetim Kurulu, Avukat üyelerimiz için, Ankara dışından gelecekler için Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu üyelerine Genel Kurulca tesbit edilen yolculuk ve ikamet masraflarının ödenmesini, bunun dışında hizmet için ayrı bir ödemenin bahis konusu olmayacağını, takdire arz eder. Ödemeler Birlik bütçesinden yapılacağına göre, bütçede gerekli fasıl açılmıştır. Bununla beraber bu yıl bu tahsisatın tamamının harcanacağını sanmamaktayız. Sınav konuları arasında Avukatlık Kanunu ve meslek kuralları ve buna ilişkin konularda yer aldığı için Meslek kuralları

metin olarak, ayrıca şerh şeklinde bastırılmış ve buna ilaveten Türkiye de savunma mesleğinin gelişimi iki cilt halinde metinleri ile beraber bastırılmıştır. Bu nedenle hiç bir adayın kaynak yokluğundan şikayetçi olmaması sağlanmıştır.

Mesleğimiz için ve özellikle mesleğimizin geleceği için pek önemli olan sınav sisteminin isabetli bir şekilde uygulanması Birliğimizin önemini idrak ettiği konuların başında gelmektedir. Yönetim Kurulumuz bu konunun gerektirdiği dikkat ve itina içinde olmak kararındadır.

4. Resmi Kılık Değişikliği :

Kurulumuzun Hatay Toplantısında Resmi kılığın değiştirilmesi lüzumuna, yeni kılığın TBB.nce tesbiti hakkındaki Avukatlık Kanunu hükmünün uygulanması zorunluğuna temas buyrulmuş, yeni kılığın Yönetim Kurulunca saptanmasına karar verilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonunda tesbit edilen giysi, tek biçimliliği sağlamak amacı ile, her Baroya örnek olmak üzere birer adet gönderilmiştir.

Raporumuzda yeni Resmi Kılığın renk ve biçim açısından saptanmasına etkili olan nedenleri açıklamakta fayda görülmüştür.

a. Değişiklik Nedeni :

Eski giysiler "Adliye Vekaleti"nce saptanmıştı. Bakanlık, o zamanın anlayışına göre, avukatların giysisinin, hakim ve savcılarinkinden daha sade görünüşlü olmasını, bir çeşit ast-üst ilişkisini yansıtmamasını uygun görmüştü. TBB.nce saptanan yeni kılık taşıdığı renkler ve görünüş açısından bu anlayışı ortadan kaldırmak isteğine dayanır.

"Avukatlık cübbesi", avukatın diğer görevlilere nazaran düşük dereceli olduğunu göstermek anlamına gelmez. Örneğin avukat, hakime kıyasla, bir "ast" değildir. Cübbenin bir madûnluk alameti sayılması doğru olmaz. Aksi takdirde "görevde bağımsızlık" kuralını koyan bir kanunun (A.K. 1), "Avukatlık kılığı"nı zorunlu kılması (A.K. 94) gelişmeli olurdu.

Avukatlık Kanununun verdiği yetki TBB. Genel Kurulunun aldığı karar ve yine kanun (A.K. 1/1) "Avukat, mesleğini icrada bağımsızdır" kuralını getirmiş olması yeni bir anlayışı gösteren giysilerin saptanması nedenleridir.

b. Lüzum :

Bazı ülkelerde ne hakim ve savcının, ne de Avukatın özel bir giysi taşımadıkları görülür. Giysinin az da olsa külfetli olduğu bilinmekte bazı ülkelerde bundan şikayetçi olunmakta, fakat gelecek terk edilememektedir.

Fransa'da yeni Avukatlık Kanunu Mecliste görüşülürken "cübbe"nin çağını duldurduğu, terk edilmesi gerektiği önerildi. Bir milletvekili Avukat, Paris Barosunun ünlü başkanlarından Carpentie ile ilgili şu anısını belirtti; "Bir gün vestiyerden cübbemi alıp giydim, koşarak duruşmaya yetişmek istiyordum. Vakarlı yürüyüşü, bembeyaz sakalı ile Başkan Carpentie'e rastladım. Kendisi aynı zamanda 1914 harbinin kahramanlarından. Kenara çekilip hürmetle eğildim. Durdu "hayır" dostum dedi. "Böyle davranmayınız, üstünüzde cübbeniz var". Fransız parlamentosu cübbenin muhafazasına karar verdi. (bk. Blanc, s.41)

c. Yeni Kılığın Fikirce Dayanağı :

Yeni giysi saptanırken değişikliğin ayrıntılarının fiki

ce dayanağı olmasına dikkat edilmiştir. Bunu açıklamak için giysinin anlamı üzerinde durmak gereklidir. Mesleğe özgü kılığın anlamı şöylece özetlenebilir :

- Savunma Tekeli : "Savunma Tekeli"nin Baroya kayıtlı Avukatlar aracılığı ile yerine getirildiğini somut olarak göstermek gereklidir.

- Görev Ayrılığı : A dalet huzurunda "görev karışıklığı" sakıncalıdır. İtham **makamı** ile savunma makamının ve karar makamının ayrı olduğu açıkça görünür olmalıdır. Üç kılık ayrılığının bundan gayri nedeni yoktur.

- Yeni giysinin görev karışıklığı görüntüsü vermemesine dikkat edilmiştir.

- Giysiler, her üç makamın, kanunlara ve meslek kurallarına bağlılık içinde görevli tutulduklarının alametidir. Bu itibarla giysinin ardındaki anlam tüm meslek törelerine bağlılık ve bunun sonucu olan sorumluluktur.

- Eşitlik : Savunma görevi Avukatlar arasında eşitliği gerekli kılar, giysi bir açıdan bunun alametidir.

- "Giysi içinde eşitlik" in (Perrod, A. Physiologie de l'avocat d'aujourd'hui, Lyon 1959 s. 12) açıkça görünür olmasına dikkat edilmiş, yeni giysilerdeki tek sırma eşitliğin yansıtıcısı olarak benimsenmiştir.

ç. Biçim ve Renklerin Gerekçesi :

Eski "cübbe"lerin renk ve biçimi ile yeni resmi kılık arasındaki farkın nedeni şudur :

Yeni giysiler, "Adalet renkleri" olan yeşil ve kırmızıyı ta-

şımaktadır. Bu renklerin Hakim ve Savcı giysilerinin tekeline olmasının kanuni dayanağı yoktur.

Eski Türk eserlerinde "kırmızı" ve "yeşil" acı renkler halinde değildir, hafifçe puslu tondadırlar. "Avukat yeşili", "Avukat kırmızısı" diye anılmağa başlanan renk tonu bu nedenle seçilmiştir.= Üniversite öğretim üyeleri, hakim ve savcılarının giysilerinde yaka anlamsız bir yüksekliktedir. Bu çeşit yakalara "Latin yakası" denilmektedir. O çağda Batıda bir anlam ve izahı vardı. Yeni Avukat giysilerinde yaka yüksek değildir, geleneksel Türk Resmi giysilerinin hiç birinde latin yakasına benzer yükseklik yoktur.

Yeni giyside "kolluk" denilen abartılmış genişlik terk edilmiştir. Bu tür genişlik memleketimizde ve Batıda "elpençe divan" döneminden kalmadır.

Yeni giyside "sadelik" esas tutulmuştur, "süslülük" Adalette izahsız kalır. "Defne Dalı" veya benzeri "işleme"den kaçınılmıştır. Defne dalının Türk geleneğinde, Adalet ile ilgili bir yanı yoktur.

Paris Barosu Avukatları, herminden bir omuzluğu (Omuzdan sarkan genişçe bir atkı) merasimlerde ve ceza davalarında cübbelerinin üstünde taşımaktadırlar (bk. Payen-Buveau, n. 275). Fakat bu atkı üzerinde herhangi bir farklılık işareti (mesela hukuk doktorluğu işareti) bulunamaz.

Üniversite öğretim üyeleri giysisindeki atkının uçlarında akademik ünvan derecesini gösteren, birden üçe kadar işleme bulunur. Avukatlıktaki eşitlik ilkesi nedeni ile atkı ve benzeri yeni giysilerde uygun görülmemiştir.

5. Hakim - Avukat İlişkileri :

Birliğimiz, kuruluşundan beri Hakim-Avukat ilişkilerinin,

meslek kurallarımızca açıkca ifade olunan, karşılıklı olmak koşuluna bağlı "saygı esası" içinde gelişmesi çabalarını arttırmış ve bazı sonuçlar alınmıştır. Bu konuda 1973 yılında, Yüksek Hakimler Kurulu'na yapılan önemli başvurular ile alınan sonuçlara temas etmek isteriz.

1) Bir hakimin davranışı hakkında Kurul Başkanlığına yapılan müracaat sonunda, Kurulca "duruşmalarda vekillerle taraflara daha nazik ve usul hükümlerine uygun şekilde işlem yapılması, usul ve kanuna uygun istekler karşısında da anlayışlı davranması için Hakimin uyarılması maksadıyla kanunun 63/son fıkrası hükmüne göre kendisine tebliğat yapılmasına karar verilmiş" olduğu birliğimize bildirilmiştir.

2) Bazı Barolar ve meslektaşlarımızca vaki müracaatları nazara alan Yönetim Kurulu, gerekçesiz, hüküm tefhiminin sakıncalarını Yüksek Hakimler Kurulu'na daha evvel "intikal ettirilerek adı geçen Başkanlığın 16.2.1971 gün ve 971/1 sayılı genelgesi ile mahkemelere duyurulmasına rağmen (8.3.1971 gün ve 13-753 sayılı genelgemizle Barolara duyurulmuş ve TBBB. 971/6-17 de yayınlanmıştır.) uygulamada aynı aksaklığın devam ettirildiği gözönüne alınarak yeniden genelge yapılması dileğiyle Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına" başvurulmuş, Yüksek Kurulca 2.5.1973 tarih ve 973/7 sayılı genelge ile "Duruşmalar bitip, sonuca varıldıktan sonra, kararların usul ve kanun hükümlerine uygun olarak, geçikmeden, zamanında yazılıp tefhim edilmesi" mealindeki 16.3.1971 gün ve 1971/1 sayılı genelgemizi teyiden "Şifahi Usulü Muhameyye tabi olan davalarda, duruşmanın bitmesini müteakip verilen nihai kararın, H.U.M.K.nun 489. maddesi uyarınca, gerekçeli olarak yazıldıktan sonra tefhim edilmesinin" bütün mahkemelere ve hakimlere duyurulmasına, Yüksek Hakimler Kurulu Genel Kurulunca 26.4.1973 gün ve 1973/153-157 sayı ile karar"verildiği Birliğimize duyurulmuştur.

6. Ortak Büro :

Avukatlık Kanununun getirdiği yeni müesseselerden biri olan "ortak Büro" uygulamaya intikal etmiş, adeden henüz az olmakla beraber örneklere rastlanmış bulunmaktadır.

Bu konuda Birliğimize intikal eden bir kaç konuya temas etmek ve bunu takiben Yönetim Kurulumuzun ortak büro uygulaması hakkındaki düşüncelerini açıklamak isteriz.

- Yargıç iken istifa ederek bir avukat ile ortak büro açarak işe başlanması, evvelce Avukat tarafından alınan davalar ile bundan sonra alınacak yeni davalarda ortak büro üyesi eski hakim olması sebebi ile ne gibi bir tutum gerektiği konusunda Birlik görüşü Baroca istenmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 14/1 ve 38. maddesindeki "Bu zorunluk avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları Avukatları da kapsar" hükümleri karşısında; Avukatla ortaklık kuran eski **hakimin baktığı** davalarda ortağı Avukatın eskiden vekalet alsa dahi giremeyeceği, o mahkemede yeni dava alamıyacağı yolunda beliren Birlik görüşünün Baroya bildirilmesine karar verilmiştir.

"Ortak Büroda çalışan avukatlar 1136 sayılı Kanunun 38. ve Meslek Kurallarınının 36. maddesi uyarınca yararı çatışan tarafların karşılıklı vekaleti alamayacakları" ilke kararı olarak benimsenmiştir.

- Ortak Büro hakkındaki kanun **hükümünden** esinlenerek bazı bağdaşmazlıklar ilke kararına bağlanmıştır : "Karı-koca avukatların aynı davada hasım durumunda bulunanların vekaletini alıp alamıyacakları hakkında ne Avukatlık Kanununda, ne de Meslek Kurallarında sarih bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak ortak büroda çalışan Avukatların yararları çatışan kimseleri temsil edemeyecekleri hakkındaki Meslek Ku-

rallarının 36. maddesi son fıkrası ile Meslek sırrı ile ilgili aynı kuralların 37. maddesi hükümleri karşısında karı-koca avukatın hasım durumundaki davaları almamalarının evleviyet mantığı ile kabulünde zorunluluk vardır. Meslek Kurallarınının 3. maddesinde Avukatın mesleki çalışmasının kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde yürütme ve 4. maddedeki meslek itibarını zedeliyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınma zorunluğu da bu sonucu doğrulamaktadır.

- Ortak Büroya Kanunumuz tüzel kişilik tanımamaktadır. Bunun bazı sonuçlar verdiği (mesela, ortak büro adına posta kutusu alabilmenin imkansızlığı gibi, 12 Temmuz 1973 tarihli posta tüzüğü mad.127

Ortak Büro uygulamasının gelişme göstereceği, bunun sonucu olarak Birliğinizin, tanzim edici bazı kurallar getirmek ihtiyacı içinde kalacağı düşüncesi ile bu konu hakkında Birlikçe yapılan bir araştırma sonuçlarından aşağıda bilgi verilmiştir. Gelecek Genel Kurulumuza bu konuda bazı önerilerle gelmeği düşünmekteyiz.

Kanunumuzun ortak büro (m. 44) hakkındaki hükmü nasıl yorumlanacaktır? Bu konuya demokratik esaslar benzer sistemlerle değil, zıt sistemlerdeki durumu inceleme ile başlamak doğru olur. Polonya Kanununa göre (m. 4) Avukatlık mesleği kollektif çalışma esasına dayanır. Adliye Nazırı, kollektif büroların adedini ve memleket içinde dağılışını ve her büroya bağlı olacak Avukatların asgari ve azami haddini, tayin eder. Bu bürolar teşekkül ettikleri şehrin adını alırlar. Aynı şehirde birden fazla iseler, numaralı vardır. Her büronun bir başkanı ve bir de yardımcısı bulunur. Bunlar vazifelerini ihmal ederlerse veya kamu faydası gerekli kılıyorsa her zaman değiştirilebilir. İş sahipleri ile sadece büronun başkanı temas eder. Vekalet ücretleri büro hesabına ödenir. Avukatlar maaş alırlar. Her büronun

bir genel kurulu bulunur. Bu kurul kendi üyelerinin ve stajiyerlerin mesleki, ahlâki ve sosyal vasıflarını, inceler, karara bağlar. Görülüyorki ortak büro teşkilâtı "kamu faydası" adına, yürütmenin Avukatlık mesleğine müdahalesine vasıta olmaktadır.

Yukardaki esaslar Sovyet Rusya ve bazı değişikliklerle komünist Çin Baro teşkilâtını da aksettirmektedir.

Bu sistemin tam aksine özellikle İngiltere'de wastlanmaktadır. İngiltere'de Avukatlar hiç bir ortaklık kuramazlar. İngiliz Avukatları ortak büronun şahsiyeti ve sorumu dağıtacağı, iş sahibinin ferden tercih inkânını kaldıracağı kanaatindedirler. "Avukatın ortağı" (!) anlamsız veya sakıncalı bir kavramdır. Avukat iş sahibi ile ücret hususunda konuşamaz. Bu işi her avukatın sekreteri yapmaktadır.

Bu iki zıt sistem karşısında kanunumuzun hükmünü değerlendirmek lâzımdır. Avukatlık Kanununun 44. maddesinde: "Birden çok Avukat çalışmalarını bir (ortak avukat bürosu) şeklinde birleştirilebilir. Bu halde birlikte çalışan Avukatlardan birinin veya bir kaçının .Öz ve soyadlarının yanında (ortak Avukat Bürosu) ibaresi kullanılabilir". Kanunun gerekçesinde "madde açıklama yapmayı gerektirmeyecek açıklıktadır" denilmekle yetinilmiştir. Geçici Komisyon Gerekçesinde de "Birden fazla avukatın çalışmalarını ortaklık şeklinde birleştirebilecekleri" açıklanmıştır. Kanunun bu hükmü mesleğe herhangi bir müdahale imkanını vermemektedir. Bu açıdan sakıncalı değildir. 38/f. maddedeki "Avukatın ortağı" deyimini de 44. madde anlamında kabul edilmelidir. Fakat ortak büro yoluyla müvekkilin Avukatını seçme serbestisinin sınırlandırılmış olması mümkündür. Çok tanınmış bir Avukatın isminin kullanılmasında "reklam yasağı" (A.K. 55) ihlal edilmiş olabilir. Ortak büroya mensup Avukatların azami adedi kanunda gösterilmemiştir. Adetçe mübalâğalı ortaklıkların sakıncalar doğurması mümkündür. Türkiye Baro-

lar Birliğinin bu maddenin uygulanmasında bazı meslek kuralları vaz"et-
mesine ihtiyaç duyulabilecektir. Bu konudaki hazırlıklar ilerde Genel
Kurulumuza arzolanacaktır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Birliğin İç Çalışmaları

1. Birlik Binası

Kendi olanaklarımızla ve hiçbir yerden yardım almaksızın gerçekleştirebildiğimiz kendi binamıza sahip olabilme projemizin ikinci kısmı da bu yıl tamamlanmış ve binanın 750.000,- Tl.lık ipotek borcu ödenerek üzerindeki ipotek kaldırılmıştır.

Bina bugünkü hali ile birlik hizmetleri için kullanılabilme olanağını taşımak da ise de; düşündüğümüz çalışmalarımız için yeterli değildir. Bulunduğu merkezi yer de dikkate alınarak Birliğimize ve mesleğimize yakışır yeni ve büyük bir bina inşa etmenin ön incelemelerini tamamladık. Arsamıza alt merdivenler seviyesinden bina yapma izni alabilirsek; binadan ayrı olarak yapmayı tasarladığımız alt kısmı ekonomik olarak değerlendirmek ve Birliğin ve binanın cari masraflarını karşılayacak devamlı bir gelir kaynağı haline getirmek istiyoruz.

Yapılacak binada büyük bir kütüphane ve çalışma salonu bulunacak Ankara dışından gelen meslektaşlarımızın araştırma ve çalışma imkânı en iyi şekilde karşılanacaktır. Birlik çalışmalarını modern şekilde karşılayacak bürolar, toplantı salonu bunun üstünde yer alacak ve en üst kısımda da bir misafirhane bulunacaktır.

Yeni bina için yeterli olmamakla beraber bu yılki bütçemizde bir ödenek ayırmış bulunuyoruz. Sağlamaya çalışacağımız diğer imkânlarla bu yeni projemizi de en kısa zamanda gerçekleştirmek ve Birliğin ve meslektaşların hizmetine sunmak bizler için zevkli bir ödev olacaktır.

2. Birlik Yayınları

Yönetim Kurulumuz, meslektaşlarımıza yararlı olmak amacıyla maddî olanaklarının elverdiği ölçüde yayınlarda bulunmuştur.

Kuruluştan bu yana 12 kitap yayınlanmıştır.

Bu kitapların yayın sıraları ve isimleri aşağıda arz edilmiştir.

- Anayasa Değişikliği Öntasarısı Hakkında Türkiye Barolar Birliğinin Görüşü
- Birinci Türk Hukuk Kongresine Sunulan Tebliğler
- Birinci Türk Hukuk Kongresi Tutanağı
- Avukatların Sosyal Güvenliği
- Türkiye'de Savunma Mesleğinin Gelişimi (Birinci Cilt)
- Avukatlık Kanunu Yönetmeliği
- Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi
- Meslek Kuralları (Şerhi)
- Savunma Diyalektiği ve Son Gelişmeler
- Türkiyede Savunma Mesleğinin Gelişimi (İkinci Cilt)
- İnsan Hakları Komisyonuna ve Divanına Başvurma Hakları
- Cumhuriyetin 50. Yılına Kutlama Programı Çerçevesinde Düzenlenen Konferanslar No.1 "Fransa'da 31 Aralık 1971 Tarihinde Yapılan Reform" Piere Antoine PERROD-Lyon eski Baro Başkanı- (Fransızca ve Türkçe).
- Aynı şekilde Paris Barosu Başkanı Baudelot'un konferansının basılmasına başlanılmıştır.

Ufak kitapçık halinde bastırılan "Meslek Kuralları" mesleğimize yeni katılan avukatlara ruhsatnameleri ile birlikte verilmek

üzere Barolara gönderilmiştir.

Birliğimizin ortaya attığı Genel Kurullarımızın onayladığı ve Yönetim Kurulumuzun I. Türk Hukuk Kongresine sunduğu "HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ" tebliği Fransızcaya tercüme ettirilerek demokratik düzeni benimsemiş ülkeler barolarına gönderilmiştir. Bu tebliğ ile aynı Barolara gönderilen Meslek Kurallarının Fransızca metni yukarıda arzedilen yayınlarımız dışındadır.

3. Bülten

Genel Kurulda izhar buyrulan isteğe uygun olarak TBBB'nin ebadı küçültülmüştür. Artan talebi karşılayabilmek için Bültenin baskısı arttırılmıştır. Hâkim ve savcılarının talepleri mütemadiyen çoğalmakta, Baro mevcutları da yükselmektedir. Bu nedenle baskı adedinin 1974 yılında daha da arttırılması lüzumlu hale gelmiştir.

İlk kuruluş yılında, büyük ebad'da çıkarılmış olan Bültenlerin, aynı boyda ciltlenebilmesi için bu bültenlerin tek bülten halinde yeniden basılması düşünülmektedir. TBBB. Avukatlar dışında, Hâkimlere, Savcılara, Noterlere, Avukat Stajiyerlerine, Senatör ve Milletvekilleri ele, Basına, Hukuk Fakültelerine ve Adalet Bakanlığına da gönderilmektedir.

TBBB.'nin Birlik çalışmalarını objektif esaslara göre yansıtması yanında, mesleğe ve meslekdaşlarımıza yararlı olabilmesi için gerekli özen gösterilmektedir.

TBBB.'nin aranan ve beklenen bir yayım organı haline geldiği meslekdaşlarımızdan alınan yazılardan anlaşılmaktadır.

TBBB. bu yıl da Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Kasım aylarında olmak üzere iki ayda bir çıkarılacaktır.

TBBB.'nin zamanında ulaşabilmesi için adres değişikliklerinin en kısa zamanda Baro sicil numarası da belirtilmek suretiyle bildi-

rilmesini rica etmekteyiz. Bazı bültenlerin sahiplerine gitmemesi ve geri gelmesi nedenini araştırdık. Buna özellikle adres, değişikliğinin sebep olduğunu saptamış durumdayız. Bu konuda Barolarımızın ve meslekdaşlarımızın bize zamanında bilgi vermelerini rica etmekteyiz.

4. Dış Haberler Bülteni

1973 Bültenlerinin sonuncusu içinde muhterem meslekdaşlarımız; renkli kâğıda basılmış "Dış haberler bülteni"ni bulacaklardır. Diğer ülkelerdeki Adalet hareketlerini özetleyen bu yeni bültenin faydalı olacağını sanıyoruz. Delege arkadaşlarımızın, şimdilik bir örnek olarak takdim kılınan bu bülteni incelemek lütfunda bulunmalarını rica etmekteyiz. Genel Kurulun uyarmalarından esinlenerek bu Bültenin daha başarılı olmasını sağlamak mümkün olacaktır. Dış barolarla kurduğumuz işbirliği, Avrupa Konseyi Yayınları ve diğer kaynaklarla, "Dış Haberler Bülteni"ni sürdürebilmek olanakını vermiştir.

Bu bültende çıkan haberlerden herhangi biri ile ilgilenen Barolarımız, o haber hakkında daha geniş bilgi isterse yazışma suretiyle, metinleri sağlamaya çalışacağız. Bu suretle Yabancı Barolarla bilgi mübadelesi yolunda bir sisteme geçmek istemekteyiz.

5. Yayın Merkezi

1971 Fransız Avukatlık Kanunu gibi bazı yabancı kanunlar, meslekî çabalarında kendilerine yardımcı olabilmek için, yayım merkezleri kurmak görevini yaratmışlardır. En yeni akımları bütün meslekdaşlarımıza, tercüme halinde sunabilmek üzere böyle bir merkezin hazırlıkları içindeyiz. Bu maksatla bütçemizin yayım bölümü, geçen yılkinden yüksek rakamla kabulünüze arz olunmuştur.

6. Sibernetik Çalışmaları

Düzenlenen Sibernetik semineri tenkit konusu olmuştur.

Tenkitle haklıdır : İstanbul Barosunca düzenlenen seminerde Birlik Başkanı açış konuşması yapmış ve Birlik Yönetim Kurulu üyelerimizden Enver Arslanalp ve Osman Kuntman birer tebliğ vermişlerdir.

İstanbul Barosunun bu teşebbüsü I. Türk Hukuk Kongresinin "Sibernetiğin Memleketimizde tanıtılmasına çaba gösterilmesi" kararının bir gereğidir. Aynı karar uyarınca TBB. Türkiye produktivite merkezi ile temasa geçmiş, 1974 yılı Ocak ayında, Ankara ve İstanbulda daha geniş ölçüde ikinci bir seminer tertibini sağlamıştır. Bu ikinci seminere Birliğimiz Yönetim Kurulundan üç temsilci, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Ticaret Sicili açısından Odalar Birliği, Ticaret Mahkemesi Hâkimleri, Adalet Bakanlığı, Hukuk Fakülteleri ve diğer kamusal kuruluş temsilcilerinin iştiraki sağlanmıştır.

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun daha evvel, özellikle dikkat nazarlarına sunulmamış olan bu konuyu 1974 yılı çalışmalarına devam etmek veya etmemek bakımından Yönetim Kurulunun tutumuna yön verilmesi amacı ile, herhangi bir karara mesnet olabilmesi için aşağıdaki açıklamaları takdirlerinize arz etmek ve bu konu ile TBB.nin ilgisi nedeninin ve neye olanak sağlamak, neye karşı olmak gereğini açıklamak zorunluluğunu duymaktayız.

Konu ile ilgilimiz nedeni aşağıda arz olunmuştur :

A. Giriş

"Sibernetik", "Enformatik", "Bilgisayar" ve diğer terimlerin hepsinin arkasında yer alan şudur : Makine.

Mühüm olan, hangi konu için ne gibi bilgilerin derlenmesinin gerekli olacağını tayin etmektir (bk.Uman,N. Bilgi işleme kompütürler, Ankara, 1973, s.3). Ne için kullanılacakları iyice tayin edilmemiş bilgileri toplamak, sadece bir bilgi yığını elde etmekle sonuçlanır.

"Kompütür"ler, kısaca "bilgi işleme makinaları" diye tanımlanabilir (bk.Uman, s.13).

Kompüterin üç büyük faydası şunlardır : Hız, güvenirlilik, çok yönlü kullanma (bk. Uman, s:63).

İnsan-Makine ilişkisi başka açılardan da incelenmiş ve "makine" insana "sömürü aracı" gibi gözükmiştir. Bu tümden ayrı bir konudur. O halde sibernetik, (bazı farklarla enformatik) bizi makine-insan çatışmasına götürmeyecektir. Nedeni : "Beyin gücünü" arttırmada "aletlik" makine-insan ilişkisinin dışındadır. Sadece manevelayı icat edene duyulan saygı ölçü alınsa, beyin gücü büyültecine isim bulmak imkânsızdır.

Enformatikte kullanılan makinelerin, bir yazı makinesi veya hesap makinesi gibi, kullananın tamamıyla isteğine bağlı oldukları düşünülmemelidir.

Makine-insan ilişkisinin psikolojik, biolojik açıdan incelenmesi (=ergonomie) ayrı bir uzmanlık haline gelmiştir. Bu konu sibernetikten tamamıyla ayrıdır. Üretim aracı olarak makinenin ekonomik eleştirisi de ayrıca incelenmiştir. (bk. De Montmallin, M.Les systemes homme-Machines Tasis, 1967, s.17). İnsanı makineye veya makineyi insana uydurmak (intibak ettirmek) ayrı bir inceleme konusu sayılmalıdır.

Bu makineler "olağanüstü bellek"dir. "Olağanüstü hız"la sonuç verebilmeleri de ayrı bir özelliktir.

Halen saniyede 250.000 toplamayı yapan makineler vardır. (IBM model 360). Bu makinelerin yalnız sayma, tasnif etme, kaydetme gibi işleri değil, çeşitli unsurları mukayese edip sonuç çıkarma olanakları da vardır. Mukayese yoluyla sonuçları çıkarmaları onların zihni bir muhakeme amelîyesini de başarmalarını sağlar. İnsan beyni, icat ettiği bu aletlerle, yalnız başına yapamıyacağını başarabilmektedir. Diğere bir deyimle bunlar "beyin gücü"nü, milyonlarca arttıran "büyülteç"lerdir.

Bu nedenle enformatiğe karşı çıkmak, gelişmeye sırt çevirmeye eşittir.

B.Enformatiğin Etkileri

Enformatik,"Hukuk"a uygulanırsa hukukta reform başarılabilir mi? Başarılamaz. Zira reform ilkelerde değişikliklidir. Bunu makine yapamaz, çünkü makine "kendiliğinden" düşünemez. Fakat enformatiğin hukuka etkisi elbette büyük olacaktır. Birkaç konuyu Yönetim Kurulumuz takdirlerinize arzeder:

Enformatik, idari işlemlerin otomatikleşmesini, bunun sonucu olarak da idari muamelelerde görülen gecikmenin önlenmesini ve karar mercilerine tahminlerine göre değil, bilinen unsurlara göre karar verme olanağını sağlayacak, bunun sonucu olarak da idari kararlar daha az hatalı olabilecektir.

Kamu İdaresine makine girebilirse personel tasfiyesi ile karşılaşmamız mümkündür. Bu sorun, özellikle bazı idarelerde (Meselâ Vergi dairelerinde) kolaylıkla kendini hissettirecektir.

Personel ile ilgili diğer bir sorun da şudur: Makineleşmiş yönetimde, İdare Hukukunun belki de şimdiye kadar yeteri kadar meşgul olmadığı başka çeşit "teknik personel statüsü" düşünmek gerekecektir.

Enformatiğin İdarede yaygın hale gelmesi halinde merkezileştirmeye doğru gidilecek, çeşitli idareler için ortak bilgilere ihtiyaç hissedilecek, makine tasarrufu zarureti de bu merkezileşmeyi çabuklaştıracaktır. Zira makine-bellek pahalıdır, verimli olabilme süresiz çalışmasıyla mümkündür. O halde azami merkezileşme zaruri hale gelecektir (Bk. Braibant, G.L'informatique dans l'administration, Paris 1969,s.9).

Makinenin idareyi (veya adliyeyi) bazı kararlar almağa zorlayacağı tabiidir. Bazı konuları makineye sığdırmak için teknik zorunluluklar olacaktır. Meselâ üniversite giriş imtihanlarının merkezi sistemde kaydedebileceği kartların şeklinin, hatta imtihan sorularının az veya çok teknik zaruretlerin etkisine girdiği görülür.

C. Kuşkular

Enformatik bazı kuşkular doğurmaktadır : "İfakdir hakkı" na yer veren Kamu Hukuku konularında tereddüt edilmektedir. Fakat bu konular nelerdir ? Meselâ bir kara yolunun nereden geçmesi lâzım geleceğini saptamak takdire mi bağlıdır, yoksa çok çeşitli unsurların (özellikle ekonomik unsurların) hep birlikte nazara alınarak varılacak sonuca mı bağlıdır? Buna mukabil bir filmin veya kitabın ahlâka aykırı olup olmadığı hakkındaki bir karar için aynı şekilde düşünebilir miyiz? (Bkz. Braibant, s.11). Herhalde "ölüm cezası"nın makine tarafından hükmedilmesini düşünemeyiz.

Ararın idareciden, daha geniş bir deyimle "insan"dan makineye geçmesi kuşkusunu her zaman ileri sürülmüştür. Bu hatalı bir görüştür. Karar hiçbir zaman makinenin değildir. Makine esasında karar vermemekte, kararın uygulanmasında, insan müdahalesini, en aza indirmek suretiyle, daha objektif, daha eşit ve daha hızlı bir uygulama sağlamaktadır.

Makineleşmenin bir sonucu da şu olacaktır : İdarî usullerde tek biçimlilik. "Kanun önünde eşitlik" belki de daha iyi sağlanacaktır.

Ç. Geleceğin teşhisi

Geleceğin teşhisi (Prognostik=perspectives de l'avenir) açısından enformatik büyük olanaklar getirebilir :

Suçlunun geleceğinin teşhisi (bk. Florian, Prognosi penale, Dizionario di criminologia II, s.730) üzerinde durulacak bir konudur. Teşhis ve geleceğin teşhisi ilk defa tıp ilminde kullanıldı. Bir hastalığı teşhis kadar, belli bir hastalığın ne şekilde seyredip, nasıl bir netice vereceğini de tahmin, yani hastanın geleceğinin teşhisi aynı derecede önemlidir. Bazı kimselerin suçluluk bakımından nasıl bir geleceği temsil ettiklerinin saptanması bir ihtiyaçtır. Şüphesiz insanların geleceğini teşhis bir tahminden ileri gidemez. Fakat

La Place'ın dediği gibi "hayatın en önemli meseleleri çok defa ihtimal problemlerinden başka bir şey değildir".

Şimdiye kadar bir suçlunun ilerde nasıl bir yaşantı içinde olabileceğinin teşhisinde "bugün işlenmiş bir suçun yarın hangi suça sürükleyeceği", "suçlunun psikolojik kişiliğinin analizi", "belli suçları işleyenlerden yüzde ne kadarının tekrar suç işlediğini tayin için istatistikler" ve daha pek çok unsurlara göre bazı tahminler mümkün olabilmektedir. Fakat bütün insanların suçlarının pek karışık, adet'çe pek üstün nedenlerinin enformatik ile bir sisteme bağlanması, bazı mütalâalara dayanarak bir çeşit "suçluluk determinizmi"ni bulabilmek insanlık için pek ilginçtir. Belki de suçları işlenmeden önlemek yolundaki bilimsel inancın soyluluğu bu yolla kanıtlanacaktır. (bk.Akman, T. Siberetik, Ankara 1972, s.119).

D. Hukuk-Teknik Çatışması

Teknik karşısında hukukun görevi sorumluluğumuzu yansıtan bir deyimdir. Özellikle konu "insan hakları" açısından pek önemlidir.

İnsan hakları açısından enformatiğin incelenmesinde demokrasiler için büyük fayda vardır (Juvigny, P. Informatique et droits de l'homme, L'informatique dans l'administration, Paris, 1969, s. 87).

Mübalâğalı bir konuya -bizi mazur göreceğiniz umudu ile dokunmak isteriz. Şöyle bir uygulama önerilmektedir; her vatandaşa "manyetik kimlik kâğıdı" verilmelidir. Bu varakada yazılanları, yalnız ellerinde özel bir alen olan, memurlar okuyabilir, hüviyet sahibi veya başkaları okuyamaz. Bu usul o kişi hakkında vaka mahallinde ve sür'atle bilgi edinilmesini sağlar. Fakat bir insana, kendi hakkında neleri ihtiva ettiğini bilmediği bir hüviyet varakası taşımak zorunluluğunu tahmil etmek "insan hakları"na uygun mudur ? Böyle bir konuya hukukçu ilgisiz mi kalmalıdır.

E. Yasal tedbirler

Ne kadar çok bilgi toplamak istersek o kadar çok "sır dokunulmazlığı"nın daralmasına rıza göstermemiz gerekecektir. İsviçre Paramentosu enformatik aletlerinin kötüye kullanılmalarını önleyecek ve fakat bunların normal bir gelişme içinde, ihmal edilmemelerini sağlayacak bir kanun teklifi getirmeye hükümeti memur etmiştir. (Conseil de l'Europe, Bultin de la direction des affaires juridiques, Mart - Nisan 1973, s.8). Aynı şekilde Avusturya, özel hayatı mübalağalı bir enformatike karşı koruyucu, bir kanun tasarısı hazırladığını ilân etti (aynı bülten, 1973, s.9, s.5).

"Özel hayata saygı" önemle ele alınmak lâzımdır. Birlik Genel Kurulumuzun Adana Toplantısı vesilesi ile ortaya atılan fikirler Yönetim Kurulumuzca bağlayıcı sayılmıştır. Düşülen kuşku şudur ; Öyle bir dönem gelecektir ki "yeryüzünde her insan diğerini gözetleyebilecektir". Bir ülkede bütün telefon konuşmalarını banda almak gibi bir usul kabul edilse, bütün insanların meselâ seslerine göre (parmak izinde olduğu gibi) tasnifleri yapılsa durum ne olur ?

Adlî bilgi toplamada bazı konularda kanunî dayanaklara ihtiyaç vardır : Genel affa uğramış mahkûmiyetler, memnu hakların iadesine rağmen hukukî neticeler, tecilli mahkûmiyetler sicilde kalacak mıdır? Sicilde yazılana itiraz edilebilir mi? Fişleri her isteyen görebilir mi? Bütün bunların bir hukukî düzene bağlanması gerekecektir. Fişleme de, kimlerden hangi bilgilerin isteneceği de bir kanun konusudur. "Adlî sicil"i, yalnız "suç bilgisi" olmaktan çıkarıp sosyal açıdan önemli bütün bilgileri derleyen, saklayan, birarada veren "ulusal sicil" haline getirmek ilke olarak kabul edilirse "elektronik bellek" zaruri hale gelecektir.

Sıbernetiğin, "Adaletin yan hizmetleri"nde kullanılması ile "Adalet"te kullanılması aynı şey değildir. Birinci Türk Hukuk Kongresin

de ilgili komisyon raporunda "siberetik ve elektronik beyin sistemlerinin, yargı hizmetlerinde de uygulanması, zorunlu" sayılmıştı. (Birinci Türk Hukuk Kongresi kararları TBB. Ankara, 1972).

Özgürlük ile enformatik arasında bazı gelişmeler meydana gelebilir. Vatandaşlara ait bilgileri derlemek, bir yerde toplamak, bazı koruyucu tedbirleri gerektirecektir. Bu bilgileri toplamanın da, saklamanın da, açıklamanın da bazı hukuki sorunları getireceği tabiidir. Memleket çapında bir enformatik düşünsek bunun düzenlenmesinde hukuki sorunlar başta gelecektir.

Kişiyeye bağlı tutulmayan bilgilerde (genel nüfus sayımı gibi) bu sorunlara rastlanamaz. Bunlarda sadece bilgi toplanmaktadır. Fakat enformatikte sahibi belli veya bilinebilir bilgileri toplamak da vardır (Adli sicil, kredi istihbaratı vasairesi gibi).

F. Yasama işlemleri

Yasama, en iyi kanunları yapmak isterse, evvelâ konuyu "bilmek" zorundadır. Toplumunu bütün özellikleri ile bilmek, bunun bir tek makinada toplanıp, bu bilgileri işleyebilmek olağanüstü bir olaydır. "Rüşet (veya ceza sorumluluğu) yaşı" nı değiştiren bir kanun yapılması bahis konusu olsa, evvelâ şu soru cevaplandırılmalıdır: Rüşet yaşını neye göre saptayacağız? Ancak bunun cevabında birleşirsek, hangi bilgileri toplayacağımızı o zaman kararlaştırabiliriz.

G. Adalette Yan hizmetler

Adaletin yan hizmetlerinde enformatik'in lüzumu ve faydası üzerinde hiçbir kuşku yoktur. İçtihatların, sistemli şekilde derlenmesinden çıkacak fayda sadece, uygulayıcıya kolaylık sağlanması değildir. Bu yolla gelişmeler ortaya çıkar ve düzeltilir. Bundan başka olayların ve kararların mukayesesi "yeni düşünceler" yaratacaktır. "Fikir Üretimi"nde artış çok değerli bir "hukukta gelişme"dir. İçtihadın

bütün genişliği ile bilinmesi içtihadın şu faydalarını arttıracaktır; (a) Bir dâvanın sonucunu, evvelden kestirmek, bu suretle "lüzumsuz dâva"ların açılmasını önlemek, (b) Her olaya yeni imişcesine "hukuksal emek" israfını önlemek.

Bununla beraber "yan hizmet"in her şeyi çözeceği sanılmamalıdır. "Hukuk, içtihad ve kararların, belli düğmelere basılması ile ortaya çıkan bir hesap makineleri topluluğu değildir" (Douglas W. Akman F. dan naklen, s.140).

İçtihad derlenmesinin nasıl uygulanacağı gereği kadar tartışılmalıdır. Diyelim ki, "delikli kart" usulü tercih edildi. Her karardan neler karta geçirilecektir ? Bir hırsızlık olayı hakkındaki karta karar tarihi, numarası, sanık ismi, uygulanan kanun maddesi (fıkrası, bendi) çalınan şeyin cinsi, değeri ve bu gibi bilgilerin işlendiği farzedilsin. Bu bir içtihad fişimidir ? Bir boşanma davasına ilişkin fişe, taraf isimleri, boşanma sebebi, ekonomik durum, çocuklar, sosyal çevre, mesken durumu, daha pek çok bilgiler işlenmiş olsun. Bu yolla içtihad derlenmiş olurmu? Genelleştikçe içtihad derlemesi, istatistik çalışması ile sonuçlanır. Elbetteki bu da yapılacak sosyolojik ve hukuki araştırmalar için faydalıdır. Fakat içtihad derlenmesinde yol bu olmalıdır. "Hukuki mesele"nin ne olduğunu kestirmek tek tek çalışmayı gerektirir. Ancak bundan sonra "elektronik bellek" safhası başlayacaktır. Her "içtihad kararı"nda, ne kadar çok "kılayırım"lara dikkat edilirse, tasnifler sonucu fayda daha büyük olur. İçtihadlar delikli karta geçirilirken yalnız sonuçlarını mı ele alacağız? Gereçekleri kodlaştırmak mümkün müdür? Esas kararlar arşivlerde saklanacak mıdır? Görülüyor ki içtihadın derlenmesi, meselâ "parmak izi" veya "Adlî Sicil" konularının makineleştirilmesinden çok farklı esaslara bağlanmalıdır.

Yukarıda arzolunan nedenlerle Yönetim Kurulu kibernetik konusunda diğer kuruluşlarla işbirliğine -Genel Kurulun aksine bir uyarısı

ılmadığı takdirde- devam kararındadır.

7. Türk Hukuk Kongresi Çalışmaları

23-24 Nisan 1972 tarihinde yapılan I. Türk Hukuk Kongresinin sonunda, kongrenin 3 yılda bir düzenlenmesi ve organizasyonunun Barolar Birliği tarafından yapılması kararlaştırılmıştır. Buna göre II. Türk Hukuk Kongresinin 1975 yılında yapılması gerekmektedir. Ancak kongrede görüşülecek konu veya konuların önceden tespiti; ön hazırlıkların yapılması, hakim, savcı ve öğretim üyeleri ile ilişki kurulup işbirliğinin sağlanması büyük bir zaman alacaktır. Bu sebeple bu yıl başlanmış olduğumuz ön çalışmalara 1974 yılında da arttırarak devam etmek zorunlu görülmüştür.

II. Türk Hukuk Kongresinde ele alınacak iki ana konu üzerinde durulmuştur.

a. Türk Hukukunda Mes'uliyet

Mesuliyet her hukuk sisteminde çok önemli bir yer işgal etmektedir. Özel Hukukta, Ceza hukukunda, idare hukukunda, hatta devletler hususi ve umumi hukukunda mes'uliyet konusunu işleyelim, yetkililer tebliğler hazırlasın ve bu alanda elde edilecek sonucu bilimsel ve uygulama alanları bakımından değerlendirelim, diye düşündük.

b. Türk Hukukunda Reform

İkinci konu olarak da Türk Hukukunda reformu ele almayı uygun gördük. Bütün istek ve çalışmalara rağmen bugün Türk Hukuku için zorunlu olan reformlar maalesef gerçekleştirilememiştir. Yapılanlar köklü, esaslı ve şumüllü olmamış, olamamış; bir iki kanun değişikliğinden ibaret kalmıştır. Bir toplum için hukukun önemi ve bunun günün koşullarına göre yenilenmesi aksaklıkların giderilmesi, boşlukların doldurulması, Adaletin, yasalar, yargıç, savcı, avukat, personel, bina,

araç, gereç olarak birlikte ele alınması sorunları halâ ortada durmaktadır. Bu bakımdan Türk Hukukunda reform önemli bir sorun olmakta devam etmektedir. II. Türk Hukuk Kongresinin Türk Hukukunda Reform'a ayrılması bu bakımdan bir ağırlık teşkil etmektedir ve bunun etraflı şekilde alınması gerektiği görüş ve kararındayız.

İki kongre arasında birinci kongreye sunulan tebliğler esas alınarak, seminerler düzenlenmesi, çalışmalar yapılması hakkındaki görüşün gerçekleşmesine bu yıl da çalışılmıştır. Geçen yıl yapılan "İdari Mahkemeler Kanun Tasarısı" hakkındaki panelden sonra, bu yıl da İstanbul'da "Sibernetik ve Elektronik beynin hukuka uygulanması" konulu bir seminer düzenlenmiş ve "Ekonomik Kamu Düzeni" konulu bir seminer yapılması için ön çalışmalara başlanmıştır.

Hukuk reformu ve bunun sonucu olan "Adalet Reformu"nu küll halinde anlamaktayız.

Hukuk reformunun büyük bir özelliği vardır. Hukuk Reformu Anayasanın gereğidir. Anayasamız yürürlüğe girdiği zaman bu nitelikteki kanunlar yapılmamıştır. Anayasaya aykırı kanunların bir kısmı Anayasa Mahkemesince iptal edildi. Fakat bizim Anayasamız bazı hususların yapılmasını emreden Anayasadır. Bu nitelikteki kanunlar yapılmamıştır. Anayasanın sadece icraî tasarruflarla ihlâl edileceği zan edilmemelidir. Anayasanın yapılmasını istediğini yapmamak da Anayasayı ihlâldir. O halde Anayasanın emrettiği hukukî düzeni kurmamakta gösterilecek ihmal vahim sonuçlar verebilir.

Anayasanın 10. maddesine göre "Devlet kişinin sosyal hak ve hürriyetlerini ... sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan... iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır" hükmü yer almaktadır. Şimdiye kadar sosyal adaleti sağlayacak hiçbir şey yapılmamıştır. Bunları yapmamakta ısrarlı bir direnişin sonuçları küçümsenmemelidir. Yine aynı maddeye göre devlet "insanın maddî

ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar". İnsanca yaşamının asgarî koşulları tesbit edilmeli ve memleketimizin her köşesinde bu koşullar sağlanmalıdır. Esas olarak uygarlık bu demektir, uygar toplum başka türlü olamaz.

Anayasa güzel bir okuma kitabı değildir. Görev alanların kanuni ve ahlâki bir yüküm altında olduklarını hiç unutmamaları lâzımdır. Görülüyor ki, hukuk reformu Anayasa açısından zorunludur.

Türk toplumunun adliyenin işlemesinden şikâyetçi olmadığı iddia edilemez. Gecikmiş adalette, az çok adaletsizlik vardır. Fakat gecikmelerin sebebini bu işde çalışanlarda aramak en büyük haksızlıktır. Adalet ucuz bir kamu hizmeti değildir, toplumca fedakârlık ister. Diğer devlet dairelerindeki lüks yanında adliye binalarının, mefruşat, kırtasiye noksanının, kırık dökük masaların, sandalyelerin Türk adalete nasıl yakıştırılabildiğini anlamak imkânsızdır.

Sür'ati sağlamak hiç de güç değildir. Maddî araçlar bakımından adliye tamamiyle ihmal görmüştür. Esasen Cumhuriyet Adliyesi, kuruluşunda kendisine gösterilen ihtimamdan her geçen yıl biraz daha mahrum bırakılmıştır. Hiç bir siyasi yatırım sağlayamadığından olacak adliye daima ihmal edilmiştir.

Siyaset adamları "mülkün temelini adalet olduğu"ndan sık sık bahsederler. Fakat bu temel nelere ihtiyacı olduğunu kimse düşünmez.

Memleketimizde birkaç il hariç diğerlerindeki adalet binaları utanç verecek durumdadır. Orada çalışan insanların havadan, ışıktan yoksun bir halde, miadı çoktan dolmuş yazı makineleri ve en ilkel araçlarla çalışmaya terk edilmiş olmasını nasıl izah edeceğiz? Adalet personelinin, savcısından, hakimine kadar memleketimizin pek çok yerinde her türlü medeni ihtiyaçlarını gidermekten yoksun kişilerin ızdırabını anlamamazlıktan gelmekte içdenlik yoktur.

Bu kadar büyük bir göreve memur edilmiş kişilerin bu kadar

büyük göreve memur edilmiş kişilerin bu kadar terk edilmiş olmalarının onlarda yarattığı hüsrânı, ruhsal çöküntüyü mutlaka nazara almak lâzımdır.

Adalet reformunun önceliğini iddia etmek istemiyoruz. Çünkü öncelikte, diğerlerinin bir süre ihmali fikri vardır. Halbuki hangi reformu öne alırsak alalım, bu reform Adalet Reformu olmadan başarılamayacaktır. Bütün reformlar sonunda adalette birleşir.

Diğer reformlardan söz edilebilmesi için evvelâ devletin kurulması lâzımdır. Adalet reformunun önceliği değil, özelliği bundan gelir.

Kan davası kadar vahim olanından daha az önemli olanlarına kadar kendiliğinden hak alma olayları artmaktadır. Adaletten beklenenler sür'atle elde edilemezse bu olayların artmasını önlemek kabil olmayacaktır.

Adalete başvurmayı lüzumsuz sayanların tutumunda düşündürücü bir yön vardır. Bu yön devletin gerçekten mevcut olup olmadığına kamu vicdanında tereddütler yaratabilir.

Adalet reformu, diğerlerinin ön şartıdır. Meselâ huzuru sağlamak isteği ile adalet reformunu birbirinden ayırmak mümkün müdür? Diğer reformların düzenlenmesinde daima aynı sonuç ile, adalet reformuna olan ihtiyaç ile karşılaşmak gerekecektir.

Diğer reformların adliyeye etkili olmayacağını ileri sürmek istemekteyiz. Her alandaki reformun adliyeye etkili olacağı bellidir. Suçluluğu azaltma çabaları suçları cezalandırmak kadar önemlidir, idarede reform sonunda idare kendisine düşenleri yapacak hale gelirse kişiler arasındaki çekişmeler, davalar azalacaktır. Bugün adliyeden beklenen onun taşıyabileceğinin çok üstündedir. Davaları azaltmak çarelerinin araştırılması, bulunması lâzımdır. Bu çabaya katılacak diğer reformları zaruri görmekteyiz.

Adliye reformuna adliyemizin yeniden kurulması ile başlamak zorunluğ u vardır. Kanunlarımızda öyle batıdan kopye hükümler mevcuttur ki, hiç bir fayda sağlayamazlar ve aksine davaları mütemadiyen uzatırlar. Bu biçimsel kurallar yüzünden adalet mensuplarının emekleri boşa gitmektedir.

Yürütmenin yargıya sızması belli kanunî kurallarla olmaktadır. Bunlar mutlaka tıkanmalıdır.

Savcılarının teminatı şarttır. Bu teminatın sağlanması çabalarını siyasi oyunlarla engellemek eğilimi işi uzattı ve adliyenin bünyesinde vahim manevi çöküntülere sebep oldu.

Yürütme ile yargı daha baştan ayrılmazsa başarı sağlanamaz. İdarî zabıta ile adlî zabıtayı ayırmakla işe başlamak lâzımdır. Soruşturmaların idarî zabıta emirleri tarafından yapılması toplumda inanç kırıcı olmakta, doğru yapılırsa dahi itimat uyandırmamaktadır. Adlî-İdarî zabıtayı ayırmak için hiçbir güçlük yoktur. Yeterli personel vardır. Usul Kanunlarımıza adlî zabitanın işlevine ilişkin bazı hükümlerin ilâvesi ile bu iş başarılabilir. Şimdiye kadar bunun yapılmaması için ortaya atılan fikirlerin hepsi bir bahaneden ibarettir. Yürütme, adlî zabıtayı elinde tutmakla daha güçlü olacağı vehmi içinde idi. Siyasi nedenlerle soruşturmaları ayarlama isteği de zaman zaman etkili olmuştur.

Adliye reformuna bir hukuk reformunun takaddüm etmesi şarttır. Türkiye Barolar Birliğinin bütün Türk hukukçularının katılması ile toplamaya karar verdiği "büyük hukuk kongresi"nin hazırlıklarına başlanılmıştır. Cumhuriyetten bu yana Türk Hukukunun nasıl bir gelişme gösterdiği, ne sonuç alındığı incelenecek, hukuk reformunun prensipleri, siyasal etkilerin dışında bütün Türk Hukukçularınca tayin ve tespit edilecektir.

Türkiye Barolar Birliğinin ortaya attığı "Hukukun Üstünlüğü"

kavramı benimsenmiştir. Gün geçtikçe berraklaşan bu kavram, yabancı unsurların ve bu arada siyasal çıkarıcı kuralların, kanunlarımıza sızmasını önleyebilecek gücü kazanmaktadır. Toplum ve yasama organı "kanunları idare eden kanunların varlığı"na inanmalıdır. Kendini belli kurallara bağılı saymayan bir yasama organı adalet reformunun gerçekleşmesine engel olur..

ONUNCU BÖLÜM

Dış İlişkiler

Raporumuzun "yayınlar" bölümünde dış haberler hakkında ayrı bir bülten yayınlanacağına değinilmiş, nedenleri açıklanmıştır :

1) Yabancı Barolar

Hemen hemen bütün Avrupa Baroları ile temasa geçilmiştir. Karşılıklı bilgi teatisi sağlanmış, pek çok konularda bizim kendilerinden istediğimiz bilgileri vermişlerdir. En yoğun ilişkilerimiz, Paris, Liyon, Roma, Bürüksel, Batı Almanya, Lüksemburg, Hollanda, Londra, Madrid, İsviçre baroları ile olmuştur. Diğer Barolar ile de temaslarımızı genişletmek çabası içindeyiz.

2) Yabancı Baro Başkanları Konferansları

Yönetim kurulumuz bu yıl, Cumhuriyetin Ellinci Yılına kutlama vesilesi ile başardığı bu konferans serisini, her yıl, en az 2 yabancı Baro Başkanının daveti ile diğer memleketlerdeki meslek sorunlarının memleketimizde de bilinmesini sağlamak kararındadır. Yabancı Baro Başkanlarının Türkiye'ye geliş-gidiş masrafları kendi hükümetlerince, Türkiye'de ikamet ve seyahat masrafları kısmen Birlik, Kısmen konferansın verildiği mahal Barosunca sağlanmaktadır.

Bu yıl biri Liyon, diğeri Paris Barosu Başkanı olan Perrod ve Baudelot tarafından, İstanbul, İzmir, Ankara Barolarında birer konferans verilmiştir.

Bu konferanslar vesilesi ile yapılan temaslarda kendilerine her türlü resmi kuruluşun, hatta Avrupa Konseyinin dahi etkisi dışında "Avrupa Barolar Birliği" kurulması fikri açıklanmış ve Paris Barosu ile

Birliğimizin bu konuda öncülük edebileceği bir tasarının hazırlanmasına başlanılmıştır.

Önümüzdeki iki yıl içinde Belçika ve İtalya Baroları ile temasa geçilmiş, davetinde fayda umulan Başkanlar ile, konu, tarih ve benzeri hususlarda muhabere haline gelinmiştir. Elde edilecek sonuçlar ayrıca arzolanacaktır.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Sekreteryaya Çalışmaları :

1. Avukatlık Kanunu ile yükümlendiği görevleri, Adalet Bakanlığının evvelce yaptığı hizmetleri zamanında ve gereği gibi yerine getirme yolundaki çalışmalarımızın olumlu yönde geliştirilebildiği inancındayız.

Barolarımızın adli ve idari mercilerce, yasama organlarının Birliğimize başvurmaları geçen yıllara oranla büyük bir artış kaydetmiş bulunmaktadır. Buna rağmen, gelen yazılar en kısa sürede cevaplanabilmiştir.

Bu yıl Birliğimize gelen evrak sayısı raporumuzun hazırlandığı ~~tarih~~ itibarıyla 11.818'e, giden evrak ise 4.406'ya ulaşmıştır.

Sekreteryaya hizmetlerinin Adalet Bakanlığı zamanını aratmayacak şekilde kısa sürede ve düzenle yürütülmesinde büyük katkısı bulunan Birliğimiz personeline Genel Kurulumuz huzurunda teşekkür etmek isteriz.

2. Aramıza yeni katılan meslektaşlarımıza ruhsatnamelerinin özenle düzenlenmesi ve kısa sürede gönderilmesi için çalışmalarımızın başarılı olduğu kanısındayız. Özellikle Avukatlık Kanunu Yönetmeliği ile ilgili açıklamalarda da değinildiği gibi, Baroların Avukatlığa kabul kararlarından Adalet Bakanlığınca onaylananların ruhsatname düzenlenerek Barolara sunulmak üzere doğrudan doğruya Birliğimize gönderilmesi büyük yarar sağlamıştır.

Birliğimizin bastırıldığı beş bin adet ruhsatname tükenmiş ve on bin adet yeni ruhsatname Ajans Türk Matbaasına bastırılmıştır.

Birliğimizin kurulduğundan bu güne kadar düzenlediği ruhsatname adedi 6134 dir. 1973 yılında düzenlenerek Barolara gönderilen ruhsatname adedi ise 2468 olup, Barolara ve aylara isabet eden miktarlar aşağıdaki cetvelde bilgilerine sunulmuştur.

BAROLAR	A Y L A R												TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ADANA	7	2	7	2	13	7	6	7	5	6	6	1	63
ADİYAMAN	--	--	--	--	--	--	--	1	2	--	--	--	3
AFYON	3	1	1	2	7	--	1	2	1	--	--	--	18
AMASYA	--	1	--	--	--	1	--	1	2	--	2	--	7
ANKARA	34	57	37	46	30	30	28	22	49	34	38	17	422
ANTALYA	3	6	1	6	1	4	--	2	3	2	2	2	32
ARTVİN	--	1	--	--	1	1	--	1	--	--	2	--	6
AYDIN	1	1	1	2	2	3	3	--	--	2	2	--	17
BALIKESİR	2	3	3	1	4	1	5	1	--	1	4	2	27
BOLU	--	--	5	2	5	--	--	4	3	--	--	--	19
BURSA	10	5	4	2	5	8	3	2	8	1	1	--	49
BURDUR	--	2	--	--	3	--	--	--	--	--	1	--	6
ÇANAKKALE	1	2	1	2	1	--	--	2	--	--	--	1	10
ÇORUM	1	2	3	1	--	2	1	3	--	--	1	1	15
DENİZLİ	3	3	2	5	4	2	2	--	2	1	3	1	28

BAROLAR	A Y L A R												TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
DIYARBAKIR	4	--	1	--	4	--	2	--	1	--	1	--	13
EDİRNE	--	--	1	1	1	--	--	--	2	--	3	--	8
ELAZIĞ	1	4	4	1	3	1	2	--	1	1	1	1	20
ERZURUM	3	4	2	5	6	2	2	--	4	1	--	--	29
ESKİŞEHİR	--	4	1	3	2	5	--	2	3	1	3	2	26
GAZİANTEP	2	3	3	4	4	4	1	6	3	1	--	--	31
GİRESUN	--	--	2	--	--	2	4	--	--	--	1	--	9
HATAY	--	1	1	1	5	3	--	1	1	2	1	--	16
ISPARTA	--	2	1	--	2	--	1	2	1	3	--	--	12
İSTANBUL	91	78	72	95	136	101	55	37	63	110	51	13	902
İZMİR	8	10	24	13	12	13	6	3	16	9	8	4	126
KARS	--	2	--	1	3	--	1	2	1	--	--	--	10
KASTAMONU	--	--	1	--	--	1	--	1	--	--	--	--	3
KAYSERİ	6	1	--	6	6	5	2	3	--	4	1	--	34
KIRKLARELİ	2	--	2	1	--	1	1	1	--	1	1	--	10
KIRŞEHİR	2	--	--	4	1	1	2	--	1	--	1	1	13
KOCAELİ	1	2	1	1	--	--	5	4	3	--	2	1	20
KONYA	5	4	5	6	6	7	1	5	4	3	3	3	52
KÜTAHYA	1	--	--	--	--	--	2	5	--	1	--	--	9
MALATYA	3	2	2	1	1	2	5	5	2	1	2	--	26
MANİSA	3	5	2	3	2	3	1	2	2	3	2	--	28

BAROLAR	A Y L A R												TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
K.MARAŞ	--	1	--	2	2	2	1	1	1	1	1	1	13
MARDİN	3	--	3	3	4	1	--	2	1	1	1	--	19
MERSİN	3	1	9	4	8	3	6	--	1	4	--	5	44
MUĞLA	2	1	2	1	1	--	--	--	1	--	1	--	9
MUŞ	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	2
NEVŞEHİR	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	2
NİĞDE	2	--	4	1	1	1	--	1	1	--	1	--	12
ORDU	4	1	1	1	4	1	--	2	1	--	1	1	17
RİZE	1	2	4	2	6	2	--	--	1	--	2	1	21
SAKARYA	2	--	--	4	5	2	3	--	2	3	1	--	22
SAMSUN	3	2	--	2	4	5	2	3	2	--	2	1	26
SİNOP	2	1	1	2	2	--	1	--	--	--	--	--	9
SİVAS	3	1	2	1	9	6	5	--	--	3	2	1	33
SİİRT	--	--	2	--	2	2	--	1	--	1	--	--	8
TEKİRDAĞ	--	--	1	--	2	2	--	1	--	1	1	--	8
TOKAT	--	--	1	1	--	1	--	--	--	3	2	3	11
TRABZON	--	2	--	1	3	1	1	--	2	5	--	--	15
URFA	1	--	--	1	5	1	1	2	2	--	1	1	15
UŞAK	1	1	2	2	--	1	1	--	--	--	--	--	8
VAN	--	3	1	--	1	1	--	--	--	1	--	--	7

BAROLAR	A Y L A R												TOPLAM
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
YOZGAT	1	--	--	2	3	--	--	--	2	1	--	--	9
ZONGULDAK	3	6	--	2	10	1	2	6	2	4	1	2	39
ERZİNCAN	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
TOPLAM	228	231	223	249	343	243	165	140	203	217	160	66	2468

3. Geçen yıl raporunda Yönetim Kurulumuzun Avukatlık Kanunu uygulaması ile ilgili olarak ittihaz eylediği ilke kararları Genel Kurulumuzun bilgilerine sunulmuş ve bu kararlar 17 sayılı bültende yayınlanmıştır.

Bu yıl alınan ilke kararları aynı amaçla raporumuza eklenerek Genel Kurulumuzun bilgisine sunulmuştur.

Geçen Yıllar Çalışma Raporlarında da arzedildiği üzere, Birliğimizin hesap dönemi sonu 31.12.1973'te sona ereceğinden 1973 yılı bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mükayese tabloları ile 1974 yılı bütçe taslağı Genel Kurul Toplantısında arzı rapor halinde Sayın Delegelerimizin bilgilerine sunulacaktır.

1973 yılı çalışmalarımız ve hesaplarımız tasvip buyrulduğu takdirde, Yönetim Kurulu'muzun ibra edilmesini takdirlerinize sunar, delegelerimizi en içten duygularla selamlarız.

Derin Saygılarımızla,

Başkan Av.Faruk Erem	Başkan Yardımcısı Av.Osman Kuntman	Başkan Yardımcısı Av.Enver Arslanalp	Genel Sekreter Av.Erdoğan Bigat
-------------------------	---------------------------------------	---	------------------------------------

Sayman Üye Av.Rahmi Mağat	Üye Av.Zeki Yücel	Üye Av.Tacettin Sırmalı	Üye Av. Ziya Bilge
------------------------------	----------------------	----------------------------	-----------------------

Üye Av.Hilmi Becerik	Üye Av.Mehmet Kavaklılar	Üye Av.İhsan Saraçlar
-------------------------	-----------------------------	--------------------------

T.B.B. YÖNETİM KURULU

İLKE KARARLARI

(1 9 7 3)

Türkiye Barolar Birliğinin Kuruluş ve
Niteliği, Görev ve Yetkileri

1. Adalet Bakanlığınca verilip zayı olan veya rutubetten bozulan ruhsatnamenin Birlikçe değiştirilerek yenisinin verilmesi gerekir. Ancak, bozulan ruhsatnamenin Birlikte hıfzı zorunludur.

(24.1.1971 - 150/3) (24.2.1973 - 109/27)

2. Baro Yönetim Kurulu kararlarına karşı Türkiye Barolar Birliğine itiraz edilmeden Danıştay'a dava açılmaz.

(22.4.1973 - 266/27) (Danıştay 8.D. 1.2.1973 gün ve Esas 1973/207, Karar 1973/490)

3. Avukat hakkında şikâyet üzerine verilen disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına dair Baro Yönetim Kurulları kararlarına Birlik nezdinde itiraz edildikten sonra şikâyetin geri alınması halinde Birlikçe herhangi bir işlem yapılamaz.

(26.5.1973 - 368/54)

4. Birlik Disiplin Kurulu kararları aleyhine Danıştayda açılan davalarda husumet Birlik Başkanlığına teveccüh eder.

(9.8.1973 - 550/22) (Danıştay 8.D. 11.6.1973 gün ve Esas 1972/2364, Karar 1973/2476)

Avukatların Hak ve Görevleri

1. Avukatlar tabelâlarında hacı ünvanı kullanamazlar.

(24.2.1973 - 85/3)

2. Avukatlar Vergi Dairelerindeki dosyaları inceleyebilirler.

(24.2.1973 - 99/7)

3. Hazine avukatlığından ayrılanlarla ilgili Avukatlık Kanununun 14/3. maddesindeki yasaklayıcı hüküm avukatın ortağını da kapsar. Anılan hükmün hazine avukatının temsil yetkisinin olduğu yerlerle sınırlanmasına imkân yoktur.

(24.2.1973 - 100/18)

4. Avukatlık Kanununun 72/c maddesi uyarınca üç ay içinde Baro bölgesinde büro açmıyan veya bürosunu kapatan yahut baro bölgesi dışına nakleden avukatın levhadan kaydının silinmesi için 71. madde gereğince yazılı cevabının istenmesi, dinlenmesi veya dinlenmek üzere çağrıya süresi içinde uymamış olması gerekir.

(24.2.1973 - 117/35)

5. Maliye Bakanlığınca da kabul edildiği üzere vekâletname fotokopileri harca tâbi değildir.

(25.2.1973 - 130/7)

6. 5655 sayılı Maliye Bakanlığı Teşkilât Kanunu ve 3692 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan Uzlaşma Komisyonlarında avukat olmayanların vekâlet alamıyacıkları hakkında Bursa Defterdarlığınca yapılan işlem yerindedir.

(25.2.1973 - 139/16)

7. Kesenek yükümlülüğü avukatın yemin edip ruhsatname aldığı tarihten başlar.

(24.3.1973 - 182/16)

8. Eski Hakimin baktığı davaları eskiden vekâlet alsa dahi ortağı olan Avukatın takip etmesine Avukatlık Kanununun 14/1. ve 38. maddeleri karşısında imkân yoktur.

(24.3.1973 - 192/26)

9. Avukatlık Kanununun 38/b. maddesine aykırı davranışlar meslek düzen ve geleneklerine uymayan eylemler sayılması gerektiğinden disiplin kovuşturmasına konu teşkil eder.

(22.4.1973 - 283/44) (9.8.1973 - 542/14) (29.10.1973-735/45)

10. Avukatlık Kanununun 66. maddesinde mevcut avukatların sürekli olarak mesleki faaliyette buldukları bölge barolarına yazılma yükümlülüğü mukayyet avukatları da kapsar.

(22.4.1973 - 288/49)

11. Yedeksubaylığını askeri hakim olarak yapan avukatların Avukatlık Kanununun 14/1 maddesi uyarınca hâkimlik yaptığı mahkemelerde iki yıl süre ile avukatlık yapmalarına olanak yoktur.

(22.4.1973 - 290/51)

12. Avukatlık Kanununun 56. maddesi uyarınca avukatlarca onaylanan vekâletnamelerin Tapu Sicil Muhafızlıklarında yapılan akit ve tescil işlemlerinde esas alınması zorunludur. (Birliğin Bu görüşü Tapu ve Kadastro Fen Müdürlüğünce de benimsenmiş, 24.2.1973 gün ve 4-1-9-7/1273-1279 sayılı genelge ile Gurup Tapu Sicil Müdürlüklerine duyurulmuştur.

(22.4.1973 - 301/62)

13. Mahkemece avukat lehine hükmedilen avukatlık ücreti karşı tarafa hükmedilenden mahsup edilemez.

(22.4.1973 - 306/67).

14. Atatürk ilkelerine uymayan, Türk Toplumunun uygar yaşantısına ve geleceğine ters düşen tutum ve davranışları avukatlık mesleğine yaraşır kabul etmek asla mümkün değildir. Bu durumu çevrede bilinen bir kimsenin mesleğe kabulüne Avukatlık Kanununun 5/c. maddesi kesinlikle engeldir. Duruşmalara başörtü ile çıkan avukat kanunun aradığı şartları kaybetmiş sayılacağından 72/a. maddesine göre levhadan silinmesi gerekir.

(26.5.1973 - 318/4)

15. Genel vekâletname muhteviyatına göre avukat müvekkili adına emlâk vergisi beyannamesi düzenleyebilir.

(26.5.1973 - 342/28)

16. Avukatlık Kanununun 63. maddesine göre baro levhasına yazılı bulunmayanlar avukat ünvanını kullanamazlar.

(15.7.1973 - 527/31)

17. Avukatlık Kanununun 38/b maddesindeki işin reddi zorunluğu avukatların ortaklarını da kapsar.

(9.8.1973 - 574/46)

18. Askerlik görevlerini ifa eden avukatların Barodan kayıtlarını sildirmemeleri halinde tebdil havalı buldukları sırada askerlik alâmetleri kaldırılmak kaydıyla mesleki çalışmalarını sürdürmelerini mümkündür.

(29.9.1973 - 665/22)

19. Müvekkilin işi başka bir avukata vermesi halinde ilk vekâlet alan avukatın Avukatlık Kanununun 172. maddesine göre avukatlık ücretini iade etmesine gerek yoktur.

(30.10.1973 - 745/7)

Avukatlık Stajı

1. Avukatlık stajı mahkeme ve avukat nezdinde olmak üzere iki bölümden ibarettir. Bu bölümlerden avukatlıkla bağdaşabilen işle geçen kısmının geçerli sayılması gerekir.

(18.8.1972 - 568/39) (Danıştay 8.D. 28.12.1972 Esas 1972/4161 Karar 1972/4680)

2. Avukat stajiyerlerinin Baro levhasına yazılması mümkün değildir.

(28.1.1973 - 53/8)

3. Avukatlık stajına 1136 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 7.7.1969 tarihinden önce başlamış olanlar hakkında, o zaman mer'i Danıştay kararları karşısında 72/b. maddesi uygulanamaz.

(23.7.1972 - 488/9) (28.1.1973 - 63/18)

4. 3499 sayılı Kanun hükümlerine göre staj bitim belgesi alanlar hakkında Avukatlık Kanununun 72/b. maddesi uygulanmaz.

(25.2.1973 - 143/20)

5. Avukatlık Kanununun geçici 7. maddesi uyarınca eski Kanun hükümlerine göre staj yapılabilmesi için mezuniyet tarihinden itibaren 3 yıl içinde baroya başvurması gerekir. Askerlik görevi staja başvurmaya engel değildir.

(25.2.1973 - 145/22) (22.4.1973 - 270/31)

6. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 8. maddesi uyarınca anılan Kanunun yürürlüğü girdiği 7.7.1969 tarihinden evvel Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olup, eksik kalan derslerden Hukuk Fakültelerinde fark imtihanı verenler anılan Kanun uygulamasın-

da Hukuk Fakültesi mezunu sayılacaklarından, sınav için başvurup bu süre içinde sınavını başarı ile bitirmemiş olanların madde hükmünden yararlanmalarına olanak mevcut değildir.

(22.4.1973 - 294/55)

7. 3499 sayılı Kanun hükümlerine göre staj yapmak için başvurma süreleri Avukatlık Kanununun geçici 7. maddesinde gösterilmiştir. Tutukluluk hali staj için başvurmaya engel kabul edilemez.

(22.4.1973 - 310/71)

8. Staja 3499 sayılı Kanunun yürürlüğü zamanında başlayanlar 1136 sayılı kanun yürürlüğe girdikten sonra bitirseler dahi 72/b. maddesi uygulanamaz.

(22.4.1973 - 311/72) (Danıştay 8. D. 23.2.1972 gün ve Esas 1971/2000, Karar 1972/987)

9. Avukatlık Kanununun 72/b. maddesi uyarınca ruhsatnamesi iptal edilen kimseye yeniden yaptığı geçerli staj sonunda yeni ruhsatname verilmesi gerekir.

(15.7.1973 - 536/40)

Baroların Görev ve Yetkileri

1. Hâkimliğe dönen, Barodan kaydı silinen (kesenek ödememe sebebiyle silinenler hariç) baro levhasına kaydedilemezler.

(28.1.1973 - 53/8)

2. Maliye Bakanlığınının 26.1.1973 gün ve 2101107-922/5102 sayılı yazısında da belirtildiği gibi avukatlık kimlik belgeleri damga vergisine tâbi değildir.

(25.2.1973 - 140/17)

3. Başka Baroya nakletmek isteyen avukatın Avukatlık Kanununun 68. maddesi uyarınca nakledeceği baroya başvurması, nakil isteminde bulunulan Barodanın 69. madde uyarınca vereceği karardan sonra eski barodaki kaydının silinmesi gerekir.

(25.2.1973 - 151/28)

4. Bir Barodan kaydı silinip henüz başka baroya kabulüne karar verilmediği sırada hakkında şikâyet yapılan avukat hakkında soruşturma yetkisi sonradan kaydedildiği baroya aittir.

(25.2.1973 - 151/28)

5. Avukatlık Kanununun 23/2. maddesi uyarınca staja ara verme-deki haklı sebebin takdiri Baro Yönetim Kuruluna aittir.

(25.3.1973 - 222/23)

6. Avukatlık Kanununun 50. maddesine göre tahsis edilen avukat odalarının baroların muvaffakata alınmadan geçici de olsa geri alınması mümkün değildir.

(22.4.1973 - 304/65)

7. Hakkında Baro Yönetim Kurulunca disiplin kovuşturması açılmasına karar verilmeyen avukatın Avukatlık Kanununun 69. maddesi uyarınca nakle engel disiplin kovuşturmasından söz edilemeyeceğinden başka baroya nakli mümkündür.

(22.4.1973 - 307/68)

8. Avukatlık Kanununun 139/2. maddesi uyarınca Baro Başkanı, Yönetim ve Disiplin Kurulu üyeleri kendi haklarındaki kovuşturmalarla ilgili görüşme ve kararlara katılamazlar. Yalnız karara katılmama yeterli olmayıp, görüşmelerde de bulunulmaması zorunludur.

(26.5.1973 - 320/6)

9. Seçim yapıldıktan sonra Baroya kayıtlı avukat sayısının artması halinde, seçim sırasında seçilme yeterliği bulunan ve süreleri bitmemiş olan Yönetim Kurulu Üyelerinin değiştirilmesine gerek yoktur. Yönetim Kurulu Üye seçiminin yapılacağı zaman üye sayısına göre 90. maddenin 1. fıkrasındaki şartların aranması zorunludur.

(16.6.1973 - 442/25)

10. Avukatlık Kanununun 8. maddesi uyarınca avukatlığa kabul isteminin kovuşturmanın sonuna kadar bekletilmesine karar verilmesi, avukatın anılan Kanunun 5. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen ve aynı madde (a) bendinde yazılı cezalardan birini gerektiren bir suçtan kovuşturma altında olmasına bağlıdır.

(10.8.1973 - 584/7)

11. Senelik izin ve hastalık raporları hâkimlik hizmetinden sayıldığından Avukatlık Kanununun 4. maddesindeki dört yıllık sürenin hesabında bu sürelerin de nazara alınması gerekir.

(7.4.1973 - 627/22)

12. Kaydını sildiren avukatların yeniden levhaya yazılmaları ile ilgili Baro Yönetim Kurulu kararlarının Avukatlık Kanununun 70/2. maddesi uyarınca Adalet Bakanlığının onayına sunulması gerekir.

(29.10.1973 - 733/43)

Dava Vekili ve Dava Takipçileri
ile ilgili Kararlar

1. Avukatlık Kanununun geçici 17. maddesi mucibince Mahkeme Başkâtipliğinden ayrılarak aynı yerde dava ve iş takipçiliği belgesi verilenlerin 2 yıllık süreye bakılmaksızın ayrıldığı mahkeme dışındaki yerlerde iş takip etmeleri mümkündür.

(10.8.1973 - 583/6)

2. Baro listesine yazılmayan dava ve iş takipçilerinin Avukatlık Kanununun 35. ve 63. maddeleri karşısında resmi dairelerde iş takip etmeleri mümkün değildir.

(29.9.1973 - 680/37)

3. Dava ve iş takipçileri hakkında Avukatlık Kanununun disiplin hükümlerinin uygulanması gerekir.

(29.10.1973 - 725/35)

Avukatlık Ücreti

1. Reddedilen kısım üzerinden takdir olunan avukatlık ücretinin esas alacaktan takas ve mahsubunun istemesi kanuna ve meslek kurallarına aykırı değildir.

(25.3.1973 -229/30)

2. C.U.M.K. uygulamasında hükmün kesinleşmeden tashihi karar ve iadei muhakeme yollarına başvurulmasına imkân ~~olmadığı~~ndan bu sebeplerle ücret alan avukatın anılan Kanun yollarına başvurması zorunludur.

(22.4.1973 - 312/73)

3. Avukatlık Kanununun 164. maddesi son fıkrasına göre tahakkuk eden Avukatlık ücretinin müvekkille ilgisi yoktur. Avukatın şahsi alacağı olan bu paranın kaydı silinen avukat tarafından tahsili mümkündür ve bu işlemi avukatlık görevi kabul etmeğe imkân yoktur.

(26.5.1973 - 409/95)

1. Sosyal Sigorta primlerinin gider kaydı gerekir. (bu ilke kararı 14.3.1973 günlü Resmi Gazetede yayımlanan Maliye Bakanlığının III. sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği ile de teyit olmuştur)

(24.3.1973 - 168/2) (9.8.1973 - 571/43)

(Vergiler Temyiz Komisyonununun 17.5.1973 gün ve Esas 1972/1789, Karar 1973/16607 sayılı kararı)

2. Sosyal Sigortalar Kurumunca yaşlılık aylığı bağlanırken doldurulan "sigortalı hesap fişi"nin "Sigortalının işten ayrılış tarihi" bölümüne avukatın yaşlılık aylığı bağlanması için başvurma tarihinin yazılması gerekir.

(22.4.1973 - 287/48)